שבועון
לבית ולמשפחה
יום ד'
ט' בתמוז תשמ"ו
16.7.1986
גליון מס' 110
השער:
חגיגה בשנקר
הטייסים שלה
נחום גוטמן – העץ
חמי גוטמן – התפוח
אשת הנציב
ובעלה של הצ'יף
שאל את
סוכן הנסיעות שלך
נירנור
איחוד סוכני נסיעות לטיולים מאורגנים בע"מ
חופשה בראש שקט.
מאות מסלולי טיולים לאירופה, אירופה הקלאסית, צפון אירופה, רומניה, סקנדינביה, ארה"ב
טיולים לשומרי מסורת, טיולי קמפינג וטיולי צעירים

MODAN XT
כל תיקי מודן קיץ 1986
ובנוסף ל־XT MODAN עוד היצע הרבה מודן בהיצע הרבה צבעים ודגמים:
מודן - תיק עם גב חזק
קול המפרסם
שב, תקשיב לגוף שלך
ישיבה נוחה עוברת דרך הגב
הישיבה על רהיטי הפנאי של תומר אינה רק נוחה אלא גם 'בריאה.
ישיבה נוחה עוברת דרך הגב
ישיבה נכונה ומשוחררת היא כמו שנה בריאה, ישיבה נכונה מעניקה הרפיה מלאה לכל השרירים ומשפיעה על תפקוד הגוף למשך זמן רב. טובי המתכננים והאורטופדים אשר תכננו את רהיטי הפנאי של תומר, לקחו נקודה זו בחשבון והתאימו את הרהיטים לגופך, והתוצאה: הישיבה על רהיטי תומר משחררת את גופך ומאפשרת לך הרפיה מלאה בכל אחד מ־5 מצבי הישיבה. בעיצוב הרהיטים של תומר ניתן משקל רב לתכנון מסעד הכסא, השומר על זקיפות הגב ותומך בצוואר ובראש.
הישיבה על רהיטי הפנאי של תומר אינה רק נוחה אלא גם בריאה.
מפעל: מושב תימורים, ד.נ. לכיש צפון 79430 טל. 055-82111
חנות המפעל: בנין מרכזים, רח׳ שלבים 20, יפו. ליד אצטדיון בלומפילד. טל. 7־03-812926
סוכנות ראשית בחיפה: אולטרסאן, שד׳ בן גוריון 5, טל. 04-520461
ניתן להשיג גם בחנויות המובחרות, כל־בו שלום, דניש, המשביר לצרכן והמרכזי.
תומר
רהיטי פנאי להרגשה נוחה

כותבים לנו

לחיות במאה העשרים

שרון רותם מגבעת שמואל הרעועה ממכתבי למרור זה בגין מילה אחת שהושמטה או שובשה (25.6), אך טול המעשים הנאמרים והנעשים מדי יום ביומו ע"י החוגים החרדיים ושליחיהם בממשלה ובכנסת תחוויר כל מילה. מדינת ישראל קמה לאור תורות חברתיות ומוסריות אחרות והיא חייבת לשמור מכל משמר על זכותם של אזרחיה, לחיות על פי דרכם ההומניסטית, הדמוקרטית והמתאימה למאה העשרים.

תל־אביב — דן יהב

אפשר לטייל אחרת

אנחנו, תלמידי כתה ד' 4 והמורה מבית הספר „אוסישקין" כפר־סבא, מבקשים להגיב על רשימתה של יעל פז „נינג'ה עולה לירושלים" („דעה אחרת", „סגנון" 10.6). קראנו את הכתבה על אודות הכתה היוצאת לטייל לירושלים ובדרך צופה בסרטי וידאו באוטובוס – ונדהמנו. אנחנו מכירים טיול אחר לירושלים, טיול שבו השקענו הרבה מרץ והכנה, טיול שבו למדנו חומר, ידענו לקראת מה אנו הולכים, ראינו נוף ושרנו משירי ירושלים.

כפר־סבא — כתה ד', בי"ס אוסישקין

פסיכולוג על פסיכולוג

הזדמן לי להציץ בכמה מכתבותיו של רפי יעקובי ב„סגנון". הוא מתיימר להרגיז ולדקור פרות קדושות. להרגיז – כן. פרות קדושות? לא מספיק לתרף אותן, או להגיד שאינן קיימות – צריך לנמק זאת, ובצורה משכנעת. הייתי מצפה מפסיכולוג שכותב בעיתון, שיכתוב ברמת טיעון משכנעת יותר. ויתר על כן: שלא ינסה ל„חוק" את קוראיו לפי מערכת הערכים הפרטית שלו.

ירושלים — צבי גיל (פסיכולוג)

על חסכנות וקמצנות

משהו, מעין קושי פנימי, גורם קִמצנות, חשבון קר ומבוגר, מניב חסכנות, כי דלות אמצעים מחייבת היי־דוק תגורה. בשנים האחרונות, עם התמוגות הנחפות של נשים בין מקבלי המשכורות, חדלו נשים מלומר לגברים את המזמורים הישנים על „קמצנות" במקום שבו יש „חסכנות", שכן הן התבגרו ומבינות את המשמעויות הנכונות של כסף. רק דיאנה לרנר, העוסקת ב„סגנון" מיום 2.7 בגברים קמצנים, מעלה זכרונות מאובקים מגנזכי העבר, ומתוך סיפורים יוצאי דופן על גברים משונים – מכלילה את הקמצנות ביחס לגברים רבים.

מתי תביני דיאנה לרנר את דקות ההבדל בין קמצנות לחסכנות?

חיפה — אריה בר

תודה

ברצוני להודות מקרב לב לבחורה מרמת־גן אשר שילמה עבורי כרטיס אוטובוס בקו 174 מהתחנה המרכזית בתל־אביב ביום ה' 19.6 אחר־הצהרים.

מי יתן וירבו כמוך בישראל.

ראשון־לציון — א.ק.

גוזרת ושומרת

אני תמיד מחפשת בעתון משהו נחמד, משמח, אמיתי, איזה צימוק שיצדיק את הקריאה בעתון והנה מצאתי כחוברת „סגנון" מס' 108 את „שפת הקמטוטים" מאת גילה קראוס: חן,חן לך,גילה. איך מצאת את המלים הנכונות והנחמדות! גזרתי את החלק הנ"ל מהעיתון והוא שמור בחבילת קטעי העתונות הנחמדים.

ירושלים — רחל הורביץ

נהניתי

נהניתי לקרוא ב„סגנון" מס' 107 את כתבת המסע „בתוככי ארה"ב". הכתבה הייתה מלאה בצימוקים שונים המאפיינים את החיים בארה"ב בכלל וחיי היהודים בפרט.

גבעתיים — שלמה קובין

היפות והמטופחות

כבר נמאס לי לקרוא על אותן חמישים נשים מטופחות העורכות מסיבות אלו לאלו, ויש להן זמן לקפוץ ממסיבה למסיבה, מחגיגה לחגיגה, ולהפגין את מה שרכשו כחו"ל או אצל אופנאי הצמרת כאן.

מדוע שלא תכתבו על נשים מתנדבות, נשים המנהלות אורח חיים צנוע, המוצאות זמן לטיפוח משפחתן ולא מתמסרות רק לטיפוח עצמן?

חיפה — דינה בן־יקר

★ „סגנון" משיב: יש מקום גם לאלו וגם לאלו. ההנחה היא שגם מי שאינה „זוהרת" ו„מטופחת" ו„בעלת יכולת" הייתה רוצה לקרוא על מעשיהן של הנשים הללו.

דעה אחרת

אפשר לקנא, מותר לחקות

אמריקה בעיני רבים היא גם רשתות המזון המהיר, הזול, הנגיש, המצוי בכל מקום. יש שם הרבה רשתות והמלחמה ביניהן על נתח של חלקות עזה. רשת „מקדונלד", אחת הגדולות, אם לא הגדולה ביניהן, עומדת להכות את מתחרותיה בימים הקרובים באמצעות חוברת בת 37 עמודים, ובה – כפי שטוען נשיא החברה – העובדות על המזון של „מקדונלד".

למה הם קוראים עבדות: מחקר שעלה לחברה יותר ממיליון דולר ושתוצאותיו פירוט מלא של מרכיבי המזון ותכולת הקלוריות, בכל אחד מסוגי האוכל והמשקה שמוכרת הרשת. למותר לציין: המוצרים והים לחלוטין בכל אחת מנקודות המכירה של „מקדונלד". „מקדונלד" מבקשת להשיב על הטענות בדבר „קלוריות ריקות", אחת הטענות הכבדות ביותר המוטחות במזון המהיר.

ההמבורגר שלהם – כך הם טוענים -- מכיל 100% בשר בקר, בלא תוספות כלשהן. ברוטב (מנה אחת) יש 126 קלוריות. את העלונים, מהם ידפיסו 750,000 עותקים, יוכלו הצרכנים לבקש בכל אחת מחנויות הרשת ולאחר עיון יוכלו להיות בטוחים במה שהם אוכלים – „מקדונלד" בטוחים שזה יעודד צריכה.

לא עוד רגשות אשמה על „חטיפים" במקום ארוחה מאוזנת; אפשר יהיה לדעת עד כמה מאוזנת ארוחת החטיף המהירה והזולה. זה ממש מעורר קינאה. מתי נוכל אנחנו לדעת מה מכילה מנת פלאפל, האם יש גבינה בבורקאס, כמה בשר יש במנת שאווארמה, כמה קלוריות, ויטמינים, חלבונים וכמה חיידקים? ב„מקדונלד" על וקיון המזון אין מדברים בכלל. שם זה מובן מאליו: כל מה שנותר הוא לאהוב המבורגר.

מיכאלה איתן

סגנון

7
רגע, חושבים:
ארט בוכוואלד
טל בשן
אבי דד

12–10
אביבה מץ:
„בעלי טייס, בני טייס,
אחי טייס..."

17–16
אורית הראל:
חמי גוטמן הבן
על נחום גוטמן האב

25–23
רותי קינן:
מטעמים
בסגנון עולמי

29
רפי יעקובי, פסיכולוג:
אירוע ידידותי במיטה

35–34
יובל אליצור:
למרגלות הר פוג'י
מתגעגעים לכרמל

עורכת: תמר אבידר
עורכת משנה: ליאורה עיני
עיצוב ועריכה גרפית:
כרמית אדלר, שאול צמת
מודעות: גילה שניידר
טלפון 439474 (03)
מזכירת המקה: בתיה אבישי
טלפון 439276 (03)

כל הזכויות שמורות ל"מעריב" ©

סיפור השער:

אתמול והיום חוגגים ב„שנקר" את סוף השנה בתצוגת אופנה מרוממת. זהו אחד הדגמים שמופיעים בה, אופנה עילית מפרוייקט הגמר של אלברט אלבז. שילוב של קו מחוייט קלאסי וחדשני. האריג נארג עבורו במיוחד ב„פולגת". הנעלים עוצבו למענו במיוחד ב„אוטילוס".

דוגמנית: פזית כהן צילום: צביקי עשת

ראיתם את בגדי הים המשגעים של
ל'י־הוד סנספוט?
להשיג בחנויות המובחרות בארץ.

שמיכות כרמיה

הימים כבר חמים, אך הלילות והבקרים עדיין קרירים.
זה הזמן לשמיכת כרמיה אביבית ומלטפת. שמיכה קלה ודקה,
ממולאת בסיבי פיברפיל של חברת דופונט השוויצרית.
מיוצרת בכל הגדלים, למבוגרים וילדים, במבחר צבעים והדפסים.
ליטוף נעים.

שמיכות כרמיה

להשיג: ברשת חנויות השקם בכל הארץ. רשת חנויות מתה. המשביר המרכזי ת"א חיפה. חנויות המפעל: קבוץ כרמיה. אודיל – הרצל 71 או המלאכה 28 באר־שבע. אילטקס – גרוזנברג 24, ת"א. שטיין – חיפה, הרצל 78.

תשקיף

מדור פרסומי

יתושים שומרים מרחק

מכה שלא כתובה בספר. יתושים. אם אתה לא מרים ידיים אתה צריך לבחור בין תרסיס, כרית חשמל ותכשיר גוף דוחה יתושים. שני הראשונים מוגבלים. תכשיר הגוף מומלץ, אבל לא לכל אחד. „נוסקיטו" – תכשיר חדש וחדשני (ג'לי ריחני שקוף) עושה עבודה מצויינת וישירה בדחיית יתושים ומניעת עקיצות. אם תרצה: טיפול מונע. אין בו חומרים רעילים. מתאים לילדים ותינוקות. עכשיו באריזות פלסטיק גמישה. חוטפים אותו. היצרן עושה „שעות נוספות". מומלץ מאד.

מאת יעל בירון

את המכה הזו עוד לא כתבו בספר. אבל מרגישים אותה. ועוד איך. היא כואבת, היא עוקצת, היא מגרדת, היא מטרידה. כמובן: מכת היתושים. רק יורד היום וטייסות היתושים יוצאות מבסיסיהן אל עבר היעד. אם יש להן מפקד, הוא בטח נותן להן שיעור קצר באנטומיה ושולח אותן בקו ישיר, להיטפל לבן אדם הראשון שהן פוגשות בדרך – בלי הבדל דת, מין וגיל. רק מעניין מה יש להן נגד השעדנים בעיקר ומה יש להן נגד ילדים דווקא?

בקיץ, בחום, עושים חגיגה היתושים האלו. קצב ההתרבות שלהם מדהים. בלתי נתפס. היה איזה דוקטור חביב, כך קראנו לא מזמן, שהציע מתכון־פלא לחיסול קיני היתושים. מה שנקרא לתקוף אותם בבסיסיהם. אולי זה מצויין, אבל עד שזה יעבוד הם משתוללים, עוקצים, שמח להם. לקורבנות לא כל כך. בעיה.

חוץ מפתרונות סבתא, יש כמה שיטות למלחמה במטרידים האלה. כמה אתם מכירים? נבדוק יחד:

כן לתרסיס, או לא

מעניין, אבל אנשים רבים נוהגים, למשל, לרסס את הבית בתרסיסים שונים. נגד יתושים הוכיחו תרסיסים אלה יעילות של ממש. אין ויכוח. יש רק בעיה אחת: הם יעילים גם נגד... בני אדם. התרסיסים האלה מכילים רעלים מסוכנים ביותר. משרד הבריאות מצידו ממליץ על התנהגות כזו אחרי שימוש בתרסיס: קודם כל להישאר מחוץ לאוויר המרוסס לזמן מה, (הרגישות לתרסיס גבוהה בעיקר אצל ילדים). אחר כך לאוורר – ורק אז מותר להיכנס חזרה. קצת מסורבל, אבל יש בעיה נוספת. כדאי לשים לב: יעילות התרסיס מוגבלת מאד בזמן ובכל מקרה היא מצויינת מול היתושים ששהו בחדר בזמן הריסוס, ורק בזמן הריסוס. יתושים חדשים יכולים לתגוג. אין נגדם הגנה בשיטה הזו. הפתרון חלקי למדי.

„פטנט" אחר הן אותן כריות קטנות ה„נאפות" על גבי מכשיר חשמלי זעיר. כריות אלה חשודות כמזיקות. גם כאן משרד הבריאות ממליץ להגביל את השימוש כהן בעת שהיית בני אדם בחדר. הרגש הוא על הרחפה נשימה בקירבת המוצר. חוץ מזה יעילותו מוגבלת באופן יחסי.

ובכל זאת: אף אחד לא מוכן לוותר על שינה. על שינה טובה. רגועה. ציד יתושים ו„מחיאות כפיים" בר פלקס־קטלני מותנה הם פתרון מתיש. לא טוב. מה נשאר? רק שיטה אחת. אחרונה, אך יעילה וגם בטוחה וגם ריחנית: חומרים שונים דוחי יתושים. העיקרון: מריחה על הגוף.

גם בתחום זה לא הכל מושלם. יש תכשירים שריחם רוחה, או שהעור סתם לא סובל אותם. מומלץ מאד הוא התכשיר החדש „נוסקיטו" (יצרן: מעבדות „תרימה", קיבוץ מעברות).

מה מייחד את התכשיר הזה דווקא?

טיפול מונע

ככה. יש לו פעולה כפולה, ל„נוסקיטו". הוא מונע מהיתושים להתקרב לגוף החשוף. ממש כך. והוא גם מפיץ ריח בושם נעים. חשוב מזה: „נוסקיטו" הריחני מתאים לעור עדין של ילדים ותינוקות. אפשר למרוח שכבה דקה מאד על חלקי הגוף החשופים, בערב, לפני השינה, ולהבטיח עור נקי מעקיצות בבוקר.

יתרונות נוספים, חשובים לא פחות: החומר איננו שומני ואיננו מלכלך. וזה, בעצם, ג'לי שקוף, חסר צבע. שמאפשר להשתמש בו בכל שעה, בכל מקום. מעין חליפת מגן „רואה ובלתי נראית" כנגד הסכנה המעופפת.

מה יש בה מה הוא עשוי? הוא מכיל חומרים דוחי יתושים ותרקים וכן חומרי בושם, כאמור. מה אין בו? – אין בו רעל (ילדים, ילדים!). הרכבו המיוחד שלו, חשוב לזכור, מאושר על־ידי משרד הבריאות.

מול תרסיסים וכריות נאפות־חשמל; נהנה „נוסקיטו" מטווח פעולה ממושך למדי. שעות ארוכות לאחר המריחה, ימשיך להעניק לגוף שיכבת הגנה וערב שלם חופשי מיתושים. גם כשעוזבים את החדר למרפסת, לגינה, בחוץ (ראה מסגרת). שפופרת בהישג יד היא פתרון מצויין.

למי שרץ לקנות עכשיו – לבית, לבן בצבא, לבעל במילואים, ובכלל „שיהיה", קונים „נוסקיטו" במרכולים וברשתות השיווק (הפצה: ליטון). מומלץ לרכוש כמה שפופרות. המחיר לצרכן: 3.90 ש"ח (מחיר מירבי) לשפופרת בת 40 גרם. לא הרבה בשביל קיץ בלי יתושים ובלי רעל.

למה לא סיפרו עליו בתחילת הקיץ?

■ תדמית

פתרון לטיולים ולמילואים

כשיוצאים לאוויר הפתוח – לגינה, למרפסת, טיולים, או מילואים – אין לתכשירי הגוף דוחי היתושים שום איום מצד כל פתרון יתושים כלשהו. זה פשוט. מסות הנופשים המגיעים מדי יום לכינרת כבר מכירים את הפתרון. תרסיסים לא באים בחשבון. הם מתפזרים. והכריות נאפות־החשמל סובלות מאותה בעיה, בתוספת מיגבלה טוטאלית למי שיוצאים לטיולים ולמרחבים פתוחים: אין חשמל – זה לא עובד. זה לא עובד – יש יתושים.

„נוסקיטו" יכול להיחשב כפתרון יחידי במצבים כאלה. שמים שפופרת בתרמיל, בטיוודה, במכונית. מה שבטוח.

המוצר החדש נארז בשפופרת פלסטיק גמישה. היתרון: האריזה לא נמעכת בטלטול בתרמיל או בתיק האישי. מומלץ מאד.

יצרן ה„נוסקיטו" מרוויח על מאמצי ייצור מוגברים: „עומדים שעות נוספות לספק ביקושים".

רגע, חושבים

ארט בוכוואלד

משחקים באויר

נסיעות יכולות להיות עסק מהנה למדי, אלא אם כן אתם מסוגלים להמציא משחקים שינעימו את זמנכם. נתוודעתי אל משחק כזה תודות לסופר בריטי בשם נאי אלמס המתגורר ברומא, הוא טוען כי המשחק הומצא על־ידי גראהם גרין, בבית קפה שבוויאה ונטו. שם המשחק הוא „לשנוא אנשים".

אלמס הסביר לי את עקרונות המשחק. „אפשר לשחק אותו בכל מקום ציבורי – בבית קפה, בתחנת רכבת, או בנמל תעופה, בשעת ההמתנה לטיסה. בוחרים אדם אחד מהקהל, מישהו שלא מכירים, ומתחילים לשנוא אותו".

„לא הבנתי", אמרתי.

„בסדר, אז נשחק את המשחק עכשיו. אתה רואה את ההוא שמה? בו נשנא אותו".

אלמס הצביע לעבר צעיר שישב במרחק שולחנות אחדים מאתנו וקרא עתון.

„תראה אותו", אמר אלמס. „האדיוט הזה. הוא קורא רק את עמודי הספורט".

„הוא נראה לי תמים למדי".

„אה", אמר אלמס, „הוא סתם קלוץ אומלל. הוא מנסה להסב את תשומת־לבו של המלצר. תראה, הוא מנפנף ביד. מי הוא חושב שהוא? יש אנשים אחרים שמחכים שישרתו אותם. הוא הולך להזמין כוס קפה ולשבת כל היום. הקמצנות של אנשים כאלה משגעת אותי".

„עכשיו תראה איך הוא נועץ עיניים בבחורות. הוא איזה חולה־מין. אני משוכנע שהמשטרה היתה שמחה לשים עליו יד. עכשיו הוא שם את העתון שלו על כסא אחר. אנשים מסוגו מלכלכים את העיר הנקיה שלנו. לא איכפת לו מאף אחד, רק מעצמו. אוף, כמה אני שונא טיפוסים כאלה?"

„הוא באמת נראה טיפוס מלוכלך", הערתי.

„מלוכלך?" קרא אלמס בזעם. „היא מכה מזוהם! הוא לא התרחץ כבר שבועות".

בעוד אני בוחן אותו בקפדנות, הגיעה אשה זקנה והצטרפה לאיש. הוא נשק לשתי לחייה.

„הנה" קפץ אלמס. „זה המשחק שלו. הוא ג'יגולו".

„לא", אמרתי. „לי דווקא נראה שזו אמו".

„אולי", נהם אלמס. „אבל זה טיפוסי. הוא מכריח את אמו לפגוש אותו בוויאה ונטו, במקום לבוא אליה. הוא חושב שהוא חשוב מדי מכדי לבקר אותה: היא צריכה לבוא אליו. וכשאני חושב על מה שעבר על האשה הזאת עד שגידלה אותו, ואיזה קורבנות הקריבה למענו, בא לי להקיא".

גם אני התרגזתי. „צריך להיות לבנאדם כבוד לאמא שלו", הסכמתי.

„שמת לב?" שאל אלמס. „הוא אפילו לא שאל אותה מה היא רוצה לשתות, אבל אתה חושב שאיכפת לו? הוא מפונק לגמרי".

„הוא גרוע ביותר", אמרתי.

אלמס אמר: „עכשיו הוא צוחק, איזה בנאדם צוחק עם אמא שלו?"

„או עליה?" נידבתי רעיון.

„המלצר מביא לה משקה. זה נראה כמו פרנו", ציין אלמס. „הוא עוד יהפוך אותה לאלכוהוליסטית".

„אתה מאמין שהוא ישלם בשביל זה?" שאלתי.

„לא אם זה תלוי בו", אמר אלמס. „הוא כנראה יחשוב על תירוץ כלשהו כדי להלביש את החשבון על האמא שלו. אחרי הכל, הוא עושה את זה כל חייו".

איש אחר נעצר ליד השולחן לומר שלום.

אלמס התרתח. „הוא אפילו לא טורח לעשות הכרה ביניהם. הוא מתבייש באמו".

„מתאים לו", אמרתי, והטחתי את כוסי בשולחן.

„הוא מזמין את הברנש לשבת אתם. איזה טיפוס מציג את אמו לטיפוס כזה?"

אמרתי: „אני הולך להכניס לו בוקס באף!"

לפתע נרגע אלמס, ונראה כי הוא מאבד עניין בכל הסצנה. הוא אמר לי בלחש: „ועכשיו, מה בדבר הגברת ההיא עם הכלב?" ■

אבי דר

מדליקה במכנסונים

את, שיודעת כל־כך הרבה, מציגה עצמך כבורה וגמורה בהפעלת מכשירים חשמליים. את, שמפעילה את כל בני המשפחה כבשלט רחוק, רוצה שנאמין כי אינך מסוגלת לכוון תחנה בטלוויזיה.

אם יעירו אותך באמצע הלילה בלב המדבר תדקלמי את שירי יהודה עמיחי, אך אם ישאלו אותך בלב דיזנגוף בצהרי היום: „גברת, איזה קלטות וידאו את צריכה – בתא או ווי. איצ'. אס" הרי שבמקרה הטוב תאמרי – קלטת קטנה או גדולה. ותקני בדיוק את זו שאינה מתאימה.

כמי שזוכרת את כל צעדי הריקוד במחולות עם, „שנים הצידה, דילוג קדימה, צעד תימני הוס..." איך זה שאינך מסוגלת לכוון את השעון הדיגיטלי השכמה לשש בבוקר מצלצלת בשש בערב במקרה הטוב. כשמבקשים ממך להקליט תוכנית לילה מאוחרת בוידאו – לא תודי שאינך זוכרת איך מפעילים את הטיימר שבוידאו ותשארי ערה להפעילו בעצמך.

חניכה מצטיינת בקורס קצינות. מפעילת מדמה טיסה, ממה שקוראים בצה"ל קבוצת איכות. אשפית במטבח שזוכרת עשרות מרשמים בעל־פה, וזוכרת מה צריך התינוק לאכול ואיזה כדורים לתת לילדה החולה אך אף פעם לא תנסי להפעיל את תנור האפיה באמצעות שעון הבקרה שמאפשר את הפעלתו גם בהעדרך מהבית. וכשפעם כבר ניסית להשתמש בטיימר של תנור האפיה – התקשרת לשכנה מאמצע הדרך וביקשת ממנה שתיכנס לבדוק אם התנור באמת עובד.

ועוד לא הזכרתי את סיר הלחץ שעומד מיותם מיום שהגיע כמתנה מדודה רוחצ'ה, ואת עוקפת אותו בחרדה כמטען צר בפוטנציה, למרות שלא הופעל מעולם.

מישהו מריח שוביניזם? שטויות, הרי כשאני יושב במשרד ורואה איך את מפעילה את המחשב עם תוכנות הלוטוס, תמליל וחשבשבת – כולי קנאה. וכשאני שומע איך קיבלת לטיפולך לקוח כבד, ולא בגלל עינייך היפות – משום שהוא גר בחו"ל ומכירך רק טלפונית ורק על פי תוצאות עבודתך – כולי הערצה. הערצה ליכולתך ל„עבוד" על כל בני הבית.

מותק, היום כבר אין צורך להעמיד פנים. אולי זה היה חשוב לפני החתונה, כשאמך אמרה לך „לא כדאי לך להיות חכמה, אף אחד לא ירצה להתחתן עם אשה שחכמה ממנו".

לא יעזור לך. זה לא מפריע לנו שאת מדליקה במכנסונים ושופעת אי. קיו. ולהיפך.

„ילד, לך לאמא שלך שתסביר לך את השאלה בפיסיקה?" ■

טל בשן

קשר הכביסה

כבר המצאנו את הכפיר ואת הלביא, המרכבה והסטי"ל, טפטפות לחקלאות ותוכנות למחשבים – רק מכבסות אוטומטיות עוד לא הגיעו אלינו. מישהו חשב למה, בישראל 86', נסחבים עדיין רווקים מזוקנים, זוגות צעירים, וקשישים צולעים לבית אמא עם שקיות ניילון עמוסות כביסה ? זה לא מקרי. הרי כבר בנינו דברים מסובכים ממכבסות אוטומטיות. מדובר בקשר יהודי מתוכנן היטב, מאורגן בחשאיות וחזק מאין כמוהו: קשר הכביסה. בחו"ל יכולים צעירים בני 18 לשלשל כמה מטבעות במכבסה האוטומטית, כי ככה זה אצל הגויים המנוכרים האלה. כביסה זו סתם כביסה. אצלנו זה משהו אחר לגמרי: הכביסה היא התגלמות הקשר הנצחי שבין האם היהודיה לצאצאיה. יותר מאוכל, יותר מכסף, יותר מהכל.

אתה יכול לברוח עד קצווי־ארץ, לשרת בקבע או לשכור דירת רווקים, ללמוד לבשל לבד או לאכול בחוץ – אמא יודעת שתמיד (כל עוד לא קנית, חלילה, מכונה) תחזור אליה עם הכביסה. „טוב שיש כביסה, אחרת בכלל לא הייתי רואה אותך", היא נאנחת ומסווה את שמחת הניצחון. היא יודעת היטב שכל סדין הוא כמו חבל טבור – רק יותר ארוך.

זה מתחיל בחיתולים, („בגיגית כיבסנו: אז לא היו לנו מכונות כביסה כמו היום"), עובר דרך חולצות בית הספר, נמשך בצבא. מי נסחב בשבתות עם אבא לבסיס, כמוכה אמוק, עם מדי הצבא הנקיים? ומי עמד שעות ליד קרש הגיהוץ ועימלן לך את הצאוורונים שיעמדו כמו קירות ? „תודה לאל שהשתחררת", אמרה או אמא, אבל אתה ידעת שהמדים האלה היו בשבילה כמו גלויה, כמו ד"ש. היא גיהצה אותם – וחשבה עליך. אחר־כך כבר התחילה לדאוג – האם תמצא לה תחליף? לא, מה פתאום. לסטודנט למדעי המדינה יש זמן לדאוג לכביסה?

היו דירות שכורות, היו נסיעות לחו"ל, היו רומנים חולפים – אבל הם לא היוו איום, כי איזו רווקה משוחררת („הצעירות של היום זה לא מה שאנחנו היינו") תסכים להתעסק בכביסה שלך? היא בקושי מתעסקת עם הכביסה של עצמה, ואם יש דבר שהיא שונאת זה לגהץ. וככה זה נמשך, כמו טכס עתיק־יומין: בכל שבת עם שקיות כביסה מלוכלכת הלוך וכביסה נקייה חזור. יותר אוטומטי מכל מכבסה אוטומטית, ועוד עם ארוחת צהריים כתוספת.

ביום החתונה עוד סחבתם, אתה וזוגתך, את השקיות באותו, כל אחד לאמא שלו. לא במהרה ינותק קשר הסריגים הגורדי הזה. כן וודאי, עוד מעט נקנה מכונת כביסה, אבל קודם נסתדר קצת. אמא אומרת שזה לא בוער.

חדש בישראל!

אוסף שופר-סל

סדרת שקיות פלסטיק אמנותיות עם הדפסי יצירות של מיטב אמני ישראל

רשת שופר-סל בשיתוף בנק דיסקונט והגרפוטק הישראלי, גאה להציג בפניך חידוש שנועד לקרב את האמנות לחיי היום-יום. **אוסף שופר-סל:** סדרת שקיות קניה אמנותיות נושאות תדפיסים מיצירות מיטב אמני ישראל, בתוספת ביוגרפיה ותצלום האמן.

השקיות הן בעלות ערך מיוחד. הכמות המודפסת מוגבלת והלוחות מושמדים לאחר גמר ההדפסה. בכל חודש תופיע שקית אחרת.

אמן החודש:
ציור של האמנית ציונה תג'ר, "חצר בצפת" מעטר את השקית הראשונה בסדרה. השקית השניה — כבר בהדפסה: "נוף דומם" של הצייר נפתלי בזם.

קחי את האומנות בידיים. דרשי שקית קניה אמנותית מחקופאית בשופר-סל.

ועוד רעיון: ניתן לשים השקית במסגרת.

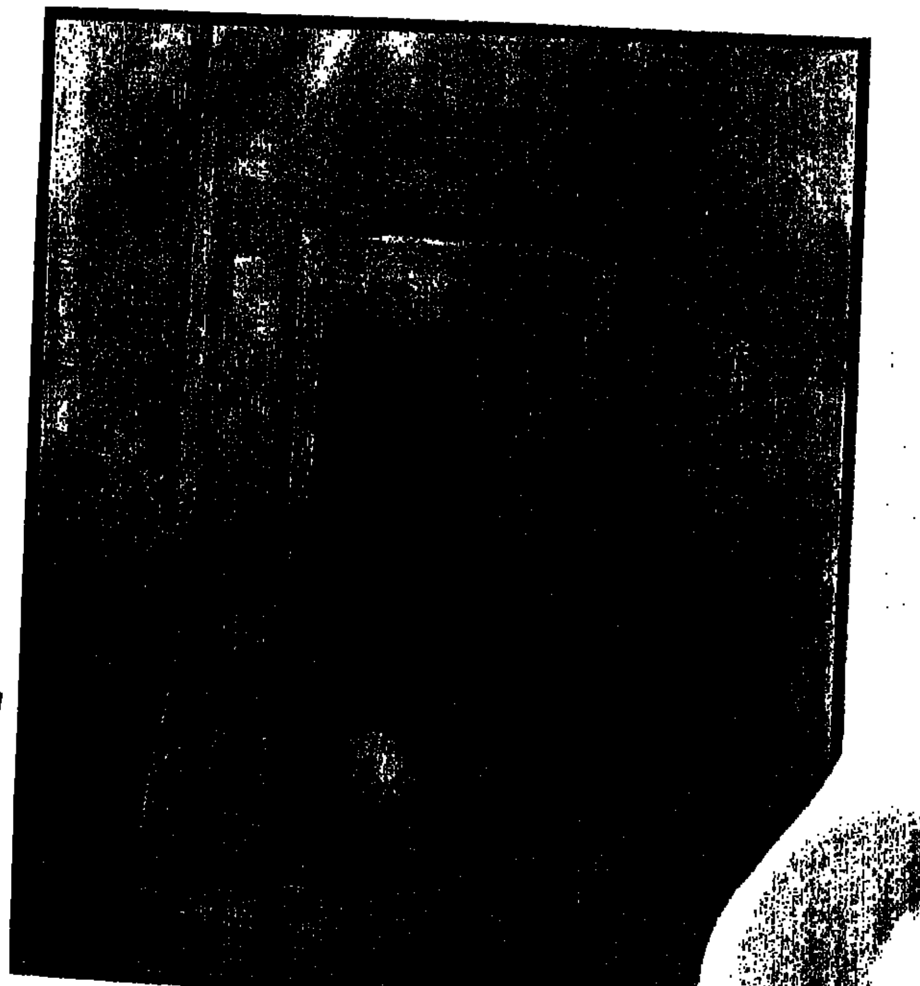

להגיש את האמנות לעם

בכל חודש תופנה ההכנסה ממכירת השקיות למטרה ציבורית אחרת. והחודש: ההכנסות קודש לקרן לבי

מחיר השקית רק 1.- ש"ח

שופר-סל · היפרכל

קורים דברים

ויצ"ו לנצח – לרעיית השגריר. (משמאל לימין) רות תקוע, מרי דופון, הלנה גלזר.
צילום: ישראל סן

בויצ"ו במקום בעמאן

יום שלם של ויצ"ו היה השבוע לשגריר צרפת היוצא ז'אק-פייר דופון ורעייתו מרי: היום התחיל במלון פלאזה בתל-אביב והסתיים בקבלת פנים חגיגית ומסיבת פרידה שערכה רעיה יגלום, נשיאת ויצ"ו העולמית, למר דופון ולרעייתו במלון הילטון בתל-אביב.

בדברי ברכתה בפני הנוכחים, ביניהם שרים, עיתונאים הודתה יגלום לשגריר דופון שהיה בזמנו קונסול כללי של צרפת במוסקבה, על פעילותו שם למען מסורבי העליה. הקשר החם של הזוג דופון עם ויצו התחיל עוד בראשית כהונתם בישראל ובבית השגריר נערכו אירועים שונים של ויצ"ו. רות תקוע, יו"ר ויצו ישראל, שהעניקה לרעיית השגריר את סיכת הזהב של ויצ"ו באירוע המסכם של שנת איסוף הכספים של ויצ"ו, ציינה שהסיכה מעידה על הנושאת אותה שהיא חברת כבוד לנצח של ויצ"ו. הלנה גלזר, יו"ר מחלקת איסוף כספים, סיפרה כי השנה נאספו 1.2 מחליון דולר – 45% יותר מאשר בשנה החולפת.

התכנית המקורית של הזוג דופון לאותו יום הייתה בילוי בעמאן אך בסופו של דבר, היתה ויצ"ו על הפרק. ■

הדוקטור והכוכב

ד"ר (לשם כבוד) שמעון פרס ניצב על הבמה שהוצבה על הדשא בקרית אוניברסיטת בר-אילן, הודה למארחיו על התואר שזה עתה הוענק לו וגם הצליח למצוא קשר ריגשי בין האוניברסיטה לבינו: "הרב ברלין, שעל שמו נקראת האוניברסיטה, נולד ב-1880 בוולוז'ין, אותה שנה בה נולד סבי ויכול להיות ששניהם למדו יחד באותה ישיבה".

ראש הממשלה סיפר על "סופו הרע ומר של סבי, שהיה ראש-קהילה והנאצים הכניסו אותו ואת חברי הקהילה היהודית לאולם בית כנסת ושרפו אותם חיים..." אחר כך דיבר פרס על סכנת הירידה מן הארץ וסכנת הירידה מן היהדות. ושילב בנאומו את המשפטים: "מי שחי בארץ בלי כיפה אינו פחות יהודי ממי שחי בחו"ל ותובש כיפה... פעלתי ואפעל לשמור על המכנה המשותף... 30 עד 35 אחוז מן הכלות והחתנים בחו"ל נישאים ללא-יהודים. פעם אמרו 'קשה להיות יהודי'. היום אומרים, 'קל להיות לא-יהודי'".

בסעודת הערב החגיגית שנערכה לאחר מכן לסיום המושב השנתי של "חבר הנאמנים" היה ה"כוכב" תת-אלוף יצחק מרדכי. לאורך כל הערב ניגשו רבים אל שולחנו ולחצו את ידו. ■

א. תמר

הבגדים יגיעו מפריס

יפות. אמא ובת. ציפי בנין, אשתו של עמוס בנין (לשעבר איש צבא) שנחשבת לאחת הנשים היפות בתל-אביב ובתה, יעל, בת 22. יעל פתחה בשבוע שעבר בוטיק בכיכר המדינה בתל-אביב. בערב היא חגגה ב"המועדון" עם החברים שלה והחברים של ההורים שלה.

הבגדים שהיא מוכרת, מגיעים מפריס. אחותה הגדולה של יעל, מיכל, בת 26, נשואה ליהודי-צרפתי בשם איב ביז'ו, בן למשפחת יצרני אופנה, שלהם בתי אופנה בשם "קרול" הפזורים ברחבי העולם. יעל בנין, שאחרי שיחרורה מצה"ל נסעה לפריס ולמדה קצת אופנה, קיבלה את הזכויות לייצג אותם בארץ הקודש. ההורים, ציפי ועמוס בנין, עזרו לה להקים את החנות. האחות ובעלה שלחו מפריס את הסחורה. ציפי, שהרבה שנים עבדה כאחות, ממשיכה לעזור לבתה, "אבל רק מאחורי הקלעים. יעל היא זאת שמושכת בחוטים. זה הבייבי שלה". ■

אירית רוחם

ציפי ויעל בנין חוגגות ב"המועדון". צילום: צביקה ישראלי

שחקני "הפרדס" חגגו ב"פרדס"

בששי שעבר חגגו ב"פרדס" בנס-ציונה את מלאת מאה הצגות ל"פרדס", מחזהו של יוסף בר-יוסף, בבימויו של אהרון אלמוג ב"הבימה". מתיאטרון "הבימה" יצאה הסעה: אוטובוס ממוזג ובתוכו שחקני ויוצרי ההצגה, שכדברי מנכ"ל התיאטרון, שמואל עומר, "מי שזוכר את החזרה הגנרלית, בטוח לא האמין שנגיע ל-100". למרות שלא שרו בדרך, זה נראה קצת כמו טיול שנתי. "התלמיד" שלמה'לה בר-שביט, צהל "יוצאים לקטיף", ה"תלמידה" מרים זוהר, נאנחה "עוד לא התחלנו לנסוע ואני כבר עייפה".

בין עצי ההדר שב"פרדס", כולם התאוששו מהמסע ונעמדו לעשות קצת פוזות אל מול המצלמות. בר-שביט הצטלם, עם מרים זוהר ושובה פרדו – "שתי אשכוליות", מילים שלו. המנהל האמנותי של "הבימה", עמרי ניצן, הציע להם לטפס על העצים. הם הסתפקו בלטפס על שולחן, כדי להתקרב קצת לצמרת. "אני רוצה לרדת, אני לא בשביל חקלאות", הודיע בר-שביט ממרומי השולחן שהתנדנד קשות.

אחרי זה אכלו ושתו ופינטזו בקול רם, שאולי את הצגת ה-400 הם יחגגו בפריס ואת ה-500, מי יודע, אולי בטוקיו. ■

אירית רוחם

שלמה'לה בר-שביט עם מרים זוהר ושובה פרדו. "שתי אשכוליות", כדבריו.

מטהראן לירושלים

"זה סב המאושר בתבל" – כך ניתן היה להגדיר את איל-העסקים יעקב נמרודי מסביון אשר חבק בזרועותיו את נכדו דניאל, בנו של בנו הבכור עופר. "כל ארבעת ילדי נולדו בטהראן", אמר מי שהיה נספח צה"ל באיראן משך תריסר שנים, "ואני כל-כך שמח על שנכדי נולד בירושלים. זהו צאצא ה-70 לאמי, שתחיה. אנחנו עשרה והבאנו לאמא 30 נכדים ו-30 נינים".

טכס הברית וקבלת הפנים נערכו סביב לבריכת בית המגורים של הבן, עופר, ב"גני המלך דוד" שהוא בית המגורים היפה ביותר בבירה וניצב ליד מלון "המלך דוד". מצעד מלצרים צעד הלוך ושוב מבית המלון אל חצר הבית, כאשר המארחים סובבים בין האורחים – ביניהם גבירים ושועים של ישראל, שרים ושופטים עליונים. אחד השושבינים בשמחה היה שר המסחר והתעשיה אריאל שרון שהחזיר מחווה של ידידות לעופר נמרודי (המתמחה עתה בבית המשפט העליון) על הידידות שהשפיעו עליו, הוא ואביו יעקב נמרודי, בעת משפטו כנגד ה"טיים" בניו-יורק. ■

תלמה הדר

מסדר החתיכות

פליטת-פה של דודו טופז במסיבת הפתעה לשדרן משה טימור ביום הולדתו ה-50: "כאשר לי ימלאו חמישים הייתי רוצה שלמסיבת ההפתעה תבואנה כל החתיכות שהיו לי בימי חיי". לתשומת לבכם. ■

הטייסים שלה

אביבה מץ
צילום: צביקה ישראלי

„הטובים לטיס, הטובות לטייסים". אמירה שחוקה מראשית החיל, שעומדת היום במבחן נוסף: הבנים של הטובים של אז – לטיס, והטובות של אז הן אמהות של טייסים.

אריאלה: „אם האבות היו מניקים אפשר היה לומר שהרצון שלהם לבן, שימשיך את דרכם, היה עובר עם החלב..."

להיות אשתו של טייס, זה כבר לא סיפור. אבל להיות אשתו של טייס ואמו של טייס אחד או שניים, נשמע משהו. „זה לא מי יודע מה", אומרת שרה. „זה כמו שבנים של רופאים או עורכי דין הולכים בעקבות אבותיהם". אולי זה דומה אבל לא אותו דבר. יש משהו באווירה הזאת הייחודית בה הם גדלים, שעושה אותם שונים מכל יתר הבנים של...

לשרה, אשתו של טייס לשעבר בחיל האוויר ועובד אל־על היום, שלושה ילדים. הבת הגדולה נשואה לטייס, הבן האמצעי טייס קרב והבן השלישי... בשריון, בגלל עוורון צבעים שהתגלה אצלו בסוף המבדקים לקורס טיס, כמובן.

וזה לא מקרה. יש במשפחה הזאת, משפחת הטיס כמו שהם קוראים לה, עשרות מקרים כאלה. בנים של טייסים שמתחתנים עם בנות של טייסים, שיש להם אחים טייסים ובני דודים רחוקים וקרובים. „כולנו נשואים

לחיל האוויר", אומרת מקסימה, „זו משפחה גדולה מאד ותומכת, כיף להשתייך אליה".

למקסימה ארבעה בנים. בעלה היה נווט בחיל האוויר. „אני נשואה לחיל", היא צוחקת – „כבר עוד מעט שלושים שנה". הבן הגדול של מקסימה טייס. הבן השני גם כן. השלישי רק בן שבע עשרה אומנם, אבל מכין את עצמו לקורס טיס. לגבי הרביעי עוד מוקדם מידי לקבוע.

וכדי להמחיש את ה"פלונטר" המשפחתי הזה, נאמר רק, שהבן הגדול (טייס) של מקסימה נשוי לבת של טייס שאחד מאחיה טייס ו האחר טייס בדרך.

לחיה "רק" שלושה בנים, אחד טייס והשני „סתם" בחיל האוויר, בגלל בעיות בריאות, לא בגלל שהוא לא רצה חלילה. נורית אשת טייס ואם לחמישה בנים. שני הגדולים טייסי קרב, שלושת האחרים עוד לא קרובים לגיל צבא אבל אחד מהם כבר הביע את רצונו להיות... אסטרונאוט.

הטיס פשוט בדם

וזה רק על קצה המזלג. „יש עוד המון כאלה", אומרים לי. איך הדינמיקה הזאת עוברת, בתורשה מאב לבן? „כמו כל דבר", אומרת מקסימה, „זה התחיל בהתחלה. אנחנו גדלנו כולנו יחד; פחות או יותר, בבסיסים של חיל האויר, שם גם נולדו הבנים שלנו. אפשר לומר שמגיל אפס הם נושמים אויר ספוג ריחות ומראות של טיס. כל השיחות מסביב, כל השכנים, החברים, כולם באותו ענין". „הבן שלי", אומרת נורית, „ידע מגיל ארבע שהוא יהיה טייס, זה פשוט נכנס לדם". „גם אחרי שעזבנו את הבסיס ועברנו לנוהדרום", ממשיכה מקסימה, „הלכו הילדים שלנו לאותו בית הספר ולמדו באותן הכתות, חברה סגורה". „קוראים לזה ח"ל", צוחקת חיה, „חייב להצליח".

– האם יש איזה לחץ לא מודע שעובר?

„לא, אין", אומרות כולן ברביקות, כאילו נדברו פה אחד. זה נשמע יותר מדי פשוט בשביל שיהיה נכון.

„היום זה כבר לא מה שהיה פעם", אומרת אריאלה, אמא לשלושה בנים. „זה בעיקר נכון לגבי הבנים הבכורים, אנחנו בילינו עשרים שנה מחיינו המשותפים בבסיסי חיל האוויר, הכי הרבה מכל החברים שלנו. צריך להבין, שילד שנולד בבסיס וחי שם, חיל האוויר זה הבית שלו, זה הקשר הכי קרוב שיש לו למשהו כמו משפחה, שבמקרה של הילדים שלנו זאת המשפחה שלהם. כל היתר די תלוש מבחינתם. העיסוק של האבא זה לא סתם מקצוע, זה אורח חיים, שאליו הוא נולד ובו הוא גדל. זה מאד טריוויאלי, ההודעות ברדיו למשל: 'כל מטוסינו חזרו בשלום', להם זה אומר הכל. כמו שילדים בעיר נוסעים במכוניות ככה הילדים שלנו מתיחסים למטוסים".

בנה הבכור של אריאלה הוא טייס. „השאלה מה הוא יעשה כשילך לצבא, מעולם לא עלתה על הפרק מאז שהוא עמד על דעתו", היא אומרת, „היה ברור שהוא יהיה טייס".

– יש משהו בבנים של הטייסים שעובר לבניהם?

„צריכים כמובן תכונות בסיסיות מסוימות כדי להצליח וזה כנראה עובר בתורשה", אומרת מקסימה. „אבל מעבר לזה קיימת מוטיבציה חברתית חזקה מאד. הם כולם ביחד, בבית הספר, חבורה של מצליחנים, תלמידים מבריקים, שחוץ מהגנים עוברים קשה מאד כדי להוכיח את עצמם". „קל להורהות עם מקצוע כזה", אומרת שרה, „זה נחשב למקצוע יוקרתי בעולם המערבי ואם לבנים שלנו טוב עם זה בבית אז הם בטבעיות גמורה נכנסים לנעליים של האבות". גם אריאלה חושבת שיש במקצוע הטיס זוהר וייחוד שיכולים בקלות להוות מודל לחקוי.

כולם מכירים את כולם

– מה קורה כשלא מצליחים?

„מי שנפסל", אומרת אריאלה, „זה מלווה אצלו בתחושת כשלון בלתי רגילה". הציפיות מסתבר, הן בהחלט הדדיות. ההורים מצפים מהבנים שיצליחו, שלא יביישו, והבנים מחמירים עם עצמם פי כמה. „את יודעת מה זה להיות בן של...?" שואלת אריאלה, „זה נורא מלחיץ, מכל הכיוונים האפשריים. בני הלך לקורס טיס כשאביו היה מפקד בסיס. כל החברים שלנו היו אז בתפקידי מפתח בחיל וכולם ידעו מי הם פרחי הטיס, כך שאם היו שם בנים של טייסים (והיו), אז כולם הכירו את כולם". גם נורית חושבת שלהיות בן־של זה מזמין לחצים אבל עוד יותר קשה להיות בן־של ואח־של... „אתה מפסיק להיות אלמוני, כולם יודעים מי אתה ומה אפשר לצפות ממך. המפקדים בקורס טיס חלקם חברים שלנו, הם הסיעו את בני בעגלה כשהוא היה תינוק".

חוץ מהמפקדים, יש גם החברים לקורס. גם כאן, מסתבר, יש בעיה. „החברים של בני בקורס", אומרת אריאלה, "היו ערים לעובדה, שאבא שלו וחברים של

(המשך בעמוד הבא)

מקסימה: „יש לי ויכוח עם הבנים שלי לגבי סדרי עדיפויות. מה קודם: חיל האוויר או החיים".

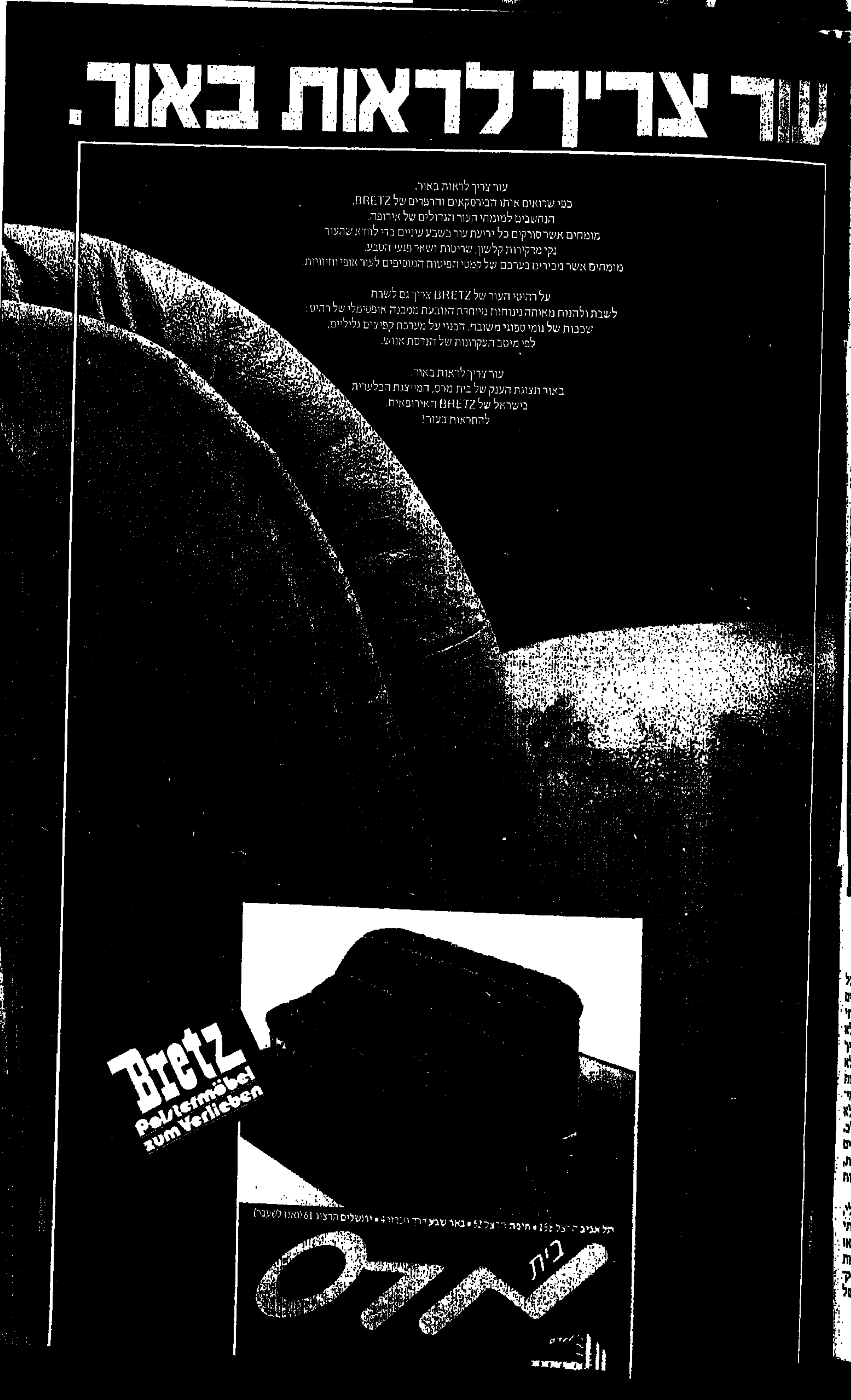

(המשך מן העמוד הקודם)

אבא שלו בעמדות בכירות בחיל, למרות שהוא ניסה להסתיר את ה"ייחוס" שלו בכל יכולתו. ברור שזה מלחיץ ומעמיד אותם בסיטואציות קשות ביותר". שלא יחשבו שיש פרוטקציה? – "אני לא חושבת שיש פרו־טקציה", אומרת נורית, "אני מכירה בנים של טייסים שהודחו, יש מקרים שילדים הלכו לקורס בגלל שחשבו שזה מה שמצפים מהם ההורים, וזה לא עוזר להם לסיים את הקורס".

– "יש גאווה משפחתית בזה שהבן ממשיך את מה שהאב כבר סיים?

"יש גאוות יחידה", חושבת מקסימה, "יש איזה חוט מקשר, זו הרגשה טובה, בעיקר לאבא, לדעת שיש יו־רש, משאיר אותו עוד קצת צעיר ועוד קצת בעניינים, למרות שהוא מיל. אצלנו ביום שישי בערב זה כנס יחידה. יושבים ומנתחים את המצב, קצת מרכלים על מה שנעשה בחיל וככה נשארים עוד קצת בתמונה".

המלה ייעוד איבדה משמעות

אריאלה חושבת שיש שדרים סמויים שעוברים. "אם האבות היו מניקים", היא צוחקת, "אפשר היה לומר בבטחון שהרצון שלהם לבן, שימשיך את דרכם, היה עובר עם החלב. אלה אנשים שהקדישו את כל חייהם לחיל, ראו בזה ייעוד, לכן נראה טבעי מאד שישאפו לראות את בניהם הולכים בעקבותיהם". "מעולם לא ראיתי את בעלי מתרגש כמו שהוא התרגש במסדר הכנפיים של הילד", אומרת חיה.

המלה ייעוד, היום, בהקשר להליכה לטיס איבדה את משמעותה, חושבות הנשים־האמהות. "פעם, זה היה ברור מאד מה קודם למה. אומרת מקסימה, "אנחנו הנשים היינו מאחורי הבעלים שלנו, לא חשבנו על קריירה עצמאית. היום יש לי ויכוח עם הבנים שלי לגבי סידרי עדיפויות. מה קודם: חיל אוויר או החיים. הם חושבים שהחיים קודמים לחיל האוויר וכל אחד מבני הזוג זכאי וצריך לעשות קריירה משלו".

"אין יותר ציונות במקצוע הזה", אומרת אריאלה, "הבנים, שלא כמו האבות שלהם, רואים בזה מקצוע מעניין וזהו. הם פשוט אוהבים לטוס. המעבר של החב־רה שלנו לערכים חומריים עובר גם כאן".

ציונות או לא ציונות, אמא נשארת אמא. הדאגה והחרדות, שמלווים כחלק בלתי נפרד אם של טייס, אינן דומות לאלה שהן מנת חלקה של אשת טייס. "החרדות והפחדים עם הבעל זה אחרת מהדאגה לבן. עם הבעל זה איכשהו לגדול ביחד, להיות חלק מהע־נין", חושבת חיה, "עם הבנים זה יותר חריף, אני יותר מבוגרת, יודעת יותר ממה לחשוש, האמוציות באופן טבעי עובדות שונה, זה במישור אחר לגמרי". "להיות אמא של טייס", אומרת שרה, "זה כמו להיות אמא של חייל בכלל. בשריון או בצנחנים. אלא שאצלנו זה תמיד כפול כי הבעלים שלנו עוד עושים מילואים בחיל, הם עוד טסים כל הזמן, ביחד עם הבנים. כש־שלום זה לא מציק, אבל בזמן מלחמת שלום הגליל, למשל, זה היה מאד קשה".

"אני לא גיבורה"

נורית בחרה להתמודד עם בעיית החרדות באמצעות האמונה בגורל. "בתור אמא לחמישה בנים אני מאמינה

△ חיה: "עם הבנים זה יותר חריף, אני יותר מבוגרת, יודעת יותר ממה לחשוש..."

▷ נורית: "בתור אמא לחמישה בנים אני מאמינה בגורל, אחרת אי אפשר".

בגורל. אחרת אי אפשר. זה בלתי אפשרי לשבת כל היום ולדאוג להם. כששני הגדולים אמרו שהם רוצים ללכת לקורס טיס, עם כל הפחדים שלי, לא חשבתי לרגע שאני יכולה למנוע את זה מהם. בכלל אני לא חושבת שאפשר למנוע מהם את טעם החיים, צריך לחנך אותם להיות שקולים ולתת להם לבחור. אני לא מתערבת בהחלטות שלהם, אני לא רוצה לקחת אחריות על עצמי, אני בהחלט לא גיבורה, קשה לי לגדל חמי־שה בנים עם אופנועים וכל מה שזה אומר, אבל הם לא צריכים להתחשב בזה שלי קשה. זה רק מחשבות, בלב. בחוץ אני לא מראה, אני מתנהגת כמו שהם היו רוצים לראות אותי, אני חיה עם זה, לא כל היום חושבת, מרחיקה, מפתחת מנגנוני הגנה לעצמי, בונה חומות חיצוניות. החומות האלה כל כך מוצקות שזה מרחים.

"היה לי מקרה עם הבן שלי... צילצלו להודיע לי, ולמרות שהיכרתי היטב, את מי שצילצל, לא קלטתי שמדובר בבן שלי. רק הרבה יותר מאוחר הבנתי ואז נשברו לי החומות. הבעיה היא אחר כך, איך לבנות את הכל מחדש, עם רמת מודעות גבוה יותר. בכי זה לוק־סוס בעיני, יש איזה חרות איומה בחיים שלי, שלנו, של שברי שניות בין החיים למוות".

קורים
דברים

דודו דותן וילדים פרטיים. הם כבר ישגעו אותו על האניה. צילום: ראובן קסטרו

ספינת אהבה עם דודו דותן

בסוף החודש יכנס דודו דותן למדים הלבנים, יחבוש את כובע המצחיה ויתחיל לתפקד כקצין הבידור של האניה „סיטי אוף רודוס", שלמשך חודש תמים תהפוך ל„ספינת אהבה ישראלית". בינתיים הוא כבר התחיל להתאמן. למפגש האמנים אשר יופיעו על האניה הגיע דותן במלוא תלבושתו החדשה. באו גם אשתו מירי והילדים, מיכל (8½), יוני (5½) ונילי (4½) שיעלו איתו על האניה.

על האניה שתצא לארבע הפלגות בין נמלי הים התיכון, יופיעו אמנים רבים, ביניהם: „הכל עובר חביבי", עפרה חזה, ציפי שביט, אבי טולדאנו, יזהר כהן, גדי יגיל ושולה חן. נראה שגם הילדים של דותן אולי יפתיעו בהופעה משלהם. בכל אופן, במפגש האמנים שנערך בשבוע שעבר במלון „הילטון" תל־אביב, הם התחברו למיקרופון והפגינו כשרונות בימתיים מגוונים. דותן היה צריך להתאמץ מאד בהפעלת האוטוריטה האבאית שלו, לפני שהצליח לנתק אותם משם. ■

אירית רותם

הקריקטורה זכתה בפרס

גדעון עמיחי, הקריקטוריסט של „מעריב", זכה בימים אלה בפרס בתחרות בינלאומית של קריקטורות בנושא „חיי הנשים בעולם של גברים" שנערכה במערב גרמניה. אל התחרות הגיעו קריקטורות מכל העולם ועשרים הטובות מתוכן זכו בפרס זהה של 300 מרקים כ"א. ■

אנטואן גילה את סוד הנעורים

יש לו נשמה של צועני וגינונים של אציל פולני, הוא אוהב לנשק לגברות את הידיים ואם הן גם צעירות ויפות, אז הוא קורא להן „מאמי" ו„מאמאלה שלי". הוא נולד בצ'כיה ועלה לארץ לפני למעלה מ־40 שנה, קשה להאמין שהאיש אוטוטו יהיה בן 70. קוראים לו **שלמה טאוב**, אבל כבר עשרים שנה מכירים אותו בתור „שף אנטואן", אשף מטבח, מסעדן, דור שלישי למסעדנים. לסבא ולאבא שלו היתה מסעדה בברטיסלאבה שבצ'כיה. מאז עלה ארצה הוא הספיק לעבוד כאן בבתי מלון, לפתוח ולסגור מסעדות, לעבוד כטבח על אניות, להסתובב ולבשל ברחבי העולם. בין לבין, גם הספיק להתחתן שבע פעמים ולהוליד שבעה ילדים. עכשיו הוא כבר כמה שנים טובות עם אשה מספר 7, היא בת 36 וצעירה בשמונה שנים מבנו הבכור, יש להם ילדה בת 7. „נולדתי צועני, אני קל דעת", מעיד על עצמו האיש שכבר בתחילת שנות החמישים פתח בשדרות רוטשילד בתל־אביב, מסעדה צרפתית בשם „לה גסטרונום". בערך עשר שנים אחרי, הוא פתח את „פונדק השרון" ברמת־השרון וקצת אחרי זה חלש על מסעדה בשם „הציפור הכחולה", שישכנה בסוף רחוב דיזנגוף. „היתה תקופה שהיו לי שתיים, שלוש מסעדות, כי גירושין עולים הרבה כסף", הוא אומר. „אני מאד אוהב לבשל ואוהב את המקצוע שלי. בחיים שלי לא עבדתי אפילו יום אחד במקצוע אחר". לפני שבע שנים, כשנולדה בתו הקטנה, שני, „חשבו שיש לה אסטמה. אז תיכף נסעתי לערד ופתחתי שם מסעדה 'לה גסטרונום', אחרי שנתיים התברר שהיא בריאה וערד מקום יפה מאד, אבל היה קצת קטן עלי, אז בניתי מסעדה 'לה גסטרונום' בבאר־שבע".

את המסעדה שבערד הוא מכר. המסעדה שלו שנחשבת להכי־הכי בבאר־שבע היא עדיין שלו, אבל הוא חזר עכשיו לתל־אביב. ברחוב בן־יהודה, איפה שפעם היתה מסעדה ארגנטינאית ואחרי זה פאב ברזילאי ועד לא מזמן „בלון" הגלידות של מנפרד כץ, פועלת מהשבוע שעבר מסעדת „לה גסטרונום" של „השף אנטואן". המקום שמרופד בשטיח ירוק ומכוסה בווילונות ירוקים ובתמונותיו של הצייר הבאר־שבעי, **איציק מיימון**.

במסיבת הפתיחה, בשבוע שעבר, העלו זכרונות קליינטים ותיקים, ביניהם השחקן **אברהם רונאי** שהתמוגג לזכר „הציפור הכחולה", שהיתה אז לדבריו „אחת המסעדות האקסלוסיביות בתל־אביב". המארח, בחולצת טריקו וסנדלים, התרוצץ בחדווה בין האורחים. „הסוד שלי, הוא שאני פשוט לא מתייחס ברצינות לחיים", הסביר האיש שנראה כאילו גילה את סוד הנעורים הנצחיים. ■

אירית רותם

שף אנטואן בפעולה. „אני אוהב את המקצוע שלי". צילום: צביקה ישראלי

שלום ישראלי־יפאני

הילד היפאני שצייר את הציור הזה קרא לו בשם „שמיים ישראליים". הציור מוצג עתה בתערוכה „ילדים יפאניים מציירים את השלום", שנפתחה בימים אלה בבית אריאלה בתל־אביב. את פתיחת התערוכה · ביוזמת אגודת הסורופטומיסטיות בישראל – כיבדו בנוכחותם הנשיא לשעבר פרופ' **אפרים קציר** ונספח התרבות היפאני בישראל קוניו אישידה. צילום: צביקה ישראלי

למען „ניצן"

כ־110 מתעמלים מכל הגילים השתתפו במרתון מחול אירובי לטובת ארגון „ניצן" שנערך בהילטון התל־אביבי. במשך ארבע שעות הם קיפצו, הזיעו והתנשמו. בחבר השופטים היו: הדוגמנית **תמי בן עמי** ששפטה את התלבושות וההופעה, הכדורגלן **גילי לנדאו** ששפט סגנון וביצוע. בתצלום: המתעמלים בפעולה. ■

המטבח מתחיל בכיור !!!
המראה החדש של המטבח BLANCO
כיורי המטבח הטובים בעולם מ-®SILACRON

מבצע קייץ 10% הנחה ושלושה תשלומים שווים !
להשיג בחנויות המובחרות פרטים בטל: 03-254612/629/733, 04-702373

5 טיסות בלבד במטוסי „סאן־דור" – ישירות לכרתים:
נופשים לוהטים בכרתים
שבוע של חופשה באוירה בינלאומית באי כרתים – עם שפע של נופים, חופים ובילויים.
לבחירה – שעשה בתי־מלון: „מיראבלו", „אלמא", „כרתא מאריס", „אקטי־יווס", „אפולוניה" ו„קאסטוס".
המחיר: החל מ־345$
(לאדם בחדר זוגי)
כולל טיסה הלוך ושוב

מועדון מטיילי מעריב

מתנה מיוחדת
ליום מיוחד
עדיליון
בת מצוה
בר מצוה

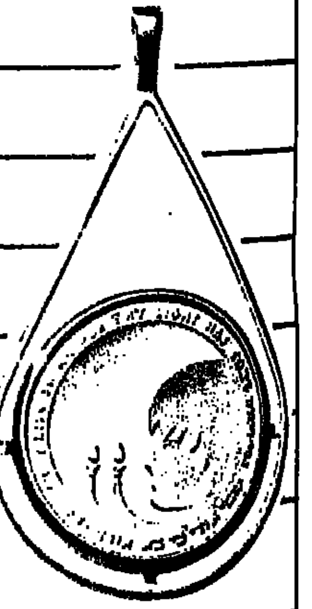

עדיליוני זהב עכשיו ב־3 תשלומים*
■ עדיליון זהב החל מ־125 ש"ח, ■ עדיליון כסף החל מ־33 ש"ח

להשיג בחנויות החברה: ירושלים – אחד העם 5 כל 02-669105; תל־אביב – מנדלי 3, טל. 02-227428.
ואצל המותרים המורשים:
ירושלים – „חצרנוב" יפו 33, „בנק הילטון חנות המעביר לצרכן, „אידליץ" בן־יהודה 5; תל־אביב – „אהרוני" הר סיני 2, „אמינות" בן־יהודה 55, „עובדיה יהושע" שד' רוטשילד 15, „שאשא" מיא ה 4, „טנק" הילטון ושרתון, „ריארם" בן־יהודה 11, „תכשיטי שי" בן־יהודה 33, „גיל" רמב"ם 24, „תכשיטי דיאנור" אלנבי 71, „איכבום" אלנבי 101, „גולדפרב" מונטיפיורי 26, „תכשיטי פווילוב" אלנבי 84, „תכשיטי אהרון משה" אצ"ל 29, חנות השק"ם אבן גבירול, חנות המשביר לצרכן דיזנגוף־סנטר, כל־בו שלום, בת־ים – „מריא" רוטשילד 27, „קשלס" בלפור 47; חולון – „צורף רחמים ובנו" כבר ויצמן 1; פתח־תקוה – „בדקביץ" – מוהליבר 3, „פרץ הכשיטים" חובבי ציון 15, „תכשיטי שנרך" ההסתדרות 24; ראשון־לציון – „שי" הרצל 75; רמת־גן – „ליבט" ביאליק 54, חנות השק"ם הקניון; גבעתיים – „ארליך" כצנלסון 52, חנות השק"ם; חיפה – „המצליח" יפו 24, „פור" הרצל 8, „אידלשטיין את הולנד" הרצל 61, חנות השק"ם, כל־בו שלום; קרית־מוצקין – חנות השק"ם; הרצליה – „ארגרות דניאל" מלון דניאל, „מרכז השעון והתכשיט" סוקולוב 50; רעננה – „עדי" אחוזה 109; אשקלון – „תכשיטי רפי" העבודה 10; אשדוד – „תכשיטי קימברלי" רוגוזין 11; רחובות – „אהרון מאיר" הרצל 173, „סלומון מיכה" הרצל 194; נס־ציונה – „תכשיטי יוסי" ערואו 1; טבריה – „תכשיטי דללי" רח הגליל, „מרכז התכשיט" כבר רסקו, „תכשיטי שי" הבנים 26; עפולה – „שביל הזהב" כבר העצמאות 6; צפת – „תכשיטי שלום" ירושלים 59; כרמיאל – „תכשיטי קנר" – מרכז מסחרי; קרית־שמונה – „פלר" תל חי 54/12; נהריה – „שמושקר" מלון קרלטון, „תכשיטי נרקיס" הגעתון 19; עכו – „האואר צבי ובנו" ויצמן 15, „אבן חן" בן־עמי 28; נתניה – „רובי" שטמפפר 2, „סנסי" הרצל 7, „שטטלר" שעון המעק 1, חנות השק"ם; חדרה – „מדליוך" הנשיא 52, „יד הזהב" רוטשילד 60; באר־שבע – „תכשיטי וילי" קק"ל 114, „תכשיטי חביב" הדסה 56, „תכשיטי שי" קק"ל 175, „הרמן" תחנת אגד 35, חנות השק"ם; דימונה – חנות השק"ם; ערד – „פינת התכשיט" מרכז מסחרי, „פלג" – מרכז מסחרי; אילת – „אזורית" מרכז קניות שלום; נתיבות – „תכשיטי אוצר" פסג' בנק הפועלים; קרית־גת – „תכשיטי שוקי" מרכז מסחרי 77; רמת־השרון – „הבוידעם" סוקולוב 53; כפר־סבא – „תכשיטי אנטמן" ויצמן 106; קרית־ביאליק – „תכשיטי סביניה" מרכז רסקו; רמלה – „תכשיטי בני" הרצל 100.

*) בתוספת 4% ריבית חודשית.
הזמנות טלפוניות (24 שעות ביממה) טלמיילקס. טל. 03-7511235 (דמי משלוח וביטוח 3 ש"ח).

לשכת הפרסום הממשלתית.

הבן של נחום גוטמן, חמי גוטמן,
הוא פרופסור לביופיסיקה
שמתעסק בלייזרים.
אבל בלב הוא
נשאר החבר
של טרזן.

ילד־טוב־ירושלים־חמי־גוטמן על רקע דיוקנו העצמי, כפי שצייר אותו לפני שנים אביו, נחום גוטמן. צילום: שמואל רחמני

מפגש

אבי, בנו

אורית הראל

חמי גוטמן, שהוא באיזשהו מקום ברישומים מנדים, הוא פרופסור לביופיסיקה שמתעסק עם לייזרים, סופר שכבר הוציא לאור שני ספרי ילדים, צייר, הבן של נחום גוטמן, אבא של גיורא וגילי, הוא הגיבור החמוד, הילד־טוב־ירושלים של סיפורי „מימית הפלאים" (שראו אור בימים אלה בהוצאת כתר). „בחיים", הוא מתגלה כקצת פחות מתוק והרבה יותר מצחיק. תשאלו אפילו את טננה, הכלבת של השכנים – הוא שלח אותה פעמיים במשך הראיון לסופרמרקט לראות אם הוא שם. גם זו דרך להשתיק יצורים שמרעישים.

„בספר יצאתי ילד־טוב־ירושלים. לפי ההשוואה בין איך שאני מתואר ב'מימית הפלאים' לבין הרקע האמיתי, אפשר להבין איזה טורנדו עבר בראש שלי לעומת השקט שתאר אבא. כל הזמן היתה אצלי בראש סערה פנימית. הייתי מלא תחושות אינטנסיביות ואגרסיביות שהדרך היחידה לבטא אותן היתה בציור", אומר חמי, שלמרות השורשים בציור הלך בסוף למדע, שנשאר עד היום מקור הסיפוק הראשוני.

„מבחינת סדר קדימויות, לפחות מבחינת הסיפוק הרציני, עיקר היצירתיות שלי הוא בעבודה המדעית. לכתוב סיפורים זה הבידור הכי טוב, זה כיף שהולך ללא מאמץ רציונלי, רק עם מאמץ אמוציונלי". אבל על הקירות, בין הציורים של אבא, תלויים ציורים של חמי הילד, וגם בלי להיות מומחה גדול באמנות אפשר בקלות לראות שמדובר בילד מוכשר מאוד. יש אפילו ציור אחד, של יונה הנביא והלויתן, שחמי זוכר שצייר ערב אחד כשהוא ואבא ציירו ציורי יונה הנביא, ואחר כך היה מקור השראה לאבא ביצירה בנושא. בגיל שהוא עשה את זה מתפעלים בדרך כלל מאדמה־בית־עץ־שמש־שמים שעושה כל ייקיר רגיל מהישוב.

חמי, היום כבר ילד גדול, שבטח יש כמה וכמה אנשי אקדמיה בעולם שיתקשו להאמין שתמיד רצה להיות חבר של טרזן, מביט בחיבה על הילד שמצטייר בין דפי הספר. „הילד שזה אני – הוא אומר בצל של חיוך – נורא חמוד ואני באמת אוהב אותו. למרות שאני יודע שחלק מהפרשנות של אבא שונה לחלוטין ממה שאני זוכר את החוויה, או יכול לעשות רקונסטרקשן סמי־לגיטימית שלה". גם רותי, האשה שאיתו, „בקושי מזהה אותו בסיפורים, חוץ מאולי דבר אחד, שדמיון פרוע כנראה תמיד היה לו".

לא תמיד אהב חמי את העובדה שאבא שלו מתחלק בחוכמות שלו עם כל עם ישראל. „כל אדם בא במבוכה מסוימת כשהוא רואה את עצמו בדפוס. יש בזה תמיד מאיבוד הפרטיות, אבל אני לא חושב שזה דבר נמנע, כך שהתחושה הראשונה כנער־ילד כשאבא כתב עלי (הסיפורים נכתבו כשהייתי בן 8 עד 12 בערך), היתה מין מבוכה שחלקה נשארה עד היום, היחס היה של 'מה בעצם מעניין אותם מה קרה לי כילד'".

חמי זוכר קטעים מהילדות אחורה עד גיל שנתיים בערך. הוא זוכר תמונות, חפצים, דברים מוחשיים. הגיבורים שלו היו „מאוד שבלוניים": רובין הוד, קפטן נמו וכמובן הצייד הלבן, חברו של טרזן. הוא זוכר את עצמו בולע ספרי הרפתקאות („אם הספר היה טוב הייתי קורא אותו אינסוף פעמים, עד שידעתי איפה צריך לקרוא מהר כי זה לא חשוב, עד שמגיעים לקטע עם אקשן". והוא זוכר את עצמו מצייר, ולכך יש, כאמור, לא מעט עדויות מרשימות. פעם, כשהיה בן 11, מה שקרה לו ב־1947, היה קשה להשיג נייר ובדים לציור, אז אבא שלו מצא קרטון גלי ונתן לו משימה: לצייר פרגוד. למה? „כדי לחלק את החדר", לא בגלל שהיה צריך פרגוד בבית. איך זה משתלב? טריק מעניין, שחמי מודה בגאווה שאימץ מאביו: „כדי לשכנע לעשות משהו לא תמיד עוזר לדבר בצורה הגיונית. אבל אם זורקים את הדבר כמשהו אבסורדי זה טוב". אז הוא צייר פרגוד מלא חיות, שעד היום זרוק מגולגל אי שם בבית, שלושה מטר של חיות שמזכירות את החיות של לובנגולו מלך זולו. אבל זה כבר סיפור אחר.

אבא של חמי ראה מגיל צעיר שלילד יש כשרון לציור ושהעניין בא לו מאוד בקלות. „לכן הזהיר אותי מהשלב הבא של להיות צייר – שאלה חיים של כלב, שצייר צריך לרוץ ולמכור את עצמו, שההצלחה לא כל כך תלויה במה שיש להציע מבחינה אמנותית". חמי הילד שמע. „תמיד היו לי נטיות למדע למרות שהממוצע הרב־שנתי שלי היה מספיק־מספיק־בקושי. היתה בזה מידה לא מועטה של מחשבה מודעת שרציתי שלא אתחרה עם האימג' של אבא בתור הבן של נחום גוטמן", הוא מנתח בקול. „ידעתי גם, שאם אלך לקריירה של אמן לא אדע אף פעם כמה בזכות עצמי וכמה בזכות השם.

„אבל אין לי תיסכול. להיפך, – יש לי הרגשה של יצירתיות, של חלוץ, של הצייד הלבן לפני כל המחנה בשטחים מלאים אינדיאנים, כמו הראשון שרואה את ההר. זו הרגשה נפלאה לעשות תצפית פיזיקלית חדשה", אומר הפרופסור שהוזמן כבר אפילו לסין בענייני עבודתו המדעית, ובישיבות סגל לא הכי מעניינות הוא משרבט כל מיני דברים, שחלקם הפכו לאיורים בספרו „הנסיכה, הדרקון והחור". עכשיו, אגב, בין ישיבות וניסויים, הוא מתכונן להוציא ספר שלישי ומכין משחק מחשב המבוסס על הספר.

אז אם יספרו לכם יום אחד שהחבר של טרזן, עם היפהפיה והכובע, עדיין מסתובב בשטח ומשגר קרני לייזר לכל הכיוונים, תדעו שזה חמי גוטמן.

מימית הפלאים*

נחום גוטמן

זה הגורל שפעם אחת חזר בני (וזה אתה) לבדו מגן־הילדים ונעצר בפנת המדרכה, ליד הפנס. חמישה ילדים עמדו שם ודברו ביניהם בקול רם, בתנועות ידים והחיפות חזה, משום שכל אחד מהם רצה שישמעו אותו.

עמדתי בחלון הבית, ראיתי אותם ושמעתי את דבריהם.

„יוסי" צעק אחד מהם, „אז אני אומר לך, היינו צמאים נורא. והדרך עוד היתה ארוכה".

„המורה דוקא לא הרשה לנו לשתות. הוא אמר שצריך לשמור על המים לשעות אחר הצהרים..." נכנס שני לדבריו.

„תן לי לספר. אל תהיה 'שויצר'! אז אורי הרים את המימיה שלו ושתה מהר, עד שנזלו טפות מזוית הפה שלו, ונתן גם לגדי..."

„גדי נתן לי. בלעתי מהר, אבל נתתי גם לאחרים".

„שתוק כבר, טמבל! אני שתיתי באמת, עד שהמים יזלו לי לחולצה, ונתתי גם לאורה. שתינו ושתינו, המימיה ירדה ועלתה כמו משאבה", הוסיף המספר בחיוך חגיגי, „אולי ששה, אולי עשרים ילדים שתו מאותה מימיה... זאת היתה מימית פלאים!"

„ואז... תן גם לי לספר!" צעק גדי, „אז המורה באה. היא יופי. עמדנו כאילו כלום. והמימיה של אורי שותקת לה כאילו שום דבר. אני אומר לכם, המורה לא הרגישה כלום. זאת היתה מימית פלאים!"

לראות ילדים עומדים בפנת רחוב אחר־הצהרים ושדרות בן־ציון ליד עמוד הפנס, מפילים צללים סגולים על המדרכה הירקרקה־אפורה, כשהם מדברים בקולות שאפשר לשמוע ברחוב סינקין – לזאת רגילים היינו. ידעתי, עוד מעט ישמע קול אם מן החלון: „יוסי, בוא הביתה לאכול!" – וההצגה תגמר. ואמנם שמעתי את הקריאה „יוסי, בוא לאכול!"

יוסי הרים את הילקוט שנשען אל העץ, והחבריה התפזרה.

רק בני (וזה אתה) בן החמש, שעוד הלך לגן, נשאר עומד במקומו כמשוסע רגלים, כמצמץ בעיניו ואינו זז.

כשקראה לו אמא, נתק עצמו ממקומו ופסע הביתה. אך במקום לגשת אליה, כדרכו תמיד, פנה אלי, הרים עיניו ואמר:

„אבא, קנה לי מימית פלאים!"

„נחום," אמרתי לעצמי, „עכשיו עליך להיות אב מבין. יש להבין ללב הילד. יש להניח לילד שיוציא מסקנות, ולא רק שישמע ממך את תשובתך וסוף פסוק. אל תאכזב את הילד", אמרתי לעצמי, „זו פעם ראשונה שהוא שמע את המלים 'מימית פלאים'. אתה יודע שאין מימיות פלאים, אבל למה לך לאכזב את הבן?"

עניתי אפוא לבני בקול שקט, בקול של „מובן מאליו":

„טוב, בני. איפה־קונים מימית פלאים?"

„בחנות, אבא," ענה מיד, „בחנות גדולה ברחוב אלנבי".

„טוב, בן. אבל מה זה מימית פלאים?"

התחרטתי על שאלה זו; כי הבן עפעף בעפעפיו הכבדים, כשוקל בדעתו אם אני מוכשר להבין את שיגיד לי.

תשובתו היתה:

„אבא, יש מימיות פלאים. קנה לי אחת!"

אותו לילה השכבתי את בני לישון. עד שהסרתי מעליו את בגדיו והלבשתי עליו את הפיג'מה, זו שמצוירים עליה פילים וצפרים, כבר היו עיני הבן כבדות ועפעפיו ירדו ועלו במאמץ, כדי שלא ירדם מיד.

הבעת פניו של הבן (וזה אתה) גילתה, כי רוצה הוא לספר לי משהו חשוב, שיש בדעתו לגלות לי עוד לפני שירדם. הבן העלה עפעפיים עייפים והביט בי בתקוה, שהפעם אתפוס את הענין מהר, בלי שאלות מיותרות.

מתוך שרצה לספר מהר, התחיל דוקא בספור ארוך, מתמשך, עם הרבה פרטים מיותרים, ומכל אלה יצא סיפור לא ברור, אבל מענין:

„תשמע, אבא", אמר, „אספר לך למה אני צריך את מימית הפלאים. פעם אחת הלך איש אחד עם רשת־דיגים גדולה לחוף הים. הוא היה צייד פילים ובנות־יענה. אתה יודע, אלה שיש להן רק שתי אצבעות בכל רגל. הלך והלך, ולא היו קיוסקים ולא כסאות נוח כמו בגן־החיות. זה היה רחוק. ופתאום היו כל מיני דברים. הוא היה חזק והם היו צמאים..."

עיני הבן הביטו בי ובקשו בלי מלים שאבוא לעזרתו. אך אני לא ידעתי במה אוכל לעזור והנחתי לילד שימצא בעצמו את סוף ספורו.

„האיש הלך", המשיך הבן, „וראה פתאום אריה, וגם את הפיל הלבן. טוב מאד שבאו. ואניה עוד לא באה. ואז", אמר הבן באנחת רווחה, „אז באו שלושה אנשים. והיתה להם מימית פלאים אחת. אתה כבר מבין, אבא? תקנה לי מימית פלאים".

„כן, כן, אקנה לך, בני," אמרתי „לילה טוב!"

העפעפים הכבדים של הבן ירדו. עיניו נעצמו, ועל שפתיו רחפה שחקה.

למחרת היה יום ככל הימים. בצהרים חזר הבן מגן־הילדים, ועוד בפתח הבית שמעתי את קולו:

„אבא, קנית לי?"

בשעת הארוחה שאלתי את אמא:

„מתי נקנה לבן את המימיה?"

הבן מהר לתקן לי:

„את מימית הפלאים!"

לפנות ערב יצאנו שלושתנו לרחוב אלנבי, לחפש בחנויות.

אותה שנה התחוללה מלחמת־העולם השניה. החנויות היו ריקות מסחורות, ואניות לא הגיעו לנמלים.

שאלנו בכמה חנויות על מימיה – וענו כי אין מימיות. לבסוף נכנסנו אל חנות אחת, שמכרו בה חפצים ישנים.

ציירתי כאן את החנות, על כל חפציה המוזרים.

בעל החנות שמע בחיוך את שאלת הבן וענה:

„מימיות לא הגיעו. יש מלחמה. אבל... יש לי אחת. ישנה".

הוא הראה לנו מימיה מרופטת וישנה. עיני הבן הבהבו אליה כאל דודה טובה. קנינו אותה, ובעל החנות לווה בעינים טובות את צעדיו המאוששים של הבן; ואנחנו הלכנו אחריו (אחריך, בני) שמחים, כי צעד בשמחה אל הרחוב ההומה.

הנה אני מגיע אל סוף ספורי.

כשהגענו הביתה, מלא הבן את המימיה מים מן הברז ותלה אותה ליד מטתו על מסמר.

לאחר שעלה על משכבו אותו יום, שלח אליה מבטים חמים ונרדם בחיוך על פניו.

למחרת בבוקר, רק פקח עינים – הביט במימיה. הרצפה היתה רטובה ממים; והמימיה היתה ריקה – רוקנה את כל מימיה.

עוד ימים רבים אחר־כך, אף־על־פי שהיתה ריקה, היה הבן שולח אליה מבטים חמים ועינים מחייכות, כאדם שמחייך לזכר חלומות שנמוגו.

ואני שמחתי, כי לא אני הייתי האשם באכזבתך הראשונה, בן, כשהיית קטן. ■

*הסיפור והאיורים לקוחים מתוך הספר „מימית הפלאים" שיצא לאור בימים אלה בהוצאת „כתר", בעריכת אוריאל אופק.

מימית הפלאים

כפי שזוכר באמת חמי גוטמן, וסיפר לאורית הראל

„לא הייתי גדול, או גיבור וחזק כתור ילד, ולא יכולתי להזדהות עם טרזן כי הוא היה גדול מדי. אבל בכל סרט היה צייד לבן יפה עם כובע פקק, מימיה ואקדח, שתמיד בסוף מתחתן עם האשה הכי יפה ועוזב איתה, כשטרזן מנפנף לשלום יחד עם הקוף שנקרא על־שם מנהל בית־הספר. איתו היה קל להזדהות, להיות כמוהו.

„הקל ביותר היה כובע פקק. אז גידנדתי לאמא שתקנה לי כובע כזה והיא לקחה אותי לחנות ברחוב נחלת בנימין, ליד המשתנה הציבורית, חנות שניה מימין. שם היתה ערימת כובעים בפינה ואני מדדתי את כולם. אבל כל כובע הגיע לי עד הכתפיים, היה נורא גדול, ואני הלכתי הביתה בוכה, כי ידעתי שאני לא יכול להיות חבר של טרזן ככה, כי אי אפשר לצוד פילים כשהכובע מכסה את העיניים.

„בעניין האקדח גם ניסיתי. ניסיתי לעשות משהו מעץ וכמעט איבדתי את הבוהן בנסיון הזה.

„או כשזה נגמר, נשארה המימיה. המימיה היתה דבר נורא רומנטי. תמיד ברגע השיא – כשהגיבורה מתעלפת בשביל החיות מסביב, היה הצייד שולף את המימיה.

„אבא דייק – אני באמת סיפרתי לו סיפור על פילים, וקראתי לזה מימית פלאים. בחנות ברחוב אלנבי היו שתיים־שלוש מימיות, מן הסתם – ציוד צבאי גנוב. אני לא הבנתי למה אבא והמוכר מסתכלים פנימה בכל אחת. כשהגענו הביתה עם המימיה, רציתי לשתות ממנה מיד, אבל אמרו לי שקודם צריך להרוג את החיידקים במים רותחים, ועד שכל העניין הזה נגמר, עבר לי החשק והלכתי לישון.

„בבוקר, המימיה היתה ריקה והאדם הכי מאוכזב בבית היה אבא. הוא לא הבין שתפקידה של המימיה להיות ריקה.

„זו האמת שלי, ויש האמת של אבא, מן הסתם גם של המוכר שידע שבמימיה שמכר לנו יש חור. כשמדובר בסיפור, מותר שיהיו יותר משתי אמיתות. אז למה תמיד שואלים אם הסיפורים נכונים? ■

יוכבד נוקסר
צילום: ראובן קסטרו

אל תשליכני...

הורה קשיש חולה זקוק לסעד. הופכים את החדר לבית חולים זוטא. העיקר שהוא בבית.

כאשר כתבה סימון דה בובואר את סיפרה „עם בוא הזיקנה" "Coming of age" האם ניבא לה ליבה שאת ימיה האחרונים תבלה בבית חולים בודדה ונישכחת? וקודם לכן, בהחליטה מתוך בחירה חופשית לא להקים משפחה ולהימנע מכל נורמות בורגניות של מחוייבות לבעל ולילדים, האם צפתה שמכל קהל מעריציה לא ימצא מי שיבלה שעות אחדות ליד מיטת חוליה?

רבבות בתי הזקנים ומוסדות סיעודיים לחולים כרו־ניים בעולם מעידים שמשפחה אינה תמיד ערובה ליצי־רת קן משפחתי חם שיקלוט את הזקן חסר הישע. כי מה שנחשב כמובן מאליו בחברות שבטיות, ואצלנו במשפ־חות ממוצא מזרחי בהן הזקן מקומו בבית ילדיו כשהוא מוקף בכבוד ואהבה ומטופל על ידי עדת צאצאיו – לא מקובל עוד במשפחות מודרניות בהן הפך הניכור בין אבות ובנים למאפיין עיקרי. זה, בנוסף להארכת תוח־לת החיים, יצרו את אחת הבעיות הקשות של תקופתנו, בעיית הזיקנה, ההולכת ומחריפה כאשר היא הופכת להיות סיעודית.

קשה לראיין משפחות שהחזקת חולה סיעודי בביתן גורמת לצער וחיכוכים, וכי מי יכול להאשים זקן חולה ותסר ישע באנוכיות, ילדותיות, וצרות עין, למרות שלעיתים קרובות זה המצב האמיתי. ואמנם בשיחות פרטיות לאין ספור הדברים נאמרים כדי להקל קצת על הלחץ הנפשי. אבל מי מוכן להשמיץ את אביו ואמו מעל דפי העיתונות?

וזו הסיבה שהכתבה הינה חד צדדית למדי.

המשפחה חוששת

דוד צור בן שמונים ושלוש, מוותיקי הישוב ובוניו, לקה ברום לב לפני שנתיים. טיפול מסור של רופאי „הדסה" החזירו לחיים, אך מאז מצבו מתדרדר. הוא חי בזכות קוצב לב שהושתל בו. באחרונה, בגלל אי ספי־קת לב וגורש של נוזלים בריאות, חדלו מערכות של־מות בגופו לתפקד. חולה כזה מועבר על ידי בתי חו־לים למוסד סיעודי. אלא שהוא, ברגעים של צלילות יחסית, ניצמד אל בני משפחתו ומבקש בדמעות „נכון שאתם מחזירים אותי הביתה?"

מספרת הבת: „התעקשתי להחזירו הביתה למרות פחדם של בני המשפחה. למזלי יש בידי האמצעים לממן לו צוות רפואי צמוד. וזה יקר, יקר מאוד. הפכנו את חדרו לבית חולים זוטא. בלון חמצן, אינפוזיות, קטטרים, סירים, כסא גלגלים ואמיות צמודות סביב השעון, כולל רופא שניתן להזעיקו תוך כמה דקות בעזרת ה„ביפר". כמה זמן נוכל להחזיקו כך איני יוד־עת, אבל כל עוד הוא חש שהוא נמצא בביתו, אעשה הכל, עד כמה שניתן להנעים לו את ימיו האחרונים".

אומר ד"ר מריאן רבינוביץ מנהל המחלקה הגריאטרית של „תל השומר": בענותו על השאלה „על איזה מקום הוא היה ממליץ לחולים זקנים, בבית או בבית חולים סיעודי?"

„אין רצפט אוניברסלי, צריך לשפוט לגופו של כל אדם. אני נתקל לפעמים במצב פרדוקסלי. חולה שבאו־פן יחסי מסוגל לתפקד, ואילו המשפחה נלחמת לאשפ־זו במוסד סיעודי. לדעתי נובעת גישתם מפחד וחוסר ידיעה לטפל בחולה, למרות שיש בידם מספיק אמצעים להחזיקו בביתו. הם אמנם פותרים את בעייתם זמנית, ואחר־כך הם נדונים להלחם ברגשות אשם במשך שנים ארוכות. מצד שני יש חולה סיעודי מורכב ביותר, רתוק למיטה עם זונדות, קטטר, פצעי לחץ, חוסר שליטה בצרכים, ואילו המשפחה נלחמת על החזקתו בבית. ואומנם כאשר המשפחה מתודרכת, פותחת הבהלה והס־כל הופך לגורם מלכד. נוכחתי במו עיני כיצד חולים סיעודיים חיזקו את המשפחה. ראיתי כיצד משאבים רדומים באדם מתעוררים ומשפרים את מהותו ברגע שהוא מטפל בזולת". סיפוריהם של משפחות הבאות מאשרים את דעתו של ד"ר רבינוביץ.

חנה מלמד: „השבוע תפסתי אותו פעמיים בוכה..."

קשה אך נותן סיפוק

מספרת השחקנית טובה פרדו: „אמי גרה איתי מיום שנולדתי. מאחר שהתאלמנה בגיל צעיר המשכנו לגור יחד גם אחרי שנישאתי. דבר שאיפשר לי להתמסר לתיאטרון מאחר שעול הבית וגידול הבן הוסר מעלי. אלא שהיא הלכה והזדקנה ואז אני באופן הכי טבעי התחלתי לטפל בה. מעולם לא עלה בדעתי לשלוח אותה למוסד, למרות שלקראת השנים האחרונות היא הפכה כאילו לתינוקת. צריך היה לרחצה, להאכילה, להלבישה ולפעמים גם להחליף לה. רק כשעמדנו לנ־סוע ללונדון בתפקיד, נאלצתי למסרה בגיל שמונים ותשע למוסד. ואם – אז לטוב ביותר. זה היה בחודש מאי. היא אמרה לי אז, „אל תדאגי לי, בתי; ממילא

מלי אמות". וכך היה, לאחר חודש היא הלכה לעול־
ה. זה לא היה קל לטפל באם זקנה בבית, אך זה נותן
הפק כזה ששווה את כל ההשקעה. עם כל זאת לא
ניתי רוצה שהבן שלי יעבור מה שאני עברתי עם
אמי".

„יד שרה", אגודה התנדבותית של נשים דתיות, המספקת אביזרי עזר רפואיים למשפחות עם חולה סי־עודי בבית, אמרו לי „כדאי לך לשוחח עם משפחת חזה שגרה בקרית שלום ומחזיקה בבית אב סיעודי. שרב רווה, אשה נאה שהפאה לראשה מסגירה את היותה דתיה: „עד לפני שנתיים גרנו כולנו בשני חד־רים, בעלי שהוא נכה עקב תאונה, שלושה ילדים ותמי חמי. בינתיים בנינו לחמי חדר נוסף עם שירותים, אלא שעקב ניתוח כריתת בלוטת הערמונית, הוא חדל לתפ־קד לחלוטין, אני מטפלת בו, למרות שאני אשה עוב־דת. למזלנו, מצאנו סידור שבו שכן פנסיונר בא לטפל בו כמה שעות ביום. כל השאר נופל עלי, ופירושו של דבר הוא לוותר על כל התעסקות נוספת שלי. יש להאכיל אותו, והוא מסוגל לפלוט הכל החוצה. להחליף לו אין ספור פעמים. אני חייבת להרגיש את עזרתה של „יד שרה". לולא הם הייתי מתמוטטת: המתנדבים של־הם באים ומחליפים לי ערימות של כביסה מלוכלכת. לפעמים הוא כה מלכלך עד שאני פורצת בבכי, אבל אין מה לעשות, אני לובשת כספות ומניקה. כאשר הזקן מרגיע הוא בוכה ומבקש סליחה על הטירחה שהוא גורם לנו".

„מה שמחזק אותי זו האמונה, הטיפול בהורים הוא מובן מאליו. אני גדלתי בבית שבו היו שמונה ילדים, בלי קנאה ועם עזרה הדדית, אצלנו הדתיים לא רק המצוות חשובות, אלא גם ההשקפה על מהות ותכלית החיים, כי המטרה אינה עושר, כבוד וכל שאר היתרו־נות הגשמיים, אלא האמונה והעזרה ההדדית".

> **משפחה אינה ערובה ליצירת קן חם שיקלוט זקן חסר ישע. כאשר מוציאים אדם מהסביבה הטבעית בה הוא חי, נגרם לו משבר נורא. יש לפתח מערכת שירותים תומכים, אישיים וקהילתיים, כדי לאפשר הישארותו של הזקן בביתו.**

סבא חוזר הביתה

משפחת מלמד גרה בדירה בת שלושה וחצי חדרים, בקומה השלישית בלי מעלית, בצפון תל־אביב.

חנה מלמד, מנהלת רשות מוסדות החינוך של „אבו־נה" „עובדת בלי שעון". גם הבעל, ד"ר מלמד, עוסק בחינוך. למשפחה שלושה ילדים, בת אחת נשואה, ועל הדירה הצנועה שורה אווירה של „בית חם". בדירה זו גר שנה גם אביה של חנה, בן השמונים ושמונה.

מספרת חנה: „עד ינואר היה אבי בריא ונר בקומת הקרקע לידנו. בדצמבר הפסיקו כלייתיו לפעול. הוא עבר ניתוח, ובהצלחה נדירה בגיל זה חזרה כליה אחת לתפקד. רצו להעביר אותו ל„מלבן", אלא שלנו היה ברור שסבא חוזר הביתה. כי המשפחה והבית הם הם שנותנים לו כוח להתגבר על מחלתו. היה עלינו להת־מודד עם שתי בעיות. איך לעמוד גם בעבודתי כחוץ וגם בטיפול באדם סיעודי לחלוטין בביתי? שני מוקדות באו לעזרתי. הראשון הוא מט"ב „שירות מטפלות בי־ת", והשני טיפול בית של „אבילוב": מטעם בית החו־לים מגיע רופא לביקור בית פעם או פעמיים בשבוע, שלוש פעמים בשבוע מגיע אח לטפל בו, וכן פיזיותר־פיסטית כדי להוליך ולעסות אותו. האשה ממט"ב מגי־עה בבוקר, העובדות הסוציאליות הדריכו אותה. היא רוחצת אותו, מבשלת לו ולפעמים עוזרת בבישול, וב־מכות עד שמישהו בא להחליף אותה. מבחינה כלכלית, סבא מנותק כליל מהסביבה, מבקש רק קפה בבוקר. לאחר שהמטפלת הולכת נופל באופן טבעי מרבית הטיפול עלי. לא נעים לומר, אבל האיש לא שולט בצרכיו, ואני מחליפה לו. גם בלילה איני ישנה היטב, קשובה לכל תזוזה קלה. הוא לא נותן לחסום את המי־טה והולך בעזרת הליכון. השבוע תפסתי אותו פעמיים בוכה. כנראה שהוא מבין את מצבו. והוא הרי היה תל־מיד חכם, נתן שיעורים בגמרא, בנקאי ואיש פיננסים."

במשפחת מלמד לא מסתירים את האב הזקן. חדרו פתוח לרווחה, והוא מסתובב בבית בעזרת ההליכון, עם כל הצינורות הנילווים לחולי כליות. אך הוא מוקף אהבה. מספרת חנה: „הילדים כולם, בתי הנשואה שבה־ריון, בתי השניה שהיא סטג'רית אצל עורך דין, ובני בן השש־עשרה, כולם משתתפים בטיפול. כדי להרים את סבא צריך כוח. בני ויתר לו באהבה על חדרו והוא ישן על מיטה מתקפלת בסלון. גם הנכד בן השנתיים וחצי, שבהתחלה נבהל מהסב, ניגש אליו, מאוחר יותר, ואמר 'אני עוזר לסבא ללכת'..."

תהליך הזדקנות ההורים אינו פוסח על אף אחד. כאשר פנו אלי הורי, בעברם את גיל השמונים, והודיעו לי כי הם מבקשים „להעבירם לבית אבות" – היתה תשובתי מיידית וחד משמעית „לא יקום ולא יהיה". לאחר מחשבה שניה אמרתי: „ניצור לכם בבית תנאים כה נפלאים שלא תירצו לעזוב אותו". וכך היה. נראה כי באינסטינקט קלעתי למסקנה אליה הגיעו אנשי מקצוע, לאחר שנים רבות של נסיון.

לדחות את המסגרת המוסדית

אומרת עליזה עופר מנכ"ל מט"ב ושירות מטפלות בית, עוכדת סוציאלית זה עשרים וחמש שנה, בעלת תואר שני, ועד לפני שנה מנהלת מחוז חיפה והצפון של משרד העבודה והרווחה: „כאשר מוציאים אדם מהסביבה הטבעית בה הוא חי, נגרם לו משבר נורא. וככל שהגיל גבוה קשה יותר ההסתגלות לסביבה החד־שה, למרות שלפני כן שיכנע את עצמו שזה רצונו. המעבר לסביבה שכולה קשישים וחולים מדגיםה מה צפוי לו. יש בתי אבות המחולקים לשלוש קומות, שכל אחת כהן מהווה שלב בדרך האחרונה, קומה אחת עצמ־איים, בשניה קשישים, ובשלישית סיעודיים".

מירב רווה: „כאשר הזקן בהכרה הוא מבקש סליחה על הטירחה שהוא גורם לנו..."

עליזה עופר, מנכ"ל מט"ב: „כאשר מוציאים אדם מן הסביבה הטבעית בה הוא חי, נגרם לו עול".

לכן בעיית הגורמים המטפלים בבעית הזיקנה היא לפתח מערכת שירותים תומכים, אישיים וקהילתיים, כדי לאפשר הישארותו של הזקן בביתו, במשפחתו ובסביבה הקהילתית המוכרת לו. בדרך זו נדחית השמ־תו במסגרת מוסדית פנימייתית רק למצבים סיעודיים קשים ביותר. לשם כך קמה לפני עשרים וחמש שנה מט"ב, עמותה לשירות עובדים סמך מקצועיים למשפ־חה ולקהילה. העובדות הן מט"ביות – מטפלות בית, נשים בנות שלושים עד חמישים, העוברות קורס של חמישה חודשים, בהם כלולה הכשרה בבית חולים לחו־לים כרוניים וקשישים, ולימוד נושאים מותאמים למי־גוון תפקידים כגון כלכלת בית, יחסי משפחה, יחסי הורים־ילדים, בעיות זיקנה, פיגור שיכלי, בעיות נכות פיזית או נפשית ועוד. הטיפול הניתן מיועד לעזור במצבים אלה תוך שימת דגש על מתן הטיפול בבית. הנהלת העמותה אחראית להפעלת מערכת פיקוח מיק־צועית באמצעות אחיות ועובדים סוציאליים. העמותה מונה היום עשרים סניפים בכל הארץ. המטפלות הן בעלות משפחה ועובדות בשעות הנוחות להן. משכורתן צמודה לזו של האחיות המעשיות, פחות עשרים אחוז. אמנם השוק החופשי מפתה יותר בגלל השכר, אך במט"ב מוענקת להן מסגרת מקצועית ותנאים סוציא־ליים. בפריפריות הן לובשות מדים לבנים, עונדות סמל וזוכות למעמד ציבורי.

נכון, זה נשמע כל כך טוב שמיד נשלחת היד לטל־פון כדי להזמין נפש רחמניה ומנוסה כזו הביתה. אלא שתושבי תל־אביב יניחו לטלפון, אין מטפלות. צריך להכות בתור כדי שמישהי תתפנה. ■

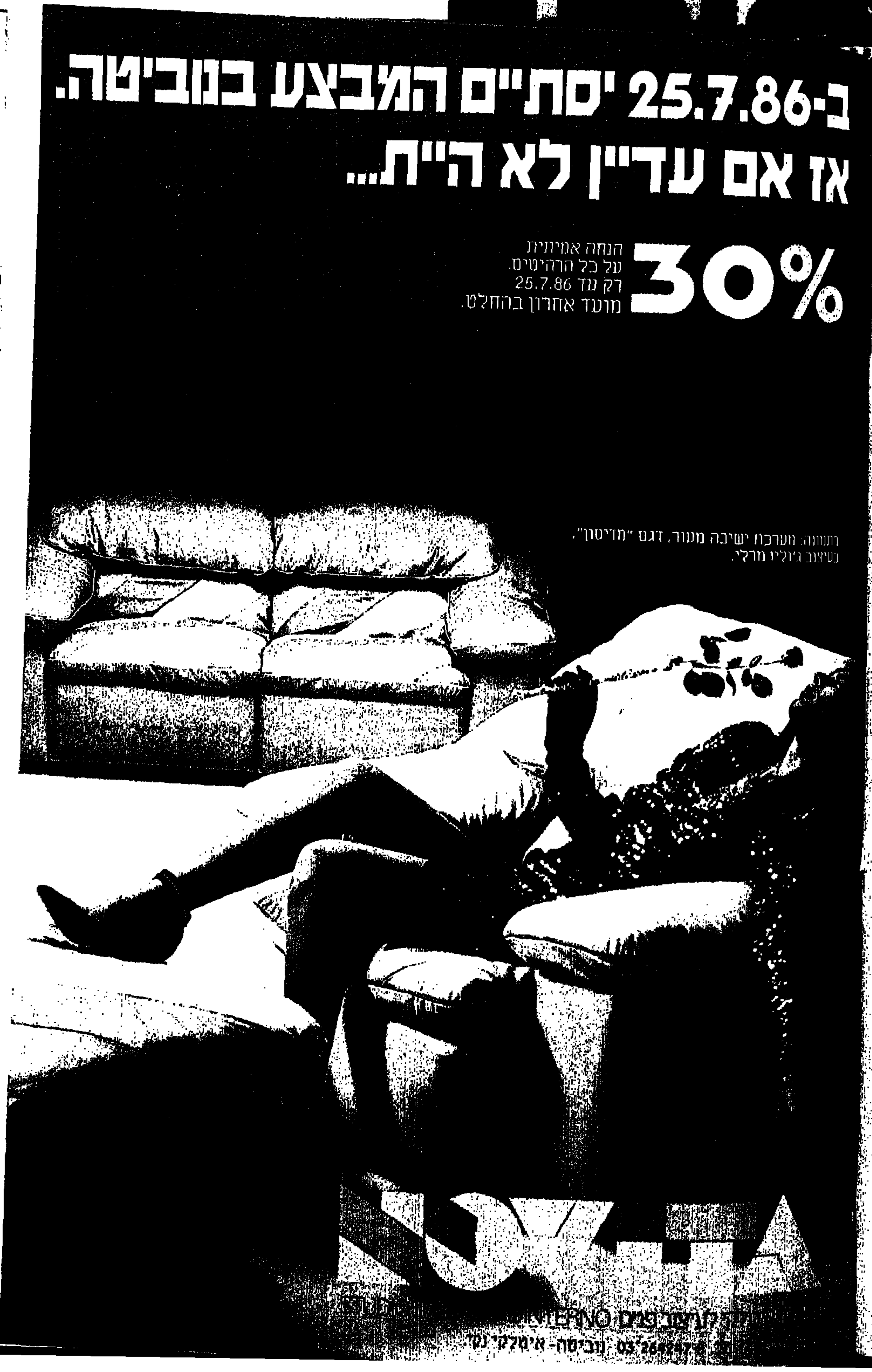

משפחה

סמדר בת ארם

אשת הנציב ובעלה של הצ'יף

"שלום. אפשר לדבר עם אמא?"
"לא. אמא בצופים".
"אולי אבא בבית?"
"לא. גם הוא בצופים..."

הדיאלוג הטלפוני הזה הוא בהחלט שכיח כאשר מתקשרים לביתם של מיקי ודני קורן. סביר להניח שהתשובה תבוא מפיו של זיו, בנם בן ה־16, וזאת בתנאי שהוא עצמו לא יהיה עסוק באותה עת באיזו פעילות צופית.

אמא ואבא בצופים. ואנחנו חשבנו שתנועת נוער זה עניין שמסתיים בגיל העשרה... אבל כמובן, גיל אינו אלא מספר כרונולוגי, וכאשר בנות גילה של מיקי, 42, מתחילות ללבוש תוות של סבתא או לפחות של חותנת, היא לובשת את מדי החקי שלה ואורזת את החפצים הדרושים כדי לצאת למחנה הקיץ.

מיקי קורן. קומפקטית. מטר ששים וקצת עם תוספת קבועה של 10 סמ' עקבים (לא במחנות ובמסדרים כמובן). ראש שבט צופי רמת גן. אמא שלה קוראת לה צ'יף.

אמא ואבא בצופים, יש להם חולצת חאקי אחת והם תופשים פיקוד לסירוגין...

"ראש שבט", ממש כמו אצל האינדיאנים, הוא בעצם תפקיד המהווה סמכות־על. השבט של מיקי, שהוא מהגדולים בארץ, מונה כ־1600 ראש, מחולקים לשכבות גיל (גדודים), חברי השכבה הבוגרת הם מדריכים וראשי גדודים (רש"גדים) ומרכזי שכבות גילאיות. מעל כולם – מרכז השבט (תפקיד בשכר) ומעליו מיקי (בהתנדבות, אלא מה ?) בימים כתקנם, התפקיד תובע ממנה נוכחות של פעמיים בשבוע. יושבת עם חברי מועצת השכבות – בני הנוער המנהלים למעשה את התנועה. לה יש זכות וטו בנושאי בטחון בטיחות ובריאות. לפני מחנות וארועי־שטח למיניהם, היא מתייצבת מדי יום, מתעסקת באיסוף הכספים, ברכישות לקראת האירוע, ביצירת קשר עם ההורים – במיוחד אלו המתפשים סמכות בוגרת כדי להפקיד בידיה את ילדיהם.

מה זה נותן לה ? – "המון ! להישאר בצופים זה כמו לחיות בשמורת טבע. זה לראות שתמונת הראש הקטן לא דבקה בכולם. זה לראות חבר'ה צעירים שלוקחים על עצמם המון אחריות, מדברים ציונות, מתווכחים על אידאולוגיות, מיישמים ערכים חברתיים... נשמע נורא מליצי, נכון ? וכמובן, הבונוס החינוכי – הזדמנות להראות לילדים הפרטיים דוגמה אישית של התנדבות ועשיה. ארץ ישראל היפה".

מי שהתרשם מן האמור כי הגברת הנ"ל שייכת לעדת המטרוניתות המשועממות המחפשות להן עיסוק לענות בו, כדאי שידע – בחיים הפרטיים מיקי היא עצמאית, בעלת חברה לעיצוב תערוכות וחלונות ראווה, אמא של חילה (חיילת בת 20) ושל זיו ואשתו של דני. (דנקו – למי שמכיר אותו).

בעצם, אפשר להתחיל מהתחלה ולהציג את מיקי כ"אשתו של", וזאת מפני שדני נושא את התואר "הנציב הבינלאומי של הצופים", משמע – האחראי על כל קשרי החוץ של התאחדות הצופים (בהתנדבות, אלא מה?) חושבים שזה משחק ילדים ? – ובכן, בעולם יש 105 הנהגות צופים, כך שדני מנהל מערכת מאד מסועפת של קשרים, הכוללת השתתפות בכנסים בינלאומיים וייצוג הצופים בגופים האלה. "למרבה הפלא, ובניגוד למצבנו במוסדות בינלאומיים אחרים, בארגון העולמי של הצופים אנו חברים מכובדים מאד, זאת למרות הגוש הגדול מאד – 19 מדינות ערביות – השייך לארגון. אנו מהווים מודל ייחודי הראוי לחיקוי בהרבה תחומים: בנים ובנות יחד; מצליחים להשאיר את בני הנוער במסגרת עד גיל 18: ענין ההגשמה המאוחרת וגם העובדה שבני הנוער מדריכים בעצמם.

החברים של דני בעולם הם כל מיני אנשים כמו למשל נסיך הכתר של ליכטנשטיין וגם הבעלים של רשת מק'דונלדס שהוא נשיא התאחדות הצופים בארה"ב. מובן שהקשר האישי תורם ליצירת קרקע נוחה לפעילויות שונות של יחסי ציבור לאומיים. למשל קאראוון־הידידות של הצופים: שתי קבוצות בנות עשרה ילדים מסתובבות ברחבי ארה"ב בחודשי הקיץ ומגישות תכנית אמנותית באנגלית. רעיון לגמרי מטורף של דני, שהצליח לגייס למימושו שני מיניבוסים חדשים לגמרי מ"ג'נרל מוטורס". "בשנה שעברה, בערב הפתיחה של הג'מבורי, הם לקחו חלק בתכנית לצד להקה של המארינס, להקת קאונטרי מיוזיק ו'נערי החוף'. לאחר ההופעה של להקת הקאראוון הקהל נעמד והריע במשך עשרים דקות 'ישראל! ישראל!' איזה עוד גורם ישראלי יכול להעביר מסר כזה ובצורה כזו ? ובפרט שכל העסק ממומן על ידי האמריקאים..."

חוץ מלשמש כשר החוץ של מדינת הילדים הזאת, הוא שותף בחברה לאלקטרוניקה תעשייתית העוסקת באחזקה ובהפצה של מיכשור אלקטרוני מתוחכם. מעיד על עצמו כי הוא רואה ברכה בעמלו. השותפים שלו מודעים לזמן שגוזלים ממנו העסוקים הצופיים ומתייחסים לכך באהדה רבה. בעיקרון, הסביבה די מפרגנת להם בנושא: "כשהילה נולדה, שאלו אותנו איך זה שהמטה שלה לא עשויה מסנדות...?"

דני, בעלה של הצ'יף. מיקי, אשתו של הנציב. יש להם חולצת חקי אחת בה הם משתמשים לסרוגין, בהתאם לדרישות הפרוטוקול, בשטת החולצה החמה. הוא חבר ההנהגה הארצית של הצופים – משהו כמו חבר ממשלה. היא ראש שבט – משהו די מקביל לראש עיר.

מיקי: "בטח שיש בבית וויכוחים וחילוקי דעות", מבט מתריס כלפי הבעל, "מפני שאי אפשר לשבת במגדל השן ולהחליט החלטות לגבי מה שקורה בשטח". דני, במסגרת ההרמוניה הכללית השוררת בבית, מוכן לספוג את הביקורות.

מה זה הרמוניה ? – הרבה כבוד הדדי. הרבה פירגון. כל אחד בבית הזה מבין שהאושר של האחרים עושה אווירה טובה יותר. היא תצא למחנה הקיץ ותעדר מהבית לעשרה ימים. הוא יתפוס פיקוד. אחר כך כשהוא ייסע לאיזו שליחות עסקית או צופית היא תפרגן לו.

מה זה הרמוניה ? – להיות יחד 25 שנים (כולל ארבע שנות חברות), להכיר מאז שהוא היה בכיתה ג' והיא ב – א', ולהתבונן זה בזו במבטים של ירח דבש. ויש גם מתכון בטוח להצלחה הזו: כשהם לא עסוקים בנסיעות נפרדות הנובעות מעיסוקיהם, הם נוסעים הרבה ביחד לטיולים ספונטניים ומתוכננים בארץ ובחו"ל, אם בשקי שינה, אם בבתי מלון והעיקר, לרגע לא שוכחים למלא את חובות הנאמנות שלקחו על עצמם לעמם ולמולדתם ובעזרה לזולת, ממש כדברי ההימנון הצופי הידוע.

ומי שקרא את המשפט האחרון מתוך ספקנות צינית, כדאי שיטרח ויבוא לבקר במחנה הקיץ בכפר החורש המתקיים ממש בימים אלו, ויחזה בראש השבט במלוא הדרה... ■

מיקי, דן וזיו קורן. הצופים והצופות.

צילום: אורי קובה.

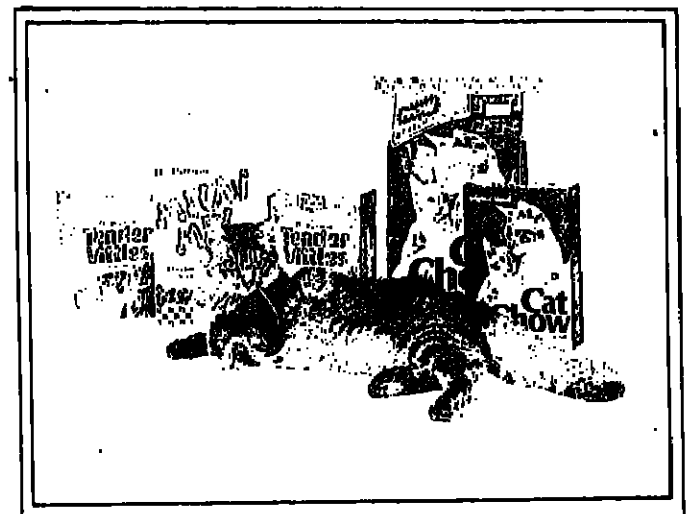

על תאוותו הקטלנית של החתול רול לכבד.

הארוחה, (שלנו, לא של החתול) היתה יכולה להסתיים בהתרווחות של נחת על הכורסא. אלמלא בני הרחמן הגניב אל מתחת לשולחן את צלי כבד העוף ביין. ואלמלא רול החתול, היה שם "במקרה", לרגליו של בני, לחכות לרגע המיוחל עוד לא הספקתי לברר כיצד באה אל פיו הקטן של בני כמות כל כך נדיבה ב-5 דקות, ואז תשובב שבחתולים (סיאמי, פראי והרסני) הפסיק לזוז. ניטע במקומו ו... טלפון לוטרינר. לא בבית. עוד אחד לא בבית.

הוטרינר מהקופה הראשונה, מומחה בלתי מוכתר לחתולים, כן בבית. "נתתם לו לאכול כבד?" "כן" פלט פיו מלא האשם של בני. "זהו זה. מחר - חלב עם חרדל - שיקיא.

אסור לו בגיל קטן כזה לאכול כבד" הפעם זה עבר בשלום.

בפעמים האחרות ריסנו את תאוותו לכבד "פורינה". אלה הקופסאות המוזרות והצבעוניות שקרצו לי מזמן מן המדף. "פורינה" בטעם כבד, בקוביות לחות ובקוביות יבשות, באריזות מנה אסטטיות. בטעם כבד. בריא כבד. אבל מזין אפילו יותר מכבד. שלא לדבר על תוספות הויטמינים והאיזון התזונתי המבטיחים לחתול את כל מרכיבי התזונה ואבות המזון הדרושים לו - בצלחת של ארוחה אחת. ובלי תוצאות לוואי קטלניות. אם הוא רק היה יודע לדבר, המילה היחידה שלו היתה "פורינה". בפעם הבאה - אביא לכם קטע על בילי. זה בנו של רול.

מכללה לחינוך סמינר הקיבוצים ת"א

★ ספרות-מקרא
★ ספרות-לשון
★ הסטוריה של עם ישראל-הסטוריה כללית
★ ביולוגיה-כימיה
★ מתמטיקה-פיזיקה
★ אנגלית

★ הלימודים בחוגי ההתמחות במסלולי חט"ב, מוכרים ע"י אוניב' ת"א ומאפשרים המשך לימודים לקראת תואר ב.א. באוניברסיטה.
★ המכללה במעמד היתר לקראת הענקת תואר בוגר הוראה B.Ed
★ במגמה לביולוגיה ניתנה כבר הסמכה להענקת התואר B.Ed
★ קיימת אפשרות לקבלת מלגת לימודים לתלמידי המסלולים ביולוגיה-כימיה ומתמטיקה-פיזיקה שיעמדו בקריטריונים של משרד החינוך.

פרטים נוספים במינהל תלמידים. טל. 03-424221

גבס סינתטי לשברים עמיד במים!

פלימון 100 — תחליף גבס עמיד במים.

■ ניתן להתקין אצל הרופא האורטופד המטפל
■ חברת "מדיקון בע"מ", רח' קריניצי 5, ר"ג, טל. 723476, 723179
■ חברת "אורטומדיק בע"מ", רח' שדה 5, ר"ג, טל. 723624.

מלון יאיר בצפת

נפתח מחדש במחירי מבצע

25 ש"ח
ללינה וארוחת בוקר כולל מע"מ

הזמנות מתקבלות
069-30245

בנעלי עזורי

החל מיום ראשון 13.7

מכירת סוף העונה

למלאי הקייצי ולזוגות בודדים בהנחה של 10%-50%

בתל-אביב: פסגי דיזנגוף 101; רח' אלנבי 29;
ככר המדינה, רח' ה' באייר 76
רמת גן: רח' ביאליק 56
חיפה: פנורמה-מרכז הכרמל

משקאות

רותי קינן

מחיי נפשות

אי אפשר בקיץ בלי משקאות ואם כבר שותים -- מדוע להסתפק בפחות מהטוב ביותר? התזונאים ממליצים על שתיה מרובה, גם כשאין חשים ברצון לשתות. ואולם, עם חשיבותם הרבה של המשקאות לגוף כספקי נוזלים, ערכם התזונתי שואף, בדרך כלל, לאפס. ולכן, משקאות קלים עתירי סוכר, בעיקר כאלה המבוססים על תמציות מלאכותיות וצבעי מאכל, מספקים לגוף "קלוריות ריקות" ותו לא. כלומר, הם מספקים אנרגיה בלבד, בלי להזין או לתרום למאגר אבות המזון, המינראלים והוויטאמינים.

המשקאות שכללנו כאן הפעם אינם מתיימרים להכלל בדיאטות של שומרי משקל. נהפוך הוא: הם עשירים בפרי עונתי, בתוספות מתוקות ובחלב. אך הם משרתים את המטרה לה נועדו -- להרוות את הצמא ולספק אנרגיה בד בבד עם גורמים תזונתיים אחרים: חלבונים, מינראלים וויטאמינים.

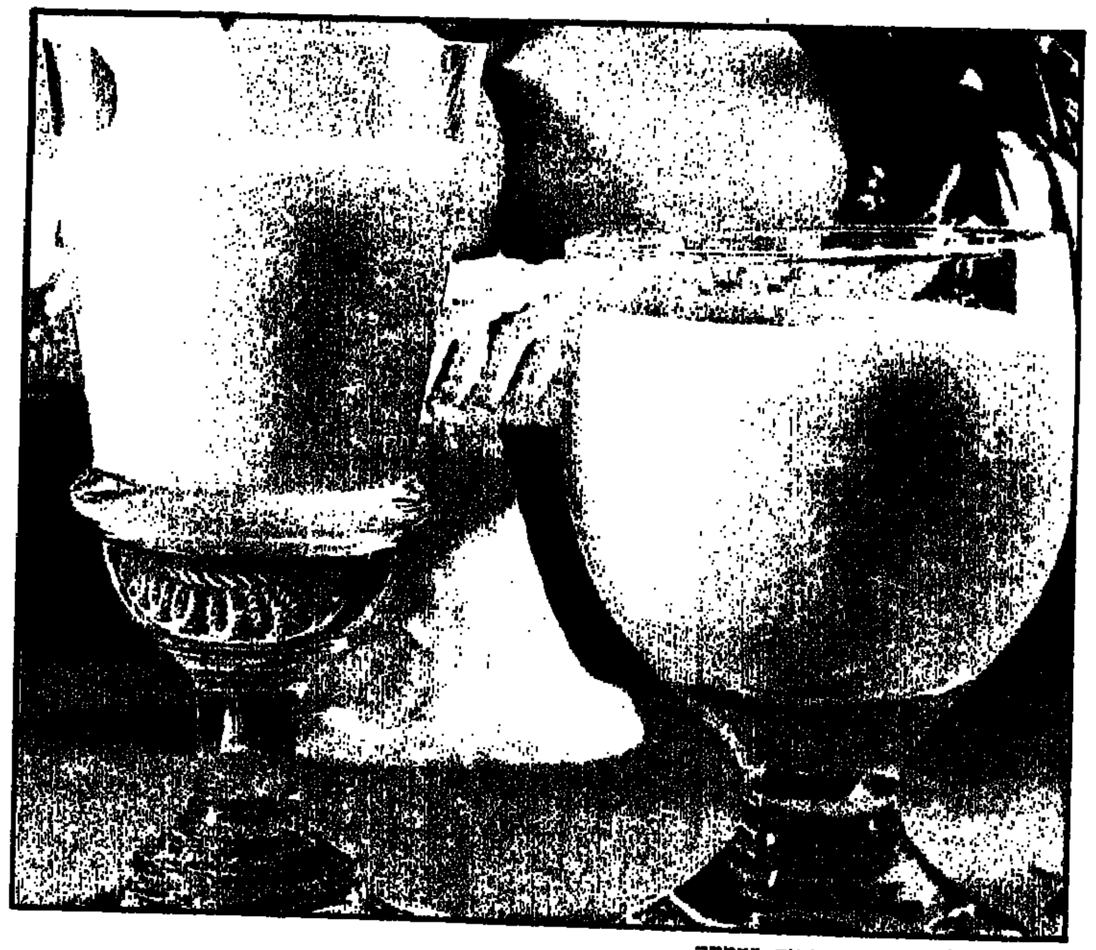

משקאות של פירות משוקשקים בממחה

שייק פירות / אוה"ב

גם סרבני החלב המושבעים ביותר יכנעו לדרך הצבעונית, המתוקה והעשירה הזאת, להגיר את המשקה המזין הזה לקרבם. אפשר לאלתר לפי הדמיון, להוסיף ולגרוע מפירות העונה, לקשט ולהגיש עם או בלי קוביות קרח.

החומרים (ל-4 כוסות):
2 אפרסקים, קלופים ומגולענים
2 בננות
מעט תמצית וניל
4 כפות דבש
2 כוסות חלב קר מאוד
2 קוביות קרח, מרוסקות
חלבון ביצה (לא הכרחי)

ההכנה:
מניחים את כל החומרים בממחה (בלנדר) ומפעילים במהירות גבוהה, עד שמתקבלת תערובת אחידה וקצפית. החלבון יגרום לקצף רב, ואפשר לוותר עליו, אם רוצים. כשאין ממחה די גדול, רצוי להכין את המשקה בכמויות קטנות בכל פעם (בעיקר אם משתמשים בחלבון).

וילדיגר

מה שהופך כל ארוחה דיאטטית למעדן

דיאטה מומלצת לחודשי הקיץ

בכל מקרה של התחלת דיאטה יש להתייעץ עם רופא המשפחה

איורים: שאול עמת

קקאו עם נענע / אנגליה

משקה עשיר, המשלב את טעם המנטה והשוקולד ומוגש צונן כקרח. נאה במיוחד לעטר את הקצפת בעלה נענע, המוסיף צבע וניחוח.

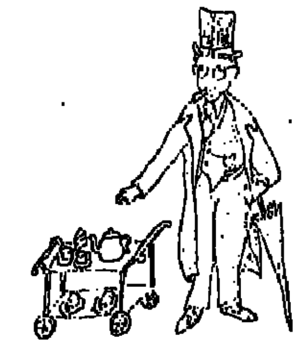

החומרים (ל־4 כוסות):
3 כוסות חלב
2 גבעולי נענע
2 כפות אבקת קקאו נמסה, ממותקת
קוביות קרח
½ מיכל או שקית שמנת מתוקה
כפית אבקת סוכר

ההכנה:
מרתיחים את החלב, מסירים את הסיר מהלהבה, מורידים את הקרום שנוצר ומכניסים את גבעולי הנענע. מכסים את הסיר ומשהים כ־5 דקות. מוציאים את הנענע ומצננים את החלב.
מכניסים את החלב המקורר לקערת מערבל או ממחה (בלנדר), מוסיפים את אבקת הקקאו וטורפים עד שמתקבל משקה אחיד.
מקציפים את השמנת עם אבקת הסוכר לקצפת יציבה.
מחלקים את המשקה לכוסות, מוסיפים לכל כוס מספר קוביות קרח ומערימים קצפת. מקשטים בעלה נענע.

תה קר מתובל/ ארה"ב

התה הקר הוא משקה מקובל מאוד בארצות הברית. הוא נולד במקרה, ביריד בתחילת המאה, כשסוחר ממולח חילק ממנו לבאי היריד ביום חם. הגירסה המובאת כאן מועשרת בתבלינים, במיצי פירות ובנענע.

החומרים (ל־6 כוסות):
2 כפות עלי תה או 6 שקיקי תה בני 2 גרם
5 כוסות מים
2 תפוזים
לימון
מקל קינמון
2 גרגרי ציפורן
סוכר או דבש, לפי הטעם
לקישוט:
פרוסות לימון או תפוז
עלי נענע

ההכנה:
סוחטים את המיץ מהתפוזים ומהלימון ומוהלים במים.
מוסיפים את הקינמון והציפורן ומרתיחים. מניחים את עלי התה או את השקיקים בקנקן גדול ויוצקים עליהם את הנוזל הרותח.
ממתינים כ־5 דקות, מסננים את התבלינים ואת עלי התה (או מוציאים את השקיקים).
ממתיקים את המשקה בסוכר או בדבש ומצננים היטב. מגישים בכוסות גבוהות, על קוביות קרח, מעוטר בפרוסות לימון או תפוז ובעלי נענע.

תה צונן מאמריקה

משקה שזיפים / מזרח אירופה

משקה מרענן ודרך אידיאלית להיפטר משאריות של שזיפים שהתרככו במקרר. אפשר להוסיף גם פירות קיץ אחרים, להעשרת התערובת הקרה.

התומרים:
ק"ג שזיפים
7–5 כוסות מים
כוס סוכר

ההכנה:
שוטפים היטב את השזיפים (אפשר, כאמור, להוסיף גם פירות אחרים – אפרסקים, משמשים, תפוחים, ענבים). מניחים בסיר גדול ומכסים במים ובסוכר. מביאים לרתיחה תוך בחישה תכופה ומבשלים, עד שהשזיפים רכים מאוד (כ־20 דקות). מסירים מהלהבה ומועכים את הפירות מבעד למסננת. הגלעינים והקליפות ישארו במסננת והמשקה שיתקבל יהיה אחיד וסמיך. מצננים היטב. ■

משקה שוקו־מינט עשיר ומרווה

שירות עולמי
איך ממיסים ג'לטין?

הגב' עדה רשו מרחובות מבקשת לדעת כיצד ממיסים ג'לטין, מבלי שייווצרו גושים.

ובכן, זוהי בעיית רבים. על אריזות הג'לטין הנמכרות בארץ רשום, לעיתים, כי יש להמיסו תחילה במים קרים ורק לאחר מכן לחמם. אני ממליצה על הדרך הבאה:

מניחים את הג'לטין בכוס ויוצקים עליו חצי כוס מים רותחים (לשקית בת 9 או 14 ג'). בוחשים מיד בכפית, עד שהג'לטין נמס. אם במתכון מצויין, כי יש להמיס את הג'לטין במיץ – אזי יש להרתיח את המיץ, לצקת את הג'לטין ולהמשיך כנ"ל. אין להרתיח את הג'לטין עם הנוזלים, שכן הוא עלול להתפרק ברתיחה. הג'לטין נמס פחות טוב בנוזלים המכילים סוכר (סירופים). אולם אם נוצרים גושים קטנים, אפשר להעביר את התערובת מבעד למסננת דקיקה.

משפחה שכזאת

את הצימוק לארוחה הצרפתית שהגשנו במדור זה בשבוע שעבר קיבלנו מהשף כריסטיאן ממסעדת "אלהמברה" ביפו, אחת ממסעדות היוקרה הצרפתיות היותר ותיקות בארץ.

אצל כריסטיאן גילינו משפחה שלמה, שחייה סובבים סביב העסק המשפחתי, במבטא צרפתי מתנגן על הסירים מנצח כריסטיאן עצמו, על הניהול מופקד לצידו האח פול, הבת היפה נטלי עוזרת בשירותי האירוח שנפתחו לאחרונה, ועדה, האשה הנאה, אחראית על אגף המתוקים של המסעדה.

עדה מספרת, שהבית הראשון הוא המסעדה. אותה ואת בית המסעדה בטביון, מדגיש כריסטיאן, עיצב השף בעצמו. נסטונה סמוכה, גנייהודה, החל לפני למעלה מעשרים שנה את הקריירה המפוארת שלו מאחורי הסירים.

כריסטיאן עלה לארץ מאלג'יר בהיותו בן 19 והגיע היישר לקיבוץ ומתייוחנן. התגייס לצה"ל, שם לא השכילו עדיין להכיר בכישוריו הקולינאריים. שירת כצלם בחיל האוויר. אחר כך, כחייל משוחרר, חיפש תעסוקה שרווה בצידה. כאן, כך נראה, החל דם המסעדנים הזורם בעורקיו לתת אותותיו. לסבו של כריסטיאן היתה לפני כ־60 שנה מסעדה מפורסמת באלג'יר. הסב, שהיה גסטרונום מהולל, לא הצליח להפוך את העסק לרווחי ונאלץ לסגור את העסק. בביתו המשיכו לאכול ממטעמיו ואמו של כריסטיאן הביאה עמה מבית אביה את תרבות האוכל למשפחה שהקימה ברבות הימים.

כריסטיאן הצעיר לא חשב עדיין על מעדנים צרפתיים. הוא הביט סביבו, ראה ארץ נבנית ומתפתחת והבין, שאנשים בונים צריכים גם לאכול. קם והתאים אוטובוס ישן למטבח וחדר אוכל מאולתרים והחל מוכר בו כריכים ואוכל חם לעובדים באתרי הבניה. הרעיון קסם לחברת הבניה ומשנסתיימה הבניה מול בית הורים שבגני־יהודה המשיכו כריסטיאן וקרון־האוכל שלו להזין את העובדים באתרי בניה אחרים.

בסוף שנת 1964, עם הולדת בתו, נטלי, החליט כריסטיאן לתקוע יתד איתנה יותר בעסקים, לרדת מהגלגלים ולפתוח מסעדה. הוא חיפש מקום טוב באמצע ומצא אותו מול התיאטרון הכי "אין" בארץ באותה התקופה, באולם "אלהמברה" של גודיק ז"ל.

תפריטה של מסעדת "אלהמברה" של אותם הימים כלל קוסקוס (על פי מתכון של אמא), סלטים וחומוס, אך החידוש היה, שהם הוגשו בכלים נאים. המקום היפה שעוצב וטופח בידי בעליו משך, כצפוי, את כל המי ומי של עולם התיאטרון והבידור על המיקום הוכח כמוצלח. אז החליט השף הצעיר לנקוט עוד צעד מהפכני. המסעדה עלתה לקומה השניה של אותו הבנין ונפתחה מחדש בסיגנון אירופי־צרפתי.

לפני מלחמת ששת הימים היה זה כמעט חלוציות להגיש לישראלים מעדנים במבטא צרפתי, על שולחנות ערוכים על פי כל כללי הטקס, באווירה אירופית אריסטוקרטית. כריסטיאן הכין תפריט, שאת מרכיביו למד לבשל מספרים כשהוא נשען גם על הידע הקולינרי שספג מאמא. הוא הכניס למטבח שלו כבד אווז ושרימפס, כאשר את השרימפס רכש בפרוטות מדייגי יפו, שעד אז נאלצו להשליך אותם חזרה לים מאין דורש. שמם של המעדנים הללו עשה לו כנפיים והמסעדה החלה מתמלאת בקהל מסוג אחר: לא עוד שחקנים ומעריציהם, שלא יכלו כבר להרשות לעצמם את המעדנים האקסקלוסיביים והיקרים. מקומותיהם נתפשו על ידי אנשי עסקים עתירי ממון ועסקונה פוליטית.

התהפוכות שעברה המסעדה כאילו משקפים את פניה של החברה הישראלית בשנים האחרונות: התיאטרון נסגר, בעליו, גיורא גודיק, מכר נקניקיות בגרמניה, ואילו המסעדה עלתה ושגשגה ומכרה כבד מפוטם וניחוחות של חו"ל לישראלים, ברחובה הראשי של יפו.

כריסטיאן משוכנע כי תרם לתרבות האכילה של הישראלי המצוי. הוא היה הראשון שפתח צוהר לעולם אחר של מעדנים וצורות הגשה. הוא עשה זאת עם הרבה אהבה, טעם וכשרון כשמסייעים לו מורשת צרפת הזורמת בעורקיו ואשתו עדה, שסייעה באירוח. אחיו פול, שעלה מצרפת, הצטרף לניהול וארבעת האחים והאחיות האחרים עבדו אף הם בתקופות שונות לצידו במסעדה. בשנות השבעים היתה אלהמברה לשם דבר. את ה"פואה גרא" של כריסטיאן (שאת מתכונו הוא מסרב לגלות) הכירו במקומות הנכונים והעסקים שגשגו.

עסקיו של כריסטיאן התרחבו. עוד מסעדה בירושלים, עוד אחת בתל־אביב והימור נוסף – מסעדה גדולה וכשרה, המספקת גם שירותי אירוח, במרכז הטכסטיל החדש. "לה מדיטרנה" היתה מסעדה גדולה מדי, שהוצאות אחזקתה עלו על המשוער. כריסטיאן החליט למשוך את ידיו ממנה וחזר לאהבתו הנושנה – לאלהמברה. כאן, העסקים כמעט כרגיל ומורגש חסרונם של התיירים האמריקאים, בעיקר.

בימים אלה הוא מבשר על פתיחת שירותי אירוח (קייטרינג) של המסעדה. בצרפת למדו מסעדות היוקרה כבר מזמן את היתרון הטמון בהבאת האוכל אל שולחנו הביתי של הלקוח. כריסטיאן חש בנטיה הזאת גם כאן. והוא מציע ללקוחות שירות המאפשר הזמנת ארוחות למספר אנשים (6–10), אפילו בהתראה קצרה מראש ולמספר רב יותר של אורחים בהזמנה מראש. את התפריט אפשר לבנות בעזרתו של כריסטיאן והוא גמיש ומודולרי. אפשר להזמין אפילו מנה אחת מהמבחר של המסעדה או להרכיב ארוחה מלאה ממנות לא יקרות, שעשויה להסתכם ב־26 שקל לאדם.

כדי לקבל מושג על קצה המזלג ממה שמציע מטבחו של השף, הסכים כריסטיאן להעניק לנו מתכון של טרין דה פואה – מתכון מעולה שטעמנו אצלו. ■

משפחה גסטרונומית – באלהמברה – הבת נטלי, האבא כריסטיאן, אמא עדה והאח פול. צילום: ראובן קסטרו

טרין דה פואה א־לה כריסטיאן

החומרים:
1½ כוסות יין אדום
2 בצלים
גזר
3–4 גרגרי פלפל אנגלי
עלה דפנה
300 ג' כבדי עוף
300 ג' שומן אווז
150 ג' בשר חזה עגל או עוף
3 ביצים
מלח, פלפל
100 ג' שומן אווז לציפוי

ההכנה:
יוצקים את היין לקערה ומוסיפים את הבצלים, הגזר, הפלפל האנגלי ועלה הדפנה.
משרים בתערובת היין והירקות את הכבד, שומן האווז – חתוך לקוביות ואת הבשר בקוביות אף הוא. מכניסים למקרר ל־24 שעות.
למחרת, מוציאים מהמשרית את הכבד, השומן והבשר בלבד. את כל היתר משליכים. טוחנים את הכבד, השומן והבשר במטחנת בשר, מוסיפים את הביצים לתערובת ומתבלים במלח ובפלפל.
משמנים כלי חרס לטרין עם מכסה (רצוי בשומן אווז מומס) ויוצקים לתוכו את התערובת. מכסים ומניחים את הטרין בתוך תבנית של תנור מלאה במים רותחים ואופים בתנור שחומם מראש לחום גבוה (250 מעלות) כשעה וחצי. מוציאים מהתנור, מסירים את המכסה ומניחים משקולת כבדה על פני הטרין. מאחסנים במקרר למשך 24 שעות לפחות לפני שמגישים.
אם רוצים לשמור את הטרין, ממיסים שומן אווז ויוצקים אותו עליו לאחר שהצטנן, כדי ליצור שכבה אטומה סביבו. ■

חיים טובים

מאת דליה גל

בריאות הציבור על כף המאזניים

תמורת הפרש מיזערי במחיר בין „תנו־עוף" של „תנובה" – העוף הצעיר בשקית החתומה, עם הסמל הוטרינרי ובהשגחת הרבנות הראשית – לבין העוף הנשחט במשחטות „שחורות" והמשווק בשווקים הפתוחים, מוכנה עקרת הבית הישראלית הממוצעת לסכן את בריאות בני משפחתה.
המושג „עוף חם" המקובל כמונח היוצר תמונה אוטופית ורודה, הוא למעשה תואר לעוף העומד שעות בשמש.
וזוהי מרעות דעה קדומה!
התוצאה: מחלות מעיים קשות, זיהומים בדרכי העיכול – מהגבוהים בעולם

קשה להאמין שהמרחק בין מיכון טכנולוגי מודרני לבין חשכת ימי הביניים הוא מרחק של עשרות אחדות של קילומטרים בלבד. בלב ליבה של המטרופולין שלנו, בתוך השוק המפורסם שאין מבקר בתל־אביב שיפסח עליו, לא כל שכן תל־אביבים מן המנין, מצויים כוכים אפלים, שבהם מתבצעת לאור היום שחיטתם של כ־40% מהעופות המגיעים לשולחנן של משפחות ישראליות תמימות.

אם יש מי שאינו מכיר את הרחובות האחוריים של מרבית השווקים הפתוחים, מקום ששכבת עבה של נוצות מעורבות בדם מכסה את פני האספלט, כדאי לו לבקר שם, בתנאי שיתחזה כקונה פוטנציאלי. כך לפחות ייווכח במו עיניו מה מסתתר מאחורי אגדת „העוף החם", שחוסר מודעות ודעות קדומות גורמים להעדפתו על פני „תנו־עוף" של „תנובה" אצל משפחות רבות. כך גם ידע המבקר מה מקורן של מחלות המעיים התכופות הפוקדות אותו ואת בני משפחתו בעיקר בחודשי הקיץ החמים.

עבורי זה היה ביקור מזעזע. הריח החריף, הלכלוך הבלתי אפשרי, ידי השוחטים והרוכלים, בגדיהם המגואלים בדם, ערימות הערפות הזקנים על הדוכנים המטונפים, חלקי העוף הפנימיים על הרצפה, והזבובים הרוחשים סביב. פשוט קשה לתאר!

המזעזע ביותר היה מראה עקרות הבית, שכאילו טחו עיניהן מראות את הנעשה מסביב. בשלווה מישמשו להן את העופות, בזו אחר זו, לבחור את ה„עוף החם" לארוחת הצהרים של בני ביתן. ואכן העוף היה חם: החזאי הודיע על 34°c. אך ליתר בטחון חימם קצת את העוף מתחת לשולחן...חגיגת חיידקים אמיתית!

משחטות מודרניות, היגיינה מירבית

למחרת נסענו צפונה לביקור במשחטה תעשייתית גדולה, אחת מ־15 משחטות תעשייתיות אחרות ברחבי הארץ, הנמצאות בפיקוח השלטונות הווטרינריים הישראליים, משרד הבריאות והחקלאות ובהשגחת הרבנות הראשית. מכיוון שהמשחטה עוסקת גם ביצוא, יש בידיה רשיונות יצוא ממוסדות הבריאות הווטרינריים של השוק המשותף, של ארצות סקנדינביה ושל משרד הבריאות האמריקאי (USDA).

במשחטה מסתובבים באופן קבוע 2 רופאים וטרינריים, פקחים המועסקים ע"י מועצת הלול, המפקחים על תהליכי הייצור, השיווק והאריזה, רב המשחטה ו־2 רבנים מפקחים מטעם הרבנות הראשית. 450 העובדים, ישראלים (מחציתם נשים), לבושים בחלוקים לבנים צחורים, חבושים כובעים לבנים וידיהם עטויות כפפות פלסטיק.

קירות המשחטה, המכוסים בחרסינה לבנה, נקיים להפליא. על הרצפה לא תבחין בשום סימן של דם או נוצות – זוהי רצפה מיוחדת, שאינה סופגת את השומנים והדם.

תנו־עוף של „תנובה": העוף הצעיר בשקית החתומה

מריטות הנוצות נעשית במכונות מיוחדות, ללא מגע יד אדם. בכל שלב עובר ה„תנו עוף" בדיקה ע"י הפקחים הווטרינריים.

העוף עובר רחיצה פנימית וחיצונית ומועבר לאמבטיית צינון בה מורידים את טמפרטורת גוף העוף ל־2°c. בטמפרטורה זו ממליחים את העוף, המוכשר שעה שלמה תוך כדי תנועה איטית, שבה המלח נספג, ואחר כך נשטף במים קרים.

לאחר ההכשרה עוברים העופות את תהליך המיון. רק עופות שלמים לגמרי מוכנסים לשקית, האחרים הולכים לפירוק. כך עוברים העופות מיון אלקטרוני לפי הגודל. האריזה גם היא ממוכנת.

מכאן עובר העוף הארוז למינהרת ההקפאה. תוך כשעה הוא מגיע למינוס 25°c, ואחר כך למינוס 40°c. מרגע זה נשמר העוף הקפוא והוא ראוי לשיווק במשך השנה.

על השקית הנושאת את הסמל הווטרינרי של המשחטה עם מספר הזיהוי, את סמל הכשרות, את סוג העוף, מצויין גם תאריך הייצור. הסמל הווטרינרי מבטיח את תנוכחות הפיזית הצמודה של הפקח הווטרינרי.

ממינהרת הקירור עובר העוף ישר למשאית קירור – ואיתה – למחסנים ולשווקים. על השיווק אחראית כמובן „תנובה" שהיא חברת השיווק של 15 המשחטות. ל„תנובה" מכונות קירור ומחסנים מודרניים, ומובטחת כשרות והיגיינה מירבית. אין צורך להדגיש, שעוף המשווק על ידי „תנובה" הוא „עוף עם אבא" על כל המשתמע מכך.

ד"ר נילי אליעזר, מנהל המחלקה לפיקוח על מוצרים מן החי בשירותים הווטרינריים, הכפופים למשרד החקלאות בבית דגן:

„שוק הכרמל יצר לעצמו חזקה על תופעה שבית המשפט אמר את דברו ואיש אינו מציית. לפני כשנה וחצי הוצאו צווי סגירה על 50 – 40 „כוכי שחיטה" בשוק, שאינם מיושמים עד היום.

„בתקנות בתי השחיטה לעופות מ־1960 נקבעו אמות מידה לשחיטה תקינה: כל עוף חייב לעבור בדיקה וטרינרית וחייב להיות מסומן. אין התנאים האלה נשמרים בשוק הכרמל או בשווקים פתוחים אחרים בארץ (מלבד שוק מחנה יהודה בירושלים, שבו המצב טוב יחסית). בשוק – תנאי התברואה וההיגיינה לקויים ביותר, ללא פיקוח וטרינרי. העוף יכול להעביר מחלות זיהומיות וויראליות ופגיעות מעיים קשות. האוכלוסיה הפגיעה ביותר היא אוכלוסיית הגיל הרך וזקנים. ואלה הם צרכני העופות.

„נוצר מצב קונטרוברסלי: מצד אחד סקטור שלם פועל על פי החוק, מחזיק מערך שחיטה מסודר ומבוקר, בתנאי היגיינה מהמתקדמים בעולם בקנה מידה אירופאי ואמריקאי. כל עוף נבדק לפני השחיטה, במהלכה, בגמר האריזה, והשיווק נעשה ברכב ממוזג ומקורר. מצד שני, פועלים, שאין להם מושג בהיגיינה, משתלטים על השוק.

„לא ייתכן שיצחקו לחוק המדינה בריש גלי ויגרמו לאלפי נפגעים בדרכי העיכול בכל רחבי הארץ מדי שנה.

„הפתרון הוא לאכוף את החוק ולסגור את המשחטות השחורות לאלתר. בארץ חמה כמו שלנו העוף הקפוא הוא מוצר אופטימלי, כי הוא מצוי בפיקוח וטרינרי בריאותי מתמיד בכל השלבים, ובריאות היא כסף: חסכון בדמי אישפוז, אי איבוד ימי עבודה.

„לבד מההיבט הבריאותי עם המשמעות הכלכלית וההיבט המשפטי קיים כאן גם היבט כלכלי טהור. אנחנו מרשים לכלכלה שחורה, מובהקת לגלגל מיליארדי דולרים מתחת לאפנו, ואין צועק חמס".

משהו על המחיר

פטם העוף הקפוא וחלקיו (הלא פנימיים) עדיין מסובסדים. עם זאת קיים הפרש מיזערי בין מחיר „תנו־עוף" של „תנובה" למחיר העוף הנשחט בשווקים הפתוחים, הנובע מכל התהליך שתיארנו – המכונות, הנקיון, הפיקוח.

אך גם הפרש זה הוא למראית עין בלבד, שכן העופות בשווקים הפתוחים נשקלים עם הראש והרגליים.

ובכלל, מהן אגורות אחדות לעומת התמורה שמקבלים בהיגיינה ובבריאות המשפחה? האם בריאות ילדינו אינה שווה כמה אגורות? וחס וחלילה, אם יזדקקו לאישפוז בעקבות אכילת עופות מזוהמים וחולים – כמה זה יעלה לנו? לבטח, הפרשי המחירים בטלים בששים במקרה זה.

בריכת שחיה פרטית?

בקרוב מאחורי כל קוטג'!

פעם זה היה חלום רחוק שהתקשר עם זכיה בפיס וחיי חוג הסילון, היום עם פיתוח טכנולוגיות מתקדמות ושימוש בחומרי איטום חדשניים ירדה עלות הבריכות פלאים. אילון הנדסה בע"מ חברה ותיקה לתיכנון שיווק ואחזקת בריכות שחיה וזכתה ביצוג בלעדי של בריכות EUROPOOL המובילות באירופה ומציעה למעלה מ־80 בריכות שחיה פרטיות. מגוון עצום לכל שטח גינה סינון ותקציב. המחירים מפתיעים ביותר: החל מ־4000 ש"ח בלבד לבריכה עגולה קלאסית בקוטר 5 מ'ו ועד 10.000 ש"ח לבריכה אובלית המ' בוקשת באורך 11 מ'ו כולל מערכת סינון ואבזורים לכן השנה כדאי לרכוש מנוי לכל החיים בבריכה פרטית, אצלך בגינה. חשוב על טבילה מרעננת לפני או אחרי העבודה על אירוח אלגנטי בערבי הקיץ על בילוי וספורט לכל המשפחה. מה יש להגיד – עולם אחרו אילון הנדסה מעמידה לרשותך מהנדס אשר ייעץ וינחה אותך בבחירת הבריכה המתאימה לדרישותיך ואפשרויותך. גם אחרי ההתקנה המהירה אנו לרשותך בשרות הדרכה ותחזוקה. לפרטים נוספים צלצל עוד היום 03–746024 רח' רזיאל 23 ומת"גן.

פליטון 100 – תחליף לגבס
סטנדר קבוע לשברים
עטיף במים – חדש בישראל!

בימים אלו הוכנס לשימוש בבתי החולים ובמרפאות אורטופדיות חומר טרמופלסטי לקיבוע חיצוני של שברים, המהווה תחליף אידיאלי לגבס הרגיל ומהווה פתרון מעולה לכל מי שנזקק לגיבוס איבר כלשהו בגופו.
פליטון 100 מתוצרת יפן, הינו החידוש המהפכני ביותר בתחום הגיבוס, ושיטת הקיבוע בעזרת פליטון 100 הינה חדשנית ומתוחכמת ולה יתרונות רבים לנוחות הרופא ובעיקר לנוחות ורווחת החולה המטופל.
פליטון 100 מוכנס לשימוש בימים אלו של קיץ ישראלי, מתוך רצון לעזור לכל מי שנזקק לגיבוס לעבור את הקיץ בשלום, לאפשר לו להתרחץ באמבטיה, לשחות בבריכה, ללא כל חשש של ריכוך הגבס או התפרקותו!
פליטון 100 קל מאד במשקל (כשליש ממשקל גבס רגיל באותו גודל) והוא אינו מכביד.
פליטון 100 אוורירי ביותר ומאפשר לעור לנשום ומונע הזעה מרובה בחלק המגובס.
פליטון 100 חזק פי כמה מגבס רגיל, והוא אינו נסדק ואינו נשחק בהליכה ללא עקב.
פליטון 100 עדין ביותר במגעו עם העור ומונע גירוי וגירודים.
פליטון 100 מתאים במיוחד לספורטאים פגועים וחיילים פגועים אשר יכולים להמשיך לתפקד עם פליטון 100 כמעט כמו לפני הפגיעה.
לרופא המטפל מעניק פליטון 100 יתרונות רבים – הוא אינו מלכלך, אינו נדבק לידיים בזמן הביצוע (אין צורך בכפפות), קל ומהיר בעבודה בתהליך חבישה פשוט.
פליטון 100 קל להסרה עם מסור גבס רגיל ללא אבק וללא לכלוך. הוא גמיש מאוד ואלסטי בזמן הקיבוע וניתן לעיצוב מדויק.
פליטון 100 מתייבש במהירות ומאפשר דריכה מלאה תוך 30 דקות.
כל היתרונות הללו הוכרו ע"י רופאים אורטופדיים בארה"ב, אירופה ויפאן, ועתה גם בישראל.
ניתן להתקין את פליטון 100 אצל הרופא האורטופד המטפל, או להשיג במשרדי חברת „מדיקון" הנמצאים ברח' קריניצי 5 ברמת־גן טלפון 723476 ,723179 (03) ובמשרדי חברת „אורטומדיק" רח' אורה 3 רמת גן טל' 723624 (03).

שיכון ופיתוח
קשת הטוחה החברה אמינה
בבעלות הסוכנות היהודית ושל המשרד הבינוי והשיכון

היום יותר ויותר אנשים לא רק חולמים על בית עם דשא, גינה, אויר פסגות, וכיף לילדים.
הם מנסים להגשים חלום זה!
בוא גם אתה לגור במעלה־אפרים, יופי של מקום - חלום בהישג יד.

מעלה אפרים מרכז עירוני בבקעת הירדן

מערכת חינוך מתקדמת מהפעוטון ועד תיכון.
מתנ"ס, ספריה, חדר מחשבים, בריכת שחיה.
מרכז ספורט ועוד...
מרכז מסחרי.
פארק תעשייתי.

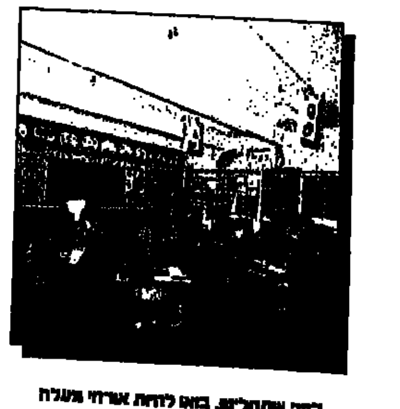

דירות וילה עם כניסה נפרדת וגינה פרטית
במחיר מבצע מיוחד מ 41,200 ש"ח (לא כולל מע"מ)

שלם מ - 2400 ש"ח ויש לך דירת וילה בת 3 חדרים (עם אפשרות להרחבה בעתיד.) היתרה בהלוואות ומענקים עד 95% ממחיר הדירה בהתאם לזכאות

הנחות למקדימים בתשלום!

המבצע לתקופה מוגבלת

פרטים ותנאי מכירה: שיכון ופיתוח.
רח' בן הלל 10 ירושלים טל' 02-231321/2-222654
המועצה המקומית מעלה אפרים, ד.נ. בקעת ירדן 90636 טל' 02-941983 / 02-941221/3

עכשיו גם אתה יכול
מגרשים לבניה עצמית בפרוייקט "בנה ביתך" בשטח של כ 500 מ"ר

במחיר מ - 4500 ש"ח כולל פיתוח
(לא כולל מע"מ) סיוע מירבי לבניית ביתך בהתאם לזכאות (עד 53,000 ש"ח).

ההרשמה החלה
מספר המגרשים מוגבל!

לפני שתחליט, בוא לזהות אורחי מעלה אפרים בבריכת השחיה ותיהם איתי של מקום.

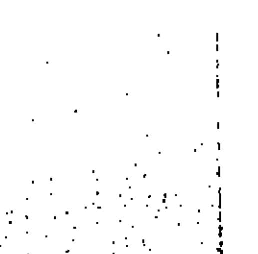

תרבות

שירות „מעריב"

אחרי...

לפני...

מתיחות פנים

אחד משיאיה של חופשה ברומא הוא ביקור בקאפלה הסיסטינית – הכנסיה המפוארת, הנקראת על שם האפיפיור סיקסטוס ה־4, אשר הורה על הקמתה בשנת 1471. במשכן זה, המתהדר בציורי־הקיר המפורסמים ביותר, מתקיימים כינוסי הקרדינאלים והטקסים החגיגיים לבחירת האפיפיורים החדשים.

מעל ראשיהם של אלפי המבקרים הנוהרים מדי יום אל הקאפלה מתנהלת זה כמה שנים עבודת־שיפוצים מדוקדקת, ניתוח־קוסמטי של ממש, במטרה להחזיר לפרסקות פרי־מכחולו של **מיכלאנג'לו** את הזוהר שהועם עם השנים. המשקמים חבויים מן העין מאחורי גשר מכוסה בד, והפיגום מחובר אל הקיר באותם חורים ששימשו במאה ה־16 לתליית הפיגום של מיכלאנג'לו, כאשר עמל הוא על עיטור הקירות והתקרה.

הציורים, המתארים תמונות מהתנ"ך ומהברית החדשה, הושחרו במשך הדורות מעשן הנרות, הקטורת ומנורות השמן, ואבק כיסה אותם. תחילה נוקו הפרסקות של אמנים אחרים, בהם **בוטיצ'לי, פינטוריקיו וג'ירלנדאיו**. לאחר מכן, לפני ארבע שנים, נטלה על עצמה המעבדה של מוזיאון הוותיקן את הפרוייקט השאפתני של שיקום הפרסקות של מיכלאנג'לו, תוך שימוש בטכניקות מיוחדות ובכישוריהם של אומנים מומחים. 30,000 שעות עבודה הושקעו רק בניקיון השטח הראשון, המשתרע על פני 600 מ"ר. 14 ציורי הקיר דמויי־הסהרון המקשטים את הקירות המרותקים יותר מן המזבח כבר עברו תהליך ריענון, ומי שהורגל לצבעיהם הדהים והעדינים הופתע ממש נוכח הצבעים הבהירים והעזים שנחשפו לאחר השיקום.

בסך הכל ימשך תהליך השיקום 12 שנה, וכאשר יושלם – תחזורנה כל הפרסקות של הקאפלה הסיסטינית להדרן המקורי. אולם מבקרי האמנות חלוקים בדעותיהם לגבי השיפוצים הקוסמטיים של יצירות האמנות; יש הסבורים, כי אותות הזיקנה דווקא החמיאו לציורים, וכי הניתוח הקוסמטי לסילוק ה„קמטים" עושה להם עוול, שכן הוא מסלק גם תווי־אופי חשובים, כמו צללים ופרטים קטנים. ■

במלון
י.מ.ק.א.
במרכז ירושלים

החל מ־ 29 ש"ח ליחיד
50 ש"ח לזוג (הנחות לילדים בחדר ההורים)
המחירים כוללים מע"מ ודמי שרות.
בריכת שחיה, טניס (כלול במחיר)
קייטנת ספורט מעולה לילדים במקום (6 ש"ח ליום)
רח' דוד המלך 26, ירושלים טל: 02-227111

מפעלי תיירות בע"מ
בעיינות צוקים!
בואו להתפנק בעיינות צוקים
(שמורת הטבע - עין פשחה) על שפת ים המלח,
עכשיו בהנהלה חדשה ודינמית.
לרשותכם:
מתקנים חדשים • בריכות מי מעיינות
איזור בוץ טבעי • חוף ים משופר
צל בשפע •
שירותים ומלתחות חדשים שירותי מזון
אנחנו מחכים בעיינות צוקים
טל. 248146, 02-227855
בכל יום – קו אגד 487 מירושלים מהתחנה המרכזית, משעה 07.00 כל 1/2 שעה.

מבקרים במינכן?
Fashion
NATRIK
Ch. Kaminski
כדאי לבקר ב־NATRIK
אפנת נשים וגברים
לא תאמינו למחירים הנמוכים
100 מ' מתחנת הרכבת הראשית
החזר מ.ע.מ. בגבול או הביתה
SCHILLERSTR. 7
MUNCHEN 2

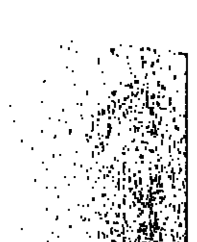

פנויים, פנויות

רפי יעקובי, פסיכולוג

אירוע ידידותי במיטה

גברים לא מעטים שוטחים בפני תלונות כלפי עצמם. הם לא מרוצים מביצועיהם המיניים. הם גומרים מוקדם מדי. גם נשים לא מעטות תולות את אי הסיפוק רצונן „חוויה־מין שלהן בכך שהגבר שלהן גומר מוקדם מדי ועל כן, כביכול, הוא לא מצליח לספקן.

שפיכה מוקדמת – „מוקדמת" ביחס למה?

זה לא איכפת להם, לגברים. הם רוצים זיקפה נצחית, ומאחר שזמן קצר אחרי הפליטה נפסק לעמוד להם, הם רוצים שלא לגמור בכלל. לפי גירסה אחת – כל פליטה היא מוקדמת. הם מוכנים לעשות הכל כדי לא לגמור מוקדם. הם תוקפים את עוצמת הגירוי, עוטים על עצמם כמה וכמה „מעילי־גשם" (קונדומים) – להקהיית התחושות; מאוננים כאתנחתאות לפני המפגש – כאילו לרוקן מעין מיכל דמיוני עד לקרקעיתו, כדי שלא ישאר להם כמה לגמור. והעיקר, במפגש המיני עצמו, עושים מאמץ עילאי בכוחם לנטות ולהסיח את דעתם מחבילת הגירויים המתוכרת אליהם. הם מנסים להעלות בדמיונם כל מיני תמונות כלהה. הם מנסים לחשוב על דברים מגעילים, דוחי תשוקה מינית, או נוסים בדברים משעממים או מדאיגים. כמו תחשיבי מע"מ ומס מקביל. ומה יהיה ומה היה.

כל מי שרק ניסה משהו מן הפעלולים הללו, יודע שאין בהם תועלת. עצם ההתעסקות הטורדנית כנושא, מעיבה על כל בדל־הנאה שניתן להפיק ממפגש עם אשה. מעת לעת יש כביכול „הצלחה", ואתה לא גומר. אתה לא גומר בכלל. שערותיך סומרות מבהלה חדשה. אתה מנסה לסיים ולא מצליח. לך ותדע איזו צרה קשה, לסבול מגמירה מוקדמת - או מאי־יכולת לגמור בכלל.

שפיכה מוקדמת? אין דבר כזה בכלל. אתה גומר מתי שאתה גומר. היא גומרת מתי שהיא גומרת. מי אומר שזה חייב להיות ביחד?

כמו תמונה פורנוגרפית

אז גא לרדת מן השטויות הללו. בעלי גירסא זו, אם יצליחו להשיג את מבוקשם, כלומר: ישיגו זיקפה נצחית ללא חשש של גמירה, לא ישיגו מאומה שיהיה רלוונטי במפגש עם אשה. יכולת ההתחככות הבלתי מוגבלת, שהינה משאלת נפשם, איננה מקדמת־הנאה. אתה יכול להתחכך ולהתחכך עד שתעלה עשן, ותו לא.

ההנאה הינה קודם־כל התרחשות מוחית, וקומוניקטיבית, כך שלא די בכך שאתה לא תגמור. אם הפרטנרית שלך למשל, תמצא גם היא לנכון להגיב על כך שנחירי אפך מגעילים אותה – כדי להמנע מגירוי – אז במה תועיל לך יכולת ההתאפקות שלך? תאר לעצמך שאם פרטנרית שלך מסוגלת להתרכז כפעילה־מינית במהירות, ולהפיק מכך הנאה מרובה וחריפה, ובנוסף לכך היא אוהבת אותך מאד, אזי גם אם לא תוכל להתאפק, ותגמור תיכף קודם היא תהנה איתך וממך. כגבירה אותך היא תספיק עוד לגמור אפילו לפניך. כלומר: לגבי זיווג כזו אתה בעצם אינך גומר מוקדם מדי, כי יש לך עסק עם אחת שגומרת עוד יותר מוקדם ממך. אז מה זה כבר „מוקדם"?

כל הרגלי הפורקן וההנאה העצמית, בכל הטכניקות, לא מביאות בחשבון נוכחות של אדם נוסף – בן־זוג. ההתייחסות אל פרטנר הינה בדמיון בלבד. בשלב הזה, כשנפגשים גבר ואשה לראשונה, הם עדיין לא מיודדים עד כדי כך שיוכלו להתחשב זה בזה ולהתייחס זה לזה. היא מהווה לגביו גירוי כשם שתמונה פורנוגרפית, או קטע מספר, או קטע מציורי דמיונו מהווים גירוי. ואכן בתחילה הוא מגורה וכדרכו עד כה מימים ימימה, גומר. כי זה אופיה של פעולת האוננות. מתגרים – וגומרים.

אין בכך קומוניקציה עם עוד גורם.

אם גם היא תקועה עדיין בשלב דומה, היא רוטנת. כי גם היא עדיין לא מבחינה בו ואיננה יכולה להתייחס אליו. היא מבחינה בו לכל היותר, כגורם מגרה, אך הוא כמובן, עדיין רחוק מלהיות מומחה אליה, ועדיין אין לו מושג כיצד להסב לה הנאה. היא רוטנת, הוא חש עצמו כשלון דפוק, והענין מתמסר ביניהם. שניהם מתלבשים על הגירסה המטמטמת שלא טוב להם משום שהוא גומר מוקדם מדי. הם ננעלים על כך ונתקעים. וזו, במחילה מכבודכם, שטות גמורה. לא טוב להם, כי לא אמור להיות להם טוב. בשלב בוסר כזה, הם עדיין כנגנון ולא יודעים להיטיב עם עצמם.

מישהי מנוסה יותר, היתה יודעת להפיק ממך יותר, והיתה מלמדת אותך בדרכי נועם להתייחס אליה. מאידך, מישהו מנוסה יותר, היה יודע לשרת בקלות רבה את צרכיך המבוססים על הרגלי האוננות שלך, ואולי מלמד אותך עוד כמה דברים מהנים בנוסף לכך.

אז מה עושים עם זה? בדיוק את ההיפך הגמור מן הפטנטים שהמצאת קודם לכן. במקום להסיח את דעתך מגירוי, אדרבה, תתרכז בו עוד יותר. קח על עצמך לזמן מה להתייחס אליה, ולשרת בנאמנות רבה את צרכיה המיניים. הרי לדאוג להנאותיך אתה מומחה ממילא. אז עתה טפח את מומחיותך אליה. תלמד אותה ותתמקד בה. אל תתעכב לעסוק בשאלה מתי אתה גומר. גמור מתי שתגמור. תמשיך להתייחס אליה. איש לא מונע ממך להנעים עליה את זמנה באצבעותיך לפני שאתה חודר, או אף אחרי שגמרת, ולה יהיה נעים בחברתך, בלי שום קשר לעיתוי השפיכה שלך. וככל שהיכולת הידידותית גדלה ומשתפרת עם הזמן ועם ההתנסות, תגלה שלא תוכל לגמור סתם כך. כשאתה אוהב אותה, עיתוי השפיכה, מוסכם על־ידי שניכם, במיטה. לא תפריע לה באמצע על־ידי פרישה פתאומית ובלתי צפויה, אף לא תענה אותה בחיכוך מיגע, כאשר היא מזמן סיימה את שלה.

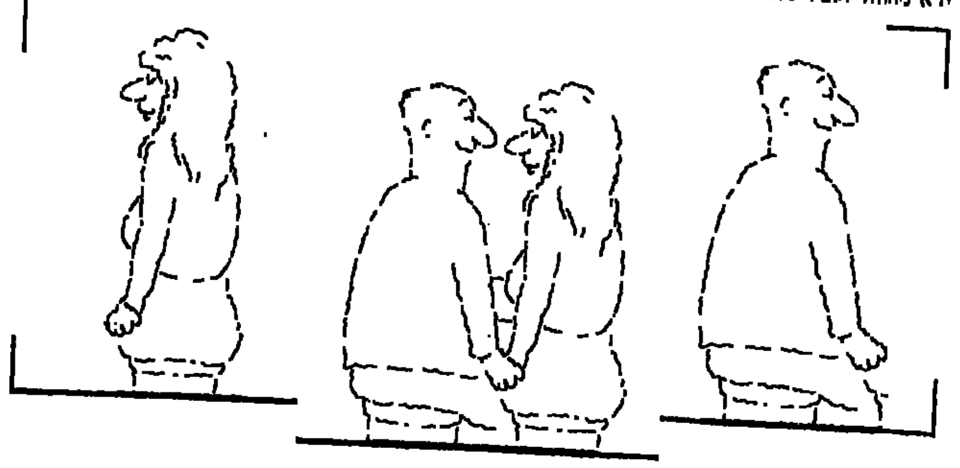

אך חשוב לזכור, שהאחריות שלך להנאתה הינה מוגבלת בלבד. זה ארוע קומוניקטיווי־ידידותי, אך מבוסס על היכולת האישית הנפרדת. אם היא מתקשה עדיין לגמור, אין מה להמתין לה עד בוש. תגיעו להיכן שתגיעו יחד – ואז תיפרדו לכם.

כל אחד לחוד – עדיף

זה מביא אותי אל מיתוס נוסף, שאולי נספיק לעסוק בו והוא – גמירה משותפת.

לפני שהחלו להסתנן פרטי מידע אמין על ההתנהגות־המינית של האדם, היו אלה כותבי הרומנים הפורנוגרפים אשר ניפקו את מירב הפרטים. משם הגיעו ידיעות מעצבנות על גברים בעלי מתקנים אסטרונומיים המגיעים ביחד עם כל הנשים לאורגזמות מפוצצות ואדירות, ולעוד ביצועים מרהימים. והנשים – כל אחת מהן מסוגלת לחוות עשרות אורגזמות. אם קנינו זאת, נותר לנו, בני התמותה, פשוט לוותר על כל הענין, לשבת עד קץ־הימים ולסרוג פוזמקאות, ולהשאיר את המין ברשותם של גברים ונשים „אמיתיים".

לפי מיטב ידיעתי, יתכן ששני אנשים יעצבו לעצמם מתכונת של סיום משותף. אך אין לי מושג מה המיוחד שבכך. זה נראה לי יותר כבזבוז. קטע ההתפרקות והסיום, תובע התכנסות פנימה אל תוך עצמך. אם אתה מלווה אותה ברגע הגמירה שלה, יודע היטב מה נחוץ לה בשניות הללו, אתה חוגג ביחד איתה. משרת אותה מבלי להפריע לה. אחר כך, היא תצטרף אליך כשאתה גומר. אם שניים מתפרקים יחד – הם לרוב מפריעים זה לזה. כי האחד גורם להסחת הדעת של השני, מאחר שאינו יכול להיות קשוב לו.

מכל מקום, להציב את הגמירה המשותפת כמטרה נעלה, זו מטלה אווילית שאין לה שום רלוונטיות להנאה וליחסים הדדיים. ■

כד

עירית שמגר
צילום: איל יצהר

הקולנועניות

ורה בלמון. גילתה בישראל יהודים שונים.

למרבה המזל לא אספו כאן סרטים תחת כותרות ולא כינו שום קבוצה „קולנוע של נשים", אך בפסטיבל הסרטים בירושלים היו כמה וכמה אורחות, יוצרות סרטים, העושות קולנוע מעניין ביותר. ולגמרי לא במקרה, קווים מקבילים של ביוגרפיות מפעילים את שלושתן: מלחמת העולם השניה, יהודים ונשים בכל הגילים.

ורה בלמון: פריסאית, מצליחה, מפיקה וותיקה, שנונה וקשוחה, אך סירטה (תסריט בימוי והפקה) „נשיקה ארומה" מדבר על נערה יהודיה, בת למשפחת קומוניסטים, המתבגרת בפריס של שנות החמישים.

אגניישקה הולנד: יהודיה למחצה. פולניה והיה בפריס מאז שהגנרל ירוזלסקי תפס את השלטון במולדתה. סירטה „קציר הזעם" ייצג את גרמניה בתחרות האוסקר השנה (היה בין חמשת המועמדים הסופיים). הנושא: יהודים בפולניה. אכר פולני אוסף אל ביתו אשה צעירה. היא קפצה מרכבת שנסעה לאושוויץ, הוא מצילה, אך היחסים שמתפתחים ביניהם מסתבכים ומתקשחים.

קטלין פטני – הונגריה. במקצועה היא חוקרת אמנות. סרטיה, העוסקים בנושאים יהודיים, סגרו בפניה דלתות רבות ובחלקם לא הוקרנו כלל בהונגריה. היום היא חיה עם משפחתה בגרמניה המערבית, יתכן ששם תוכל לעשות קולנוע שלה.

„הנושא היהודי הוא הבעייתי ביותר בהונגריה", אומרת קטלין פטני. „אפשר לבקר את ימי הסטליניזם, אפשר (ואולי אפילו רצוי) להתמודד עם הפשיזם ההונגרי בימי המלחמה, אך יהודים הם נושא כאוב. עדיין קיים חשש רב מהתעוררות מחודשת של אנטישמיות ופחד, נסתר, לא בהיר – מכל הנושא היהודי.

„בסרט שלי רואים מצבות שבורות בבתי קברות הרוסים. את בית הכנסת פוצצו ופורקו כדי להשתמש באבנים לבנין. בשעת עשיית הסרט הראשון („שלום לך בן" הוקרן על מסכנו והיה מועמד לאוסקר) התקרבנו לעולם היהודי, לחיים הכפריים שחיו יהודים לצד הונגרים עד המלחמה. כאשר חזרנו עם בעלי, במאי הסרטים אימרה גוגוגוסי, לאותו האזור כדי לצלם את הסרט הדוקומנטרי, מורשת יהודי הונגריה – גילינו חלל ריק ואכזרי. מצאנו עשרים יהודים במקום. רובם זקנים ששבו כדי למות במקום בו קבורה משפחתם. ככל שהקדמנו עם הסרט, כך הקשו השלטונות. מחלקת הקולנוע ההונגרית הפסיקה את התקציב, לבסוף הצלחנו לגמור את הסרט רק בעזרת הטלוויזיה ההונגרית – והסרט מעולם לא הוקרן בהונגריה".

„יהודים הם סוד שמור וכאוב ביותר בפולניה", אומרת אגניישקה הולנד. „במשך שנים רציתי לעשות סרט על השואה, להתקרב לנושא האיום הזה. לא הגרמנים עניינו אותי בהקשר זה, ברור, שהם הסיבה לכל, אך אותי ענין הקשר יהודים-פולנים. קשר שהפך היום לסוד נורא ואיום, המון אשמה, המון עומס רגשי קיים אצל הפולנים ובעיקר, המון בורות. אנשים צעירים, אינטליגנטים ומשכילים למדי אינם יודעים הרבה. הם יודעים שהייתה שואה, שמעו (אולי) שהפולנים שיתפו פעולה עם הגרמנים, אך הם לא יודעים עד כמה, הם לא יודעים איך. הם לא יודעים כלום על הפוגרומים שהיו בפולין, לפני המלחמה ואחריה, הכל אפוף סודיות, לא מדברים על זה. יחד עם זה הנושא קיים ומבעבע כל הזמן".

הפולנים מחקו את העבר

הולנד, כאמור, היא יהודיה למחצה. משפחת אביה נכחדה בגיטו וורשה, הבת אגניישקה, מנסה כבר כמה שנים להתייחס לנושא. „אי אפשר לומר שלא נעשים בפולין סרטים על יהודים, להיפך, נעשים המון, ובכל הסרטים האלה יש ילדה יהודיה קטנה ומשפחה פולנית אצילת נפש. אותי לא מעניין מן סיפור כזה. אני ערה לסימני השאלה: מה קרה? מי היו היהודים האלה, מה קרה איתם, בעצם? הפולנים כאילו מחקו את מה שקרה עם היהודים בפולין".

סיפור הסרט, כאמור, מפגיש אשה יהודיה צעירה עם אכר פולני. איש פשוט המתחיל להתעשר בזמן המלחמה. בעצם, הוא איננו איש רע. להיפך. הוא קתולי מאמין ואדוק המשתדל כל הזמן לעשות רק טוב. מציל יהודיה, רוצה לעזור למתהדת, אך מעשיו אינם טובים ותוצאותיהם טרגיים. „רציתי לשאול את השאלה: מהו איש טוב ואיך אפשר לדעת את האמת, את האמת על מה שקרה עם היהודים?"

אגניישקה הולנד למדה קולנוע בפראג, התחילה בכתיבת תסריטים ועשתה סרטים קצרים וארוכים לטלוויזיה. במשך כמה שנים עבדה בשיתוף פעולה עם הבמאי הפולני המפורסם אנג'יי ויידא וכתבה את התסריטים לסרטיו: „ללא הרדמה", „אהבה בגרמניה" וגם הפתיחה נכתובת „דנטון". היא עבדה בצוות ההפקה של ויידא כסגניתו עד סוף שנת 1981, כאשר סולידריות הוכנעה על ידי הצבא. במשך השנים האלה עשתה שלושה סרטים עלילתיים:

• „שחקנים פרובינציאליים" – על קבוצה של שחקנים בתיאטרון קטן בעיר שדה • „סיפורה של פצצה" – על קבוצה של כהמבנים-טרוריסטים פולנים המתכננת להרוג את המושל הרוסי בראשית המאה בפולין • „אשה בודדה" – על אשה צעירה החיה עם בנה הקטן בדירה עלובה. קשיי חיי היומיום של אשה לבד בגן עדן הסוציאליסטי כבר סיכנו איתה עם השלטונות. „כל סרט הנעשה בפולין מקבל משמעות פוליטית, כי השלטונות מקפידים על צנזורה חריפה ואז הקהל מחפש לאתר רמזים אנטי-ממשלתיים. סרט על אשה לבד, עם ילד ועם בעייתי, הוא שגע כדימוי העצמי שצריך להיות חזוני, בכל התעמולה הקובעת כמה טוב לחיות שם, איש שווין מלא לנשים וכל הדברים האלה".

האם היותה מזורת היום לעבוד בפולין?

„קודם כל, לא נותנים לי, את זה הבהירו לי כמה פעמים. מלבד זאת, ודאי שלא הייתי יכלה לעשות סרטים כרצוני. כאמור, אם אעשה סרט על מסעדה לא טובה מיד יתפרש הדבר כאלגוריה למשטר".

הסרט קובר את הבמאי

ההתמודדות במערב פתחה בפניה דלתות חדשות, אך קיימות גם מגבלות: הצלחה מסחרית. סרט שאינו מרוויח קובר את הבמאי, משום שאף מפיק לא ירצה לעבוד עמו אחר כך. „הייתי עכשיו בלוס אנג'לס כדי לתכנן סרט חדש ובכל מקום שמעתי: כך שהסרט לא יהיה מדכא מדי. הקהל שלנו, וזה כולל גם את המבקרים, אינו אוהב סרטים כבדים ומדכאים מדי. הקולנוע המזרח אירופי מצליח מאז בפסטיבאלים, אך שמו יצא לפניו ככשלון בקופה, וזה מקשה מאד".

– ובפולין אין ערך להצלחה מסחרית?

„לא. זה לא קיים בכלל. להיפך. השלטונות לעתים שמחים מאד כאשר סרט נשאר על המדף ואף אחד לא בא לראות אותו.אז אין להם ממה לפחד".

ורה בלמון – האשה השלישית. הוריה יהודים פולנים. קומוניסטים שעזבו את פולין בשנות השלושים והיגרו לפריס בגלל האנטישמיות. בפריס הם חברים במפלגה הקומוניסטית, יוצאים ומפגינים נגד „החזירים הקפיטליסטים" ולא מרשים לילדיהם לשתות קוקה-קולה. („אפשר להתעוור מן המשקה הזה" – אומרת גיבורת הסרט). הסיפור עוקב אחר נערה מתבגרת חברה בנוער הקומוניסטי, נלהבת לרעיון, שולחת מכתבים ונעלי בית סרוגות לחבר סטלין. – מדוע איננו חוזרים לפולין עכשיו? היא שואלת את אמה. „לעולם לא אשוב לשם", עונה האם, „תמיד הרגשתי שם זרה".

אם כן, שוב אנו נפגשים בצומת האישי והאידיאלוגי: יהדות, אנטישמיות, קומוניזם. וורה בלמון עצמה, המעידה כי כל הסרט כולו אוטוביוגרפי, לא החזיקה מעמד בנוער הקומוניסטי, עברה להסתובב עם חבורות הצעירים של סן-ז'רמיין-דה-פרה ולבסוף הפכה למפיקת סרטים. היא אוהבת לעבוד עם במאים צעירים, אך מאז שעשתה את „נשיקה ארומה" על חייה כנערה, מקווה להמשיך בסרטים שלה: תסריט, בימוי והפקה הם שלה. בסרט הבא תהיה הגיבורה בת שמונה-עשרה. משחקת בתיאטרון בתפקידים קטנטנים, מסתובבת בבתי קפה, מצלמת, מחפשת את דרכה כאשה, כצרפתית, כיהודיה, את החלל שהשאירה האכזבה מקומוניזם אין מה שימלא.

האם ציונות אינה יכולה למלא חלל זה – שאלו את וורה בלמון.

„כן, אך לא בשבילי. אני אוהבת את צרפת ואני מאד אוהבת יהודים. כאן הישראלים כל כך אחרים, לא דומים ליהודים שאני מכירה".

פסטיבואל הסרטים בירושלים הסתיים, אך לנו תהיה הזדמנות להמשיך ולצפות בשלושה סרטים שהוקרנו בו: „קציר הזעם", „נשיקה ארומה" ו„מורשת יהודי הונגריה"

קטלין פטני. הסרט מעולם לא הוקרן בהונגריה.

אגניישקה הולנד. קפצה מהרכבת לאושוויץ.

מאבק

תלמה פרויד
צילום: צביקה ישראלי

ילדים בני ארבעים

החדר היה מלא באבזמי נחושת, שנערמו על השולחנות ובמיכלים לאחר שהורכבו בדייקנות על ידי עובדי הסדנה: מלבן הנחושת, ה"לשון", המכסה. העבודה נעשתה בשקט, ברכוז רב ואפילו בעניין, כאי־לו שאין דבר מהנה מלהרכיב אבזם. ילדים בני שלו־שים, ארבעים וחמישים הושיטו לעברי, אורחת מקרית, אבזמים שהרכיבו – מצפים לחיוך, למילת הערכה. כמו כולם, אבל שונים: אנשי כפר נחמן, מוסד למפגרים ליד רעננה, בבוקר עבודה שגרתי בסדנה.

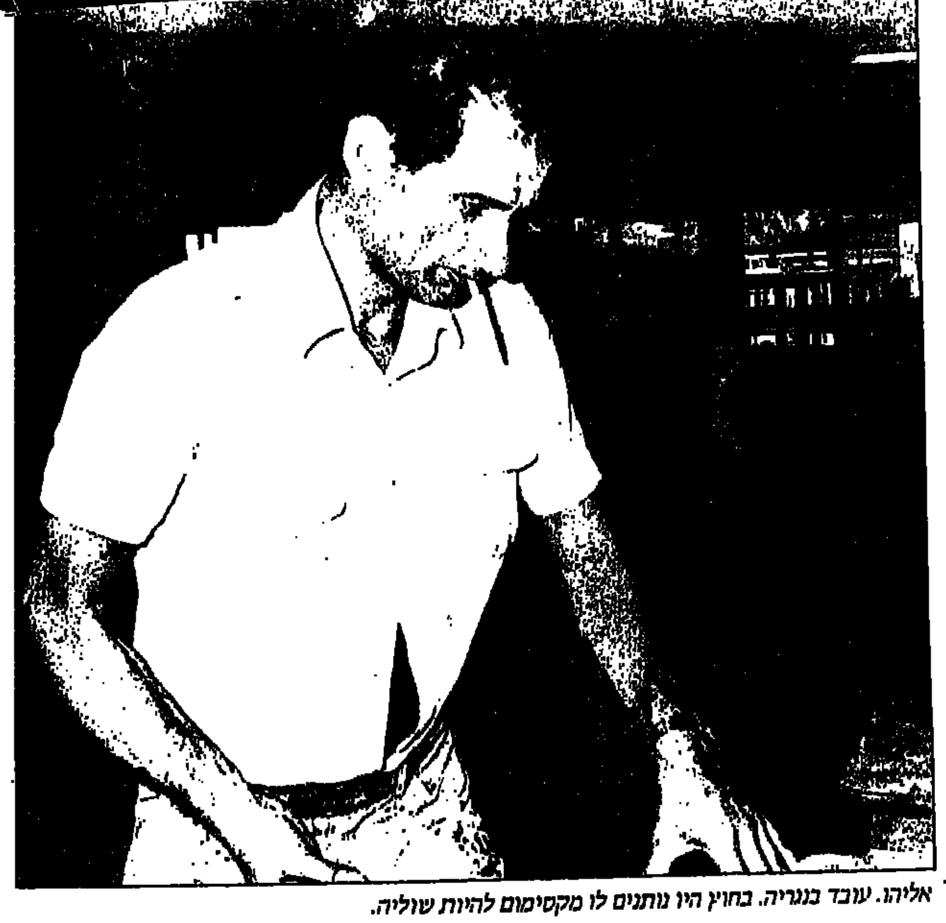
אליהו. עובד בנגריה. בחוץ היו נותנים לו מקסימום להיות שוליה.

אהרון. עובד בנגריה. בחוץ היו הופכים אותו לסבל.

בכפר נחמן, כפר העבודה למוגבלים של משרד הע־בודה והרווחה שהוקם לפני כעשרים שנה, חיים, עוב־דים ואוהבים, ילדים נצחיים, שפיגורם מוגדר "בינוני עד קל". בימים אלה נערך שם "יום פתוח" – שבו זכה הכפר לבקור המוני של אנשי הקהילה הסמוכה: רעננה, נציגי בנקים, חברות, ארגונים וולונטאריים. "יום פתוח" הוא יום מציצנות ברשות אל החריג: אפשר להסתכל עליו ישר, אפשר לשאול שאלות, מותר אפי־לו לגעת. יוצאים מיום כזה קצת אחרת ממה שנכנסים עליו. אצל רבים נשארות הרבה דעות קדומות מעבר לגדר עם היציאה.

את היום ארגנה חפציבה ליפשיץ, מרצה באוניבר־סיטת בר אילן על הילד המפגר ומתנדבת "מכורה" לנושא. "לדעתי מוסד זה יכול לשמש מודל לתעסוקת מפגרים", אומרת חפציבה. וכך זכה המוסד, שהפרסומים בעיתונות על הנעשה בין כתליו הצליפו בו לא אחת, ושרות'ות שעברו עליו (בהם של מבקר המדינה) מצאו בו ליקויים חמורים, בקצת נחת: מכסים לשנות תדמית, מלקקים את הפצעים, ומי שרוצה הוכחה שבכפר נע־שית עבודה ברוכה "למרות הכל" שייכנס לאחת מסדנ־אות העבודה. "אנו מפתחים את יכלתם של האנשים המסוגלים להשתלב בקהילה – לעשות זאת", מסביר מנהל הכפר, משה בדיחי, את התורה כולה.

בדיחי יודע שכאשר החניכים שלו יוצאים לרחוב "הם נתקלים בנכור ובצחוק". "הבאנו את הקהל לראות שזו לא מחלה מדבקת, הם יכולים להגיע להשגים", זאת התשובה שלו לאכזריות.

"אני אוהב להדביק פורמייקה..." אומר בחיוך של תום ללא קץ שמשון, עובד בסדנת הנגרות. המדריך, שלמה ושדי, מרוצה ממנו. "שמשון עובד בצורה מרויי־קת, טובה, היום הוא עשה 'קנטים'" מעיד שלמה, לאחר חודשים ארוכים של הכשרתו של שמשון. "כל אחד עושה שלב בעבודה בהתאם ליכולתו" מסביר עוד המדריך.

אליהו אוהב את העבודה בנגריה, את השליטה במכו־נת החיתוך, את ההגנה שמספקת הסדנה בכפר נחמן לעומת העבודה "בחוץ" עם האנשים "הרגילים". "אני מעדיף לעבוד פה, עם החבר'ה, עם כולם. בחוץ, אם יום אחד לא אבוא לעבודה, ישאלו אותי למה. כאן מבינים יותר. בנגריה אחרת היו נותנים לי לנקות ועבודות כאלה, לא חיתוך וכל זה..." מסביר אליהו. אליהו גא ב־358 השקל שהשתכר בחודש האחרון, כסף "אותו הכניס לבנק" – על פי סדור מיוחד בין סניף בנק ברענ־נה והמוסד, על פיו רשאים החוסים לנהל בכוחות עצ־מם חשבון בנק, ללא אפוטרופוס.

החוסים תורמים לקהילה בהתאם ליכולתם. יש בכפר סיירת תקונים מתנדבת, המסיירת בבתי קשישים ומצי־עה שירותיה: התקנת עיניות בדלתות, סיוד, צביעה. "אני עוזר לקשישים לסייד ולתקן, זו מצווה הכי גדו־לה", מסביר אליהו בספוק.

רפאל תופר סמרטוטי רצפה בחריצות. "אני יכול להתנהג אל כל אדם בסדר, זה תלוי בו. אם הוא בסדר אתי – גם אני איתו. אם הוא לא בסדר איתי – אני משלם לו אותו הדבר", מסביר רפאל את מלחמת הקיום של החריג, ההופך "מטרה" בצאתו מהחממה המוגנת של כפרו. רפאל מציג בפני את חברתו, רחל. השניים משלבים ידיים. מחייכים חיוך פרטי. יש אהבה. "ספרי לה מה קניתי לך", הוא מאיץ ברחל. "הוא קנה לי ארנק..." מתמוגגת רחל. "ספרי לה מה יש בו", מבקש רפי. "יש עליו קשוטים ובפנים כל מיני דברים, אפילו מראה..." מעידה רחל. השי נקנה בכסף, שהרוויח רפי בעבודתו בסדנה.

"יש בכפר זוגות. חלק מחזיקים מעמד זמן רב: מקיי־מים יחד טיולים, ארוחות, יוצאים לקולנוע", מספר מנ־הל הכפר, בדיחי. בתוך הכפר המוגן הם כמו כולם. עובדים בנגרות, אריגה, מסגרות, חקלאות, גננות, מנה־לים משק בית, מנהלים גם "רומן" פה ושם. בחוץ הם שונים, גם אם לא ברור להם בדיוק למה. "החברה אינה ערוכה לקלוט את החריג. מי שנחשב פה לעובד נגרות מעולה ויודע להפעיל מכונה, בנגריה בחוץ יהיה רק שוליה, סבל, והפועלים האחרים יצחקו ממנו", כותב בדיחי שורה כואבת בכתב האשמה נגד ה"חוץ", העולם שמחוץ לחומות, הנחשב ל"נורמלי". ■

דודו. עובד במסגריה. בחוץ לא היו נותנים לו להלחים.

בית

ג'ק ושירלי במיכל מים

"אצלי או אצלך?" – זו היתה השאלה שניצבה לפני ג'ק ושירלי מקליפורניה. אלא במקרה שלהם היתה לשאלה משמעות אחרת: בביתו של מי יתגוררו לאחר נישואיהם.

וגם כאן, הבעיה לא היתה כרוכה בשיקולים מקובלים, גיאוגראפיים או כספיים. ג'ק ושירלי ליפס היו צריכים לבחור בין ביתה, בית קונבנציונאלי, לבין ביתו: מיכל מים. הבחירה נפלה על ביתו של ג'ק – מאגר של 200,000 גאלון מים, אותו הפך שנים אחדות קודם לכן לבית לכל דבר.

"הבית שלי היה חדש; שלה היה ישן", מסביר ג'ק עניינית. "שלה היה קר בחורף וחם בקיץ. הבית שלי היה הרבה יותר נוח".

וכך, מה שעשוי להיראות בעיני רבים משהו מוזר מאוד – מבנה עגול בן שתי קומות, שבלילה נראה כמו ספינת חלל מתוך "מפגשים מהסוג השלישי" – הפך לבחירה הטבעית של בני הזוג.

אם כי ביתם נחשב כבר חלק [illegible] מהגיאוגראפיה של פלנר' והעיירה השוכנת צפונית לסאן דייגו, קליפורניה, הוא עדיין מפתיע אנשים שבאים לעיירה בפעם הראשונה. המראה המשונה גרם פעם לתייר צעיר לסטות מן הכביש ולהתהפך לתעלה שבצד הדרך. החסרון היחיד של הבית המיוחד הזה הוא היעדר שוליים לכיפה המהווה את הגג. כאשר יורד גשם, המים זורמים ישר על הקירות. אולם אפילו לחסרון הזה יש גם יתרון – "זה כיף להסיט את כל הווילונות בעת סערת רעמים ולהתבונן בגשם כמו מתוך אקוואריום".

ג'ק, בן 60, ושירלי, בת 58, אינם חושבים שהבית שלהם יוצא־דופן במיוחד. בעיניהם, זה פשוט בית. יש שם סלון, מטבח, שני חדרי שינה, שתי אמבטיות, חדר עבודה, חדר טלוויזיה, מחסן ומוסך לשתי מכוניות. ואם בא אורח וצריך עוד חדר, מכסים את האמבט־החום השקוע ברצפה שמעוגלת ומכניסים מיטה נוספת, והופ – יש גם חדר אורחים. ■

שירות "גאמא"

"הבית שלי היה חדש; שלה היה ישן".

ג'ק ושירלי אינם חושבים שביתם יוצא דופן

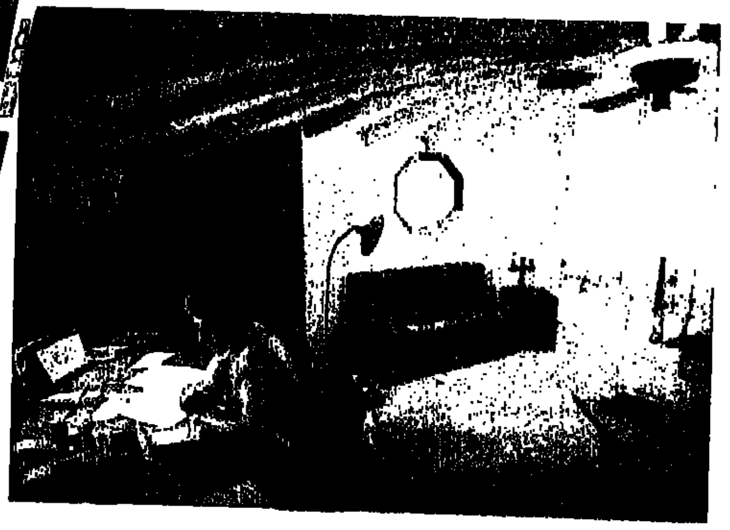
"הבעיה לא היתה כרוכה בשיקולים גיאוגרפיים או כספיים"

הבחירה נפלה על ביתו של ג'ק – מאגר של 200 אלף גאלון מים...

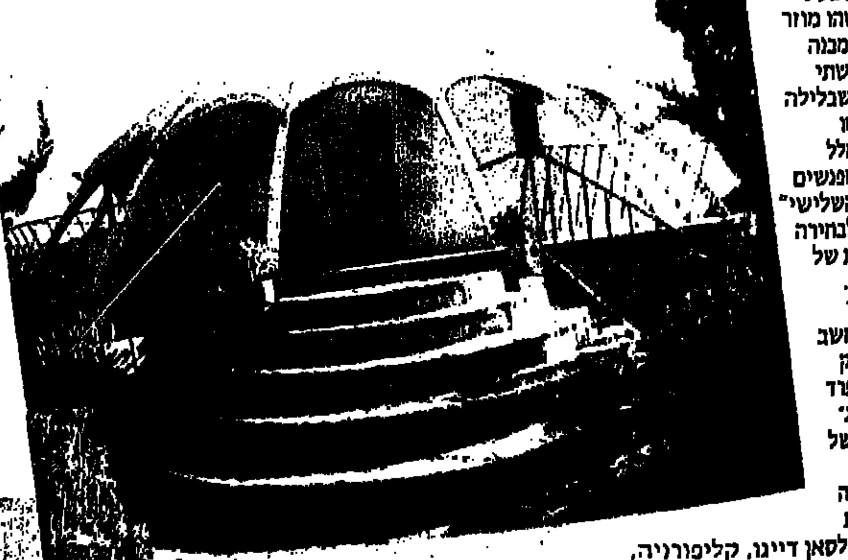
כמו ספינת חלל מתוך "מפגשים מן הסוג השלישי"

אירוע

יובל אליצור

לרגלי הר פוג'י חולמים על הכרמל

המטוסים שלו תקפו את פרל הרבור...

דוד זוהר ותמר אבידר

את המוניטין שלו כאחד המומחים הגדולים בעולם בתחום האוירונאוטיקה רכש פרופ' היריאו איטוקאווה כבר בגיל 29, כאשר מטוסי ה„זירו" אותם תכנן הטביעו, ב־7 בדצמבר 1941, את אניות הצי של ארצות־הברית בפרל הרבור שבהוואי. באותה תקופה שימש כמהנדס ראשי של מפעלי „נקאג'ימה" לייצור מטוסים. פרט ל„זירו" הוא עיצב ותכנן גם את מטוסי הקרב „שוקי" ו„האיבושה" ואת המפציץ „ראנריו". מטוסים אלה היו פאר חיל האויר היפאני במלחמת העולם השניה. בתום המלחמה חידש פעילותו כפרופסור לאוירונוטיקה באוניברסיטת טוקיו.

עתה נמנה פרופ' איטוקאווה על חבר הנאמנים של הטכניון העברי בחיפה. זה עתה סיים את ביקורו החמישי בישראל. הפעם הביא עמו גם תרומה בת עשרות אלפי דולרים לטכניון שנאספה על יד אגודה ידידי הטכניון. אגודה זו, המונה כ־94 חברים, הוקמה על ידו לפני כשנה.

גם בתחום המיכשור הרפואי עשה חיל והוא נמנה על הממציאים של ה„אי.אי.ג'י", המכשיר לבדיקת גלי המוח. כן עמד בראש פרויקט של לוויני מחקר וחיבר 24 ספרים ומאות מאמרים שהופיעו בעתונות המקצועית. עבור הישגיו נתן לו הקיסר הירוהיטו את „עיטור הארגמן".

על אף גילו (74) פרופ' איטוקאווה הוא עירני ופעלתן בנעור. התעניינותו בישראל, הולה לאחר שעמד על הישגיהם של אנשי מופת יהודים ועל תרומתם לקידומו המרעי של העולם. לימוד דרכי פעולתו של המוח הביאו את איטוקאווה אף להתפעל מכוח התפילה היהודית שעליה עמד לראשונה כאשר ביקר לפני כשנתיים ליד הכותל המערבי. „תנודות הראש, הכיפוף של חלק הגוף העליון עד האגן, המלוות בקולות היוצאים מן הפה וחודרים לאוזן אי כמותם כדי להפעיל את מערכת המוח ולשמור על רעננות הזכרון" – הוא אומר. את ביקורו במצדה הוא מסכם: רק שני עמים מסוגלים להתאבדות המונית: אתם – ואנחנו. את קשריו עם הטכניון החל כאשר הוזמן לפני שנתיים על ידי ממשלת ישראל לסיור מדעי ברחבי הארץ. הוא התפעל מן העבודה המרעית הענפה המתבצעת בין כתלי הטכניון ומן הרמה הגבוהה של הסגל המדעי. כאשר הוצע לו להקים את אגודת דורשי הטכניון ביפאן נענה מיד.

ערב שובו ליפן ערכה לו בביתה יפה ורקוני קבלת פנים בה צפה בסרט וידאו של הופעת הומרת בפני חברי בת המקויה אשר אירחו אותה בביקורה האחרון ביפאן. הפרופסור, שאינו מסתיר את „תרומתו" בהפצצת פרל־הרבור אמר: „גם כששימשתי עשר שנים כפרופסור־מרצה באוניברסיטה בשיקאגו – לא הסתרתי זאת. והרי היתה זו מלחמה. בינינו, החזקים נצחו, אבל אני עדיין גאה שתיכננתי את מטוסי הקרב היפאניים". אחר אמר: „הייתי עשיר ועני פעמיים בימי חיי. עשיתי עסקים גדולים ופשטתי רגל, פניתי לעזרה לקרובי משפחה וחברים, אך הם סירבו לי, הדבר עדיין כואב לי. ידעתי כי אם אסרב לפנייתו של נשיא הטכניון, פרופ' וייגר, זה יכאב לו. אני לא אעשה לאנשי הטכניון מה שעשו לי ביפאן. לכן אני עוזר להם". ■

מה בין מפגש של ידידי „הטכניון העברי בחיפה" בניו־יורק, בלוס אנג'לס, בלונדון לבין אירוע מעין זה בהאקונה שליד טוקיו? לכאורה אין הבדל רב: גם בהאקונה, כמו בבירות המערב מזמנים את דורשי הטכניון למלון ושם, ליד שולחנות עמוסים כל טוב, ולאחר שמיעת נאומים ושירת „התקווה" מתחילים לגייס תרומות...

אלא שעל אף קווי דמיון אלה ואחרים הבחנו בלא מעט הבדלים בין „פאנד רייזינג דינר" מסורתי, רשמי ואולי גם קצת שגרתי לטובת הטכניון בחיפה, המקובלת באירופה ובאמריקה – לבין המפגש הנחמד, הלבבי, אף כי המפתיע במקצת שנזדמנו אליו לא מכבר בעת ביקור ביפאן.

קרוב ל־100 אנשי עסקים יפאנים ובני משפחותיהם, כמה יהודים אמריקנים העושים ביפאן בשליחות עסקית, ומוזמנים מישראל ובראשם שגרירנו בטוקיו, יעקב כהן, ורעייתו, הגיעו לבילוי סופשבוע נינוח בריוקאן, כלומר אכסניה כפרית יפאנית בשם „פוקוזומידרו" שבעיירת הנופש האקונה שלמרגלות הר פוג'י המפוסס, סימלה של יפאן. כאשר מוזמנים יפאנים למלון כפרי הם נוהגים להשיל מעל רגליהם, כבר בכניסה, את הנעלים, להיכנס לחדר שיועד להם שבו הם מסירים את החליפה האירופאית, את הכותונת והעניבה, ולהתרווח במקום זה ביוקטה, הלא הוא מעיל הבית שצבעו לרוב שחור לבן ואשר הזרים, שאינם מתמצאים בהליכות יפאן, מכנים אותו בטעות „קימונו" שהוא לבוש שונה לחלוטין.

בריכת נשים ובריכת גברים

לאחר שהחלפת בגדים הגיעה השעה להתרענן בבריכת המלון – והמדובר כאן במרחץ מסורתי שבו מבעבעים ב„פוקוזומידרו", מי המעיינות החמים המצויים באזור וולקני זה בשפע רב. לאכזבתם של ישראלים רבים הניזונים מסיפורים על יפאן מימים עברו, יש לציין כי כיום נהוגה במרבית האכסניות הפרדה בין בריכת הנשים ובריכת הגברים, גם אם לא תמיד טורחים כולם לטרוק את הדלת המפרידה בין הבריכות...

כשהם רחוצים ונינוחים ועליזים הגיעו חברי אגודת ידיד הטכניון לאולם המרכזי של המלון, חלצו את כפכפיהם והתרווחו בישיבה מזרחית ליד השולחנות העמוסים כל טוב שהיו סדורים על מחצלות הקש. „כל טוב" הוא כמובן מושג יחסי שכן „גאיג'ין", כלומר זרים, לא למדו עדיין להעריך את מרק הסויה, את פשטידות הביצים, את פירות הים ואת דג הטונה הנא, החמצמץ, הנחשב כאן למעדן. ואכן, בצלחותיהם של האורחים מישראל דאגו חברי אגודת ידידי הטכניון לחלקי תרנגולת בגריל שיזכירו את הבית...

הכל הוכן בקפדנות, כולל הגופיה הנושאת את סמל האגודה, הבמה המקושטת בדגלי ישראל יפאן, השירונים שבהם מילות שירים כמו „ירושלים של זהב" ו„מעל פסגת הר הצופים" ביפאנית ובעברית (כולל כמובן התווים של כל השירים), רביעיית המיתרים שניגנה נעימות ישראליות, וכן מצלמות הוידאו שנועדו להנציח את הארוע. לא רק המזון מוגש בשפע, אלא גם המשקאות, ואין יודע מאיזו כוס ללגום תחילה, מזו שמוזג בה ויסקי על קרח, מזו שנמזג בה הסאקה, יין האורז, מתוך הקנקן שהוצמד לכל שולחן, או מן היין הישראלי שהובא במיוחד לציון הקשר יפאן לישראל.

רבים סקרו על הצלחתו של הערב, בייחוד כמה „שחקני תיווך" מאנשי בית המאקויה אוהבי ישראל, ובהם יופי בעל הקול הערב. הללו הדריכו את השירה ואת ריקוד ההורה הסוער שבו נפתחה הלקה הרשמית של המסיבה. אך יותר מכל דאג להצלחתו של הערב „אבי" אגודת דורשי הטכניון ביפאן, פרופ' היריאו איטוקאווה. המהנדס בן ה־74 [illegible], היא לא רק יסד את האגודה אלא גם כמעט בחר אישית את חבריה שמספרם הגיע עתה ל־94.

איטוקאווה גם דאג לכך שהערב בהאקונה יכלול לא רק „כותנאות" אלא גם „הגדה". אך לזכותו יאמר כי הנאומים היו קצרים כהרגלה לאלה הנדירים במדינות המערב והיו מטובלים בהומור. גם הישראלים שהיו נוכחים באולם הצטרפו לצחוקו של הקהל, אף כי לא הבינו דברי החידוד שנאמרו ביפאנית. רבים מהם שוהים במדינה זמן רב לכדי והם יודעים שניתן לסמוך על היפאנים. אם הם צוחקים סימן שהבדיחה באמת מוצלחת... שינקו־סאן, עובדת השגרירות הבירה והמסדרה בשגרירות ישראל, הזוכרת עברית רהוטה שאותה למדה בירושלים, יושבת לצידנו ומתרגמת בקפדנות את הדברים הנאמרים.

לא תעשה לך פסל

בהסבירו את החלטתו להקים את האגודה חוזר פרופ' איטוקאווה על אמונתו בגניוס היהודי: כאשר נצטוו היהודים, בעשרת הדיברות, לא לעשות לעצמם כל פסל וכל מסכה הם עברו למחשבה מופשטת, מחשבה שאינה „ננעלת" על צורת ומראות מוגדרים אך יש בה יצירתיות. „המחשבה המופשטת, בניגוד למחשבה המעשית, היא המקור ליצירתיות ולגיבושו של חזון".

הרמז ברור. הליכי המחשבה היפאנית, שיש בהם בעיקר צורות מוגדרות וברורות, עשוים להתעשר מן הקשר עם המחשבה הישראלית בתחום הטכנולוגיה. ואכן, אחת הפעולות הראשונות של אגודתו היא לנסות לשווק ביפאן חידושים טכנולוגיים שפותחו בישראל. את ה„קומיסיון" עבור עיסקות אלה, „מעשר" מערך העיסקה, הוא מתכוון להעביר לקופת הטכניון המסייע בפיתוח הטכנולוגיה הישראלית.

בינתיים, לפני שיש עדיין הכנסות מה„מעשר", צריכים חברי האגודה לתרום. ואכן, בשנה הראשונה לקיומה גייסה האגודה תרומות המסתכמות בעשרות רבות של אלפי דולרים וזאת במדינה בה אין כלל מסורת של תרומות ונדבנות. אחד התורמים, מר אוקרה, בעל מאפיה באוסקה, מסביר לקול צחוקם של הנוכחים, מדוע החליט להרים תרומה לטכניון בחיפה: אלהים נטה לו חסד, ומדי פעם כשהחליט על תרומה לטכניון הלכו עסקיו ופרחו. מצבו הכלכלי, לאחר שתרם, הוא טוב יותר מבעבר.

בשעה מאוחרת לאחר שהתזמורת מנגנת נעימות ישראליות ולאחר שהכל עייפו מריקודי ההורה, מבצעת בעלת האכסניה ריקוד יפאני מסורתי המעורר את התלהבותם של הנוכחים, ואז, משולהבים מריקודי המזרח הקרוב והרחוק הפעילו חברי האגודה את מכשיר ההקלטה המשוכלל ויצאו בריקוד „רוק אנד רול" סוער. ומי שלא ראה – לא היה יכול להאמין שכל זה קורה לאנשי עסקים מכובדים, כבדים בממון – ולכבוד הטכניון... ■

אנשי עסקים יפאנים בריקוד הורה, במפגש ידידי הטכניון ביפאן.

„התקווה" – בטוקיו. סיומו של סופשבוע וזרמו התרומות.

חבר מאותו כוכב

מילכה למדן

חובב ספורט, חובב שירה

אם תתקלו ברחוב בבחור שחרחר שרץ לו להנאתו, כשלרגליו קשורות חגורות עם משקלות בנות קילו כל אחת, אם תשמעו אותו מפזם לעצמו תוך כדי ריצה איזה שיר תימני חדש, אם תגלו שבתוך כך הוא גם מחייך לו חיוך מרוצה מאוזן עד אוזן – סביר להניח שפגשתם במקרה את מיקי.

מיקי, (בתעודת הזהות כתוב מיכאל, אבל מי קורא לו כך?) אורח הערב בתכנית ההכרויות הרדיופונית „חבר מאותו כוכב", הוא גרוש בן ארבעים, אב לבן בן תשע וחובב ספורט מובהק. בין עיסוקיו הספורטיביים הוא מייחד זמן ניכר לכדורסל, מישחק שבו הוא מבלה על המגרש בחברת צעירים שחלקם עדיין משרתים בצה"ל („הבן שלי די גאה לראות את אביו בולט גם בין הצעירונים הללו, שגילם מחצית מגילו", הוא מעיר בחיבה) וזאת על אף שהכשרתו הרשמית היא דווקא בתחום אחר לגמרי: סיוף. די חבל לו, למיקי, שהמודעות לסיוף נמוכה מאד בארץ ובהיותו מדריך סיוף מוסמך הוא מנסה לקדם מעט את הנושא אם כי בלי יומרות גבוהות.

עיסוק אחר של מיקי, הגוזל ממנו שעות רבות, הוא מוסיקה. לא רק הצד הפסיבי של הנושא, האזנה, אלא דווקא הצד היצירתי של העניין. מיקי, יליד תימן, מלחין לאחרונה פזמונים רבים שחלקם מושמע מעל גלי האתר בפי זמרים ידועי שם, כותב פה ושם אף מלים לפזמונים ובנוסף לכך גם משמיע קולו מעל גבי תקליטים. הכיוון הזה בחייו התחיל בגיל די מאוחר, באופן

מיקי. רק כאשר לוחצים עליו...

יחסי, כאשר נקלע לאחר גרושיו לסדנת תיאטרון שכרנת התקווה. הסדנה התפרקה בינתיים, אך לא לפני שהעירה אצל מיקי את המוסיקה שהיתה רדומה בו.

על אף רגישותו והצורך שלו להתבטא מיקי אינו חש בנוח כשמבקשים ממנו לספר על עצמו. הוא גם לא נקשר מהר מדי לאנשים. אבל כאשר לוחצים עליו הוא מוכן להעיד על עצמו, שהוא „בסך הכל די נוח לבריות, די מקובל", ואם את, קוראת „סגנון" ברגע זה, סקרנית לדעת מה בכל זאת יכול לקשור אותו באופן יותר מעמיק – טלפון ישיר אחד לאולפן „חבר מאותו כוכב" הערב, אחרי חדשות 22.00 ברשת א' של קול ישראל (המספר הוא 03-210111) יאפשר לך לברר זאת עם מיקי באופן אישי.

בהצלחה. ■

כל מיני

אטמים לאוזן

אם ילדכם נמנה על עשרות־אלפי הילדים שעברו צינרור לניקוז נוזלים מהאוזן התיכונית, הבעיה ודאי מוכרת לכם; טיפת מים החודרת לאוזן גורמת לדלקת לא סימפטית, כאבים, לילות ללא שינה. יש מי שמנסה לאטום את האוזניים הצעירות בצמר־גפן או בשעווה. זה לא תמיד אפקטיבי. עדיף להצטייד באטמים מיוחדים, כאלה המאפשרים אטימה מלאה של האוזן, במיוחד עכשיו, בעונת הרחצה. ב„אודיו־מדיק", מכון לשיקום שמיעה, אפשר להזמין אטמים מיוחד העשויים סיליקון שקוף או צבוע. כיוון שפה יוצקים אותם בדיוק לפי מידת האוזן, הם מבטיחים אטימה מלאה.

הכתובת – פרישמן 69, ת"א (טלפון 225223). ■

נורית ברצקי

במקום צמר־גפן, במקום שעווה

„בשבילנו". מסורת, חינוך ופמיניזם

ירחון איטלקי לילדים יהודים

במילאנו יוצא לאור ירחון לילדים יהודים, שכל שבועון לילדים בישראל יכול להתקנא בו. נייר מעולה, צבע, תוכן מדורים לכל מה שיכול לעניין ילד בכלל, עם הדגש על יהדות. הירחון נקרא „בשבילנו" ומוציא אותו לאור סניף ויצ"ו במילאנו. הוא מופץ בכל הקהילות היהודיות באיטליה.

בידי גליון מאי של השנה, ערב חג השבועות. מעט מסורת, מעט לימוד, הרבה „ראה ולמד" ובגליון המסויים הזה, היבט... פמיניסטי. את רובו מחזיקה כותרת משותפת „נשי ישראל", שבמסגרתה סיפורים על חנה אם שאול הנביא, רחל אשת רבי עקיבא, חנה סנש, גולדה מאיר ועמליה הרתום לבית סגרה, יהודיה ממילאנו ששכלה את בנה במלחמת העולם השניה והקדישה עצמה לחינוך יהודי.

לקטנים יותר יש דפי צביעה בנושאים תנ"כיים, לגדולים יותר יש תשבצים וחידות והעתון, שהשנה חוגג עשור לקיומו, מארגן גם תחרויות שונות. שמות הזוכים מספרים את סיפורה של יהדות איטלית היום: ויטו לוי ד'אנקונה, גאולה קאנרוטו, דומניקו צ'ינגאלגרה. שמות שמצביעים על משפחות יהודיות־איטלקיות ותיקות, מהן יותר מתבוללות ופחות מתבוללות. פחות משמחים הם דווקא השמות בעלי הצליל הישראלי. כן, יש יורדים באיטליה. ■

תהילה עופר

ספר

הכל בכל מכל בו

אם תיפול „האנציקלופדיה הראשונה שלי" בידי יצור מן החלל החיצון הוא יוכל בהחלט לקבל מושג ממצה עלינו ועל תרבותנו. הספר, שיצא עתה לאור בהוצאת „מסדה", הוא מעט המחזיק את המרובה. על קצה המזלג יש בו מידע על העולם בו אנו חיים – טבע, חידושי מדע, חברה, תרבות, היסטוריה.

ההסברים תמציתיים, מלווים בציורים צבעוניים המשרתים היטב את הטקסט. הטקסט עצמו אינו קל במיוחד, האותיות קטנות, נראה שהספר מיועד לילדים מעל גיל 10. כתבה סימון למבלן, תרגם אביטל ענבר. ■

ליה קרן

פיקניק

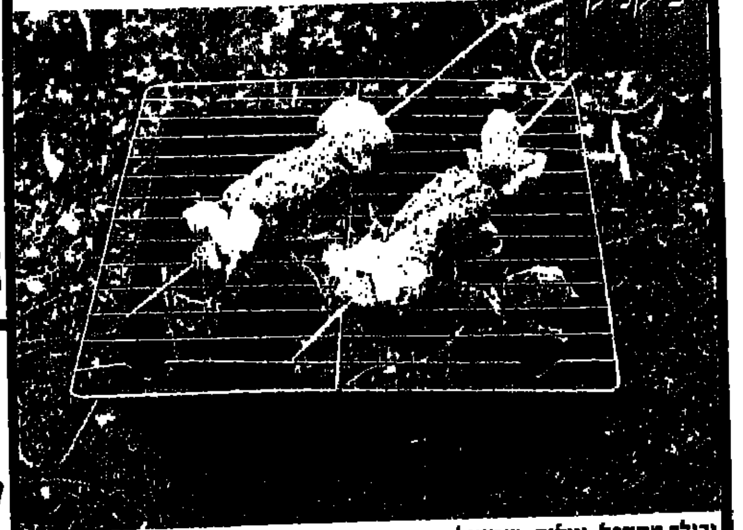
גרילר מתקפל. צילום: שמואל רחמני

על האש עם מאוורר

אם החלטתם לשים נפשכם בכפכם ולצאת, דווקא בחופש הגדול, אל חיק הטבע ולהעלות קטורת ולזבוח זבח, מה דעתכם על הגרילר הזה? ראשית, הוא מתקפל וקל מאד לנשיאה, שנית, הוא לא יקר (20 ש"ח), שלישית, המחיר הזה כולל גם צ'ופר חביב – מאוורר לניפוח הגחלים.

עם הגרילר, העשוי פלדה ומיועד ל־3 ק"ג בשר, תוכלו לכייף בחניון, על החוף, במרפסת, על הגג, בגינה. לעומת זאת, את המאוורר הקטנצ'יק הזה כדאי להחזיק פק"ל בארגז, על תקן של מאוורר כיס.

שיווק והפצה – קאופמן את קופל, אבן גבירול 6, ת"א (03־218891) ■

נורית ברצקי

מועדון צרכנים לקוראי ה[illegible] — מושג חדש בעסקים

16.7.86

מדריך מסווג לצרכנות נבונה. מופיע כל השנה במוסף [illegible] בחסות „גרין־קארד".

1. [illegible] — על קניה מעל 25 ש"ח.
2. **עט** [illegible] — על קניה מעל 50 ש"ח.
3. **ארוחה חינם** — על קניה מעל 150 ש"ח.
4. **מחשב כיס + עט** — על קניה מעל 750 ש"ח.
5. **מצלמת** POLAROID — על קניה מעל 2000 ש"ח

תמורת המצאת חשבונית אחת המעידה על קניה, פעם אחת בכל יום בלבד (באותו בית עסק) תזכה ללא הגרלה בפרסים כמפורט. חברי המועדון מתבקשים להמציא את החשבונית (מקור בלבד) המעידות על הקניות בצרוף מודעת בית העסק מתוך סגנון, תוך שבוע ימים מיום הקניה לחברת גרין קארד, דיזנגוף סנטר 510 ת"א. לאחר קבלת החשבונית/יות ויחד עם מודעת בית העסק, תשלח חברת גרין קארד את הפרס לקונה. הפרסים ודרך חלוקתם ניתנים לשינוי לפי שיקול דעת המועדון בלבד.

מועדון הצרכנים מחזיר לך כסף!!! בנוסף לפרס תקבל בחזרה 10% מכל קניה שביצעת בבתי העסק המתפרסמים במועדון בצורת תוי קניה

אינכלו ארוחת מלכים ב-אלדין דרגסטור וטוסו ללונדון בקיץ!

אלדין דרגסטור מכריזה על מבצע הגרלות חסר תקדים! [illegible] פתוח יום יום עד חצות [illegible] כת"ם בן גוריון 81, טל 582528 חול חוף לדוגמא

כיף בקיץ עם רהיטי הגן של התמר

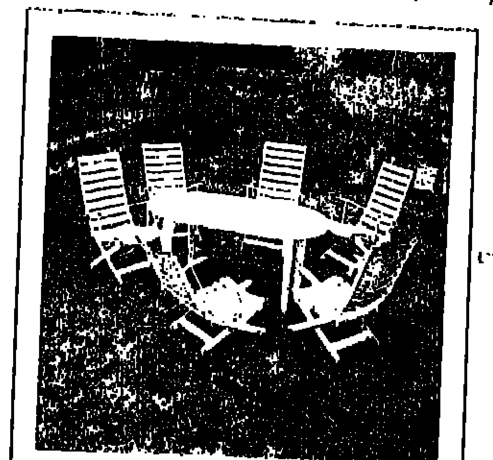

מחיר רגיל לכסא: 135 ש"ח במבצע: 120 ש"ח

מחיר רגיל לשולחן: 240 ש"ח במבצע: 220 ש"ח

מפעלי רהיטים [illegible]

חנות המפעל: בנין מרכוים, רח' שלבים 20 יפו טל. 03-812926

מפעל: מושב תימורים, ד.נ. לכיש צפון 79430 טל. 055-82111-2-3

5 מצבי ישיבה

לחשיג בחנויות המובחרות, כל־בו שלום, המשביר לצרכן והמרכזי
סוכנות ראשית בחיפה: אולטרסאון, שד' בן־גוריון 5 טל. 04-520461

הלבשה והנעלה ספורט ואלגנט הזול ביותר בארץ

הדפסה על חולצות ומתנות

דיזנגוף־כיכר ויצמן 17 טל: 842716

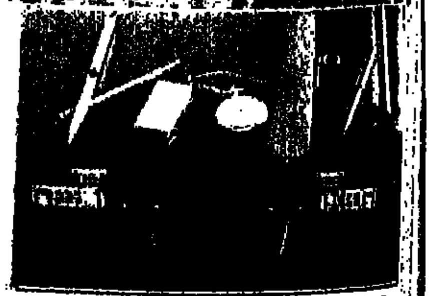

לגבר — מוצרי עור ומתנות
יהודה המכבי 65 ת"א טל. 444084

חופשת קייץ נפלאה בירושלים ובים-המלח

- מלון רם, ירושלים
- מלון צל הרים, ים־המלח
- מלון לוט, ים־המלח

CASSOUTO HOTELS

להזמנות: תל אביב טל: 03-236785 ירושלים טל: 02-535231

עמוד פסי 1

מועדון צרכנים לקוראי מעריב, דיזנגוף סנטר 6072 תל־אביב (64332) מחלקת מודעות של המועדון: 292343, 282781

מלון
המלון לנופש בנתניה קרוב לים ולמרכז העיר
רח' דוד המלך 25 טל' 053-36057

"קרן חן"
בהנהלת אלי סיטון
053-49453, 58067, 39091

נופש פעיל
כפר הנופש החוף הירוק
פתח שעריו מחדש
רמת פולג — נתניה טל' 053-54166

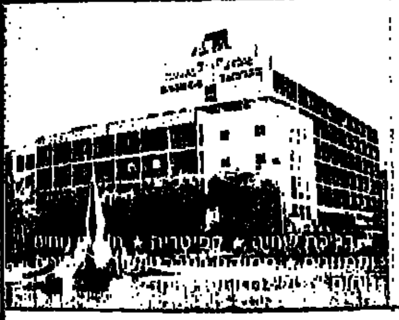

מלון גולדאר ****
נתניה, רח' אוסישקין 1 טל' 053-38188

מלון "שלמה המלך" נתניה ****
מבצע מיוחד לישראלים
לחודשי יולי ואוגוסט
55 ש"ח ללילה, לאדם בחדר זוגי, חצי פנסיון, כולל מע"מ. מינימום 3 לילות.
תוקף המבצע למזמינים עד 10.7.86
הבטיחו מקומכם לחופשת הקיץ
הזמנות בטלפון 053-38444

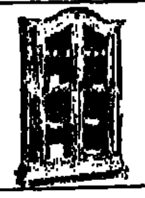

לב-און לביא בע"מ
יבואן
ריהוט עם סגנון
עץ אלון מיגוסלביה

להיט שכבש את אירופה, סוף סוף בישראל!
struts
להשיג בחנויות המובחרות
ניתן להשיג גם בכמויות המתאימות לגני ילדים.
יבואן בלעדי: ברוך מרדכי, הרצל 26, ראשל"צ. טל' 03-996994

ISRAFRAME
המשחק שכבש את אירופה!
להורדת משקל ובריאות הגוף
בזמן הפנוי ובכייף.

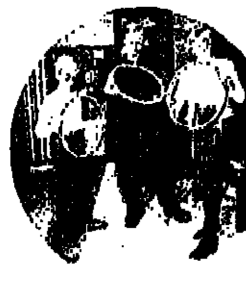

את המשחק ניתן להשיג בכל בן שלום ובחנויות ספורט וצעצועים מובחרות — בכל רחבי הארץ.
לפרטים נא לפנות ליבואן ולצרן: ישראפריים בע"מ
רח' דרובין 14, ראשל"צ — טל' 03-997422.

בשקו לתרבות הדיור
* חדרי נוער * ספות ומיטות נוער
* סלונים * ארונות קיר.

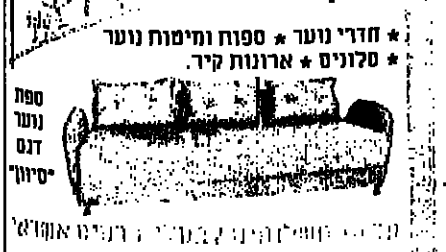

ספות נוער דגם "סיוון"
ראשל"צ, בית גירון, קומה ג', טל: 9813026

סקאלה Scala

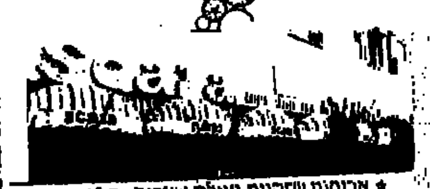

* ארוחות עסקיות ואולם ישיבות עד 40 איש * שרות טלפון * ארוחות בוקר וצהריים * מטבח עשיר ומגוון * פתוח מ-7.00 עד 1.00 בלילה * וחניה בשפע.
ת"א - מרמורק 10
טל' 246000, 227424, 225007.

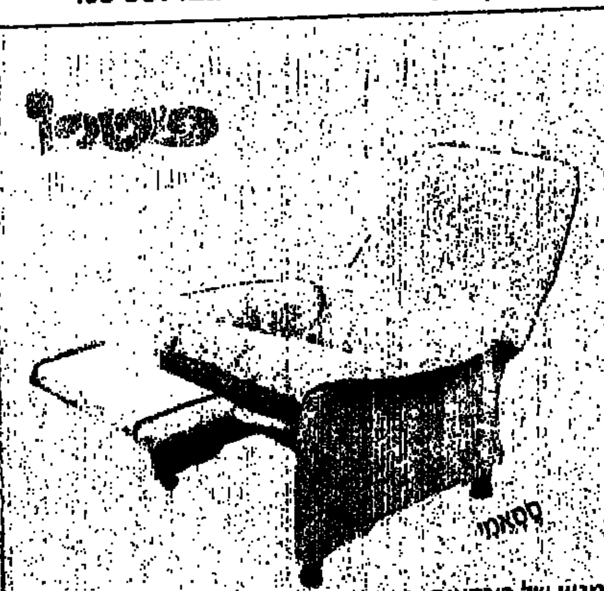

מגוון של כורסאות טלוויזיה ומערכות ישיבה

נשק וספורט — א. זק בע"מ
ARMS & SPORT — A. ZAK LTD
* נשק ותחמושת * ציוד ספורט, דייג ודייג תת מימי
* מבחר צעצועים ענק.
משתתפים במבצע החלפת אקדח ברטה. תמורת אקדח ישן מכל סוג 110-180 ש"ח.
נתניה: רח' הרצל 9, ת.ד. 2044 — טל' 053-23788

בע"מ
נתניה, רח' רמז 29
טל. 053-23276

כשר
אלומה Alumah ירושלים
מסעדה למזון טבעי
רח' יעבץ 8 — טל' 02-225014

TAGOS
ייצור טריינינגים, סווצ'רים, קפוצ'ונים וכל סוגי חולצות טריקו עם הדפסות.
המכירה ליחידים וסיטונאים במחיר סיטונאי. ציוד ואביזרי ספורט.
נתניה — רח' המלכים (מול מלון בלו ביי) טל' 053-22900

בבעלות חדשה
אופנה צעירה לנשים, גברים ונוער
מבצעים מדהימים לרגל הפתיחה.
ירושלים — שטראוס 1
טל. 02-234021

פוטו סקופ
* מבחר ציוד צילום
* אלקטרוניקה
* שעונים
* מחשבי כיס
י-ם — ההגנה 21, גבעה צרפתית.
טל' 02-817007

"שיש חן" — המנציח בע"מ
תעשית אבן ושיש
המבחר הגדול ביותר בארץ!
- ייצור ועיבוד של כל סוגי שיש וגרניט
- התקנת שיש בבית הלקוח
- שיש למטבחים, חדרי אמבטיה ומעקות
- איכות עם ייחוד בביצוע

מהיצרן לצרכן!

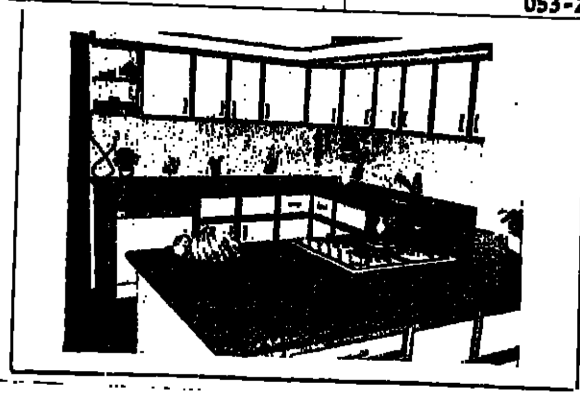

פתח תקוה, אזור התעשיה סגולה
טל. 03-900003
916991

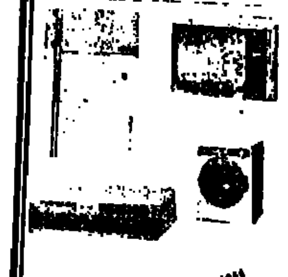

הסלון מס' 1
למוצרי חשמל ביתיים באיזור רחובות והדרום
מקפיא, מזגנים, מערכות סטריאו.
המחירים הזולים ביותר
אספקה מיידית לכל הארץ
2% הנחה על וידיאו, תנור, מערכות ומזגן
רח' בית הפועלים 4, רחובות, טל. 08-453994
עד 10 תשלומים.

מקור הארונות והספריות
חדר שינה קומפלט כולל:
ארון כפרי 4×4
מיטה זוגית + מזרון
2 שידות + טואלט
במחיר: 1,275 ש"ח (לא כולל מע"מ)
תל־אביב, הנגרים 9 טל. 826638

מימון מוצרי חשמל
מוצרי חשמל ביתיים
תנורי בלרס
עבודות חשמל בתשלומים
מרכז מסחרי (ע"י המזרקה) ק. מלאכי
טל. 81967 055 לחיאני

חתונות, בר־מצווה, בריתות ואירועים שונים
עם שירות אדיב ומעולה
מיזוג אויר מלא

כל בו ענק לתינוק ולילד
רהיטי הדר לילד ולנוער.
רחובות, בני משה 23

לבנדי תינוקות, ילדים ונוער
לבני נשים ממיטב היצרנים
הרצל 83, שעריים, רחובות, טל. 08-455969

מוויצות גבס · בלוק לגן ורנדית
טל. 08-457295

מרכז קניות למוצרי מכלת בשר, דגים.
פירות וירקות ועוד
מכבדים ויזה, ישראכרט, גרין קארד
הדרור 16 יבנה

המסעדה המקסיקנית
היחידה
הכשרה
בירושלים ובארץ
* סלטים * מרקים * המבורגרים * צ'ילי
* טאקו * גם סטייק על האש
מאכלים צמחוניים
רח' יואל סלומון 6 טל. 02-228092
הכניסה מאחורי הבנין החדש בככר ציון י-ם

חנויות הצילום המובילות בירושלים
צרכי צילום ואלקטרוניקה במבצע הנחות
אנו ממליצים על סרטי AGFA ו-אגפאקולור
ירושלים, בן הלל 11 במדרחוב טל. 02-225046
ירושלים, גילה, מרכז מסחרי חדש טל. 02-764062

רח' סינס 9 ירושלים (מול מלון מרכז)
טל. 02-224757

ירושלים 02-221151

* חתונות * ברית מילה

טל. 051-24431

בס"ד
רהיטי צמרת
מערכות סלון ומזנונים, חדרי שינה
פינות אוכל, חדרי נוער
מנחם ויעקב קרייזמן — יפו 19
ירושלים טל' 232636, 245196

גזית
ציוד קמפינג
בשני תשלומים
שרותי גן לבית
רחובות, ביל"ו 23 (מול אגד)

מצא לילדך שעשוע בחנות ה...
סודרי ודבי בע"מ:
מפיצים מורשים של: * אמקור * יצירה * בוקי * שפיר * מוזס * אורדע
* מבחר מגוון של משחקים וצעצועי איכות
* יצרנים ומפיצים של משחק הסברס
* מבחר עשיר של: סירות בריכות, גלגליים, משקפי שחיה, כדוריים ועוד פריטים רבים.
רח' רנואס 6 (פינת יפו 38) טל: 232876, 02-234331-2
יבואנים וסיטונאים

סברס

עמוד זה מוגש ע"י גרין קארד

המסעדה שלכם נמצאת כאן

"מועדון האוכל הטוב – 86" נועד לסייע לישראלי שאוהב לאכול בחוץ למצוא את המסעדה שבה יהנה. החל מגליון זה מתפרסמים במסגרת המועדון עמודי מידע מיוחדים שיספקו את כל מה שרציתם לדעת על בתי האוכל המובחרים. מורה־נבוכים למחפשים שילוב של הנאה עם מילוי הקרביים.

אל־נוגה פעם נוספת

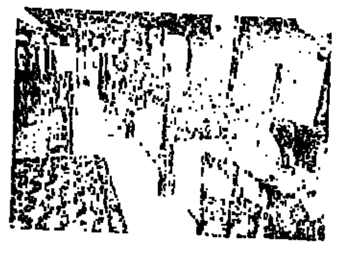

קפה נוגה מול קולנוע מוגרבי השרוף היה מוכר במשך שנים כביתם של אמני ישראל ומקום מפגשם הקבוע. הקפה הזה נסגר כידוע למשך תקופה ארוכה והתעטף בשממון כבד. לא מכבר בא לנוגה גואל שהחליט להוציאו מחדש אל התהילה. עם הרבה מחשבה ודמיון ובעיקר מרץ בלתי נדלה, הפך את המקום לפנינה יפהפיה שנעים לשבת בה. הגואל של נוגה הוא יונה דאי, קולנוען, תסריטן ואיש עסקים שיש לו רעיונות יפים ונשמה של אמן, שצירף להתלהבות את בנו רביב, פסל וצייר בזכות עצמו ואת בתו מגאית עם השם המקורי, ושלושתם ביחד השכילו לעשות מקפה נוגה של פעם את אל־נוגה של היום, מסעדה איכותית הכוללת שטח רחב ידיים ופינות אינטימיות בתוכו, וגם דקורציה המשרה אוירה נעימה והוגנת. המסעדה טובה וייחודית בתפריט, יפה ונקיה בצורה מדהימה ומעל לכל נוחה מאד לכיס. מאז יצאה מחדש אל אויר העולם נזדמן לי לסעוד בה כבר פעמיים ובפעם השניה התלהבותי אף גברה. הסלטים נפלאים, טריים מעודנים ועשויים היטב וגם הבשרים מעשה אמנות של ממש. מורגשת מומחיותו של האיש המופקד על הכנתם. הצלעות למשל והסטייק אנטריקוט, מה בעצם כבר נותר לי להגיד, לכו ותטעמו. לאוהבי הדגים מומלץ לטעום את דג הסול ברוטב המיוחד, אני בטוח שתשאירו צלחת נקיה. קינוחי המוס שוקולד או הבווריה הנהדרים משלימים יפה את הארוחה.

האוהבים לחגוג בימי שישי בצהרים יכולים לבוא לאל־נוגה ולקבל את השבת עם אמנים כמו אלי קניאל ואחרים. שרים בצוותא, עושים שמח והשבת מגיעה עם הרבה יותר טוב על הלב. אפשר לקיים במקום הזה גם אירועים כמו בריתות, ברי מצווה, מסיבות הפתעה עליזות ולאו דוקא עם הרבע עוף הניצחי. אל־נוגה, פינסקר 4, תל־אביב, טלפון: 296457.

בכל זאת יש בה משהו

פונדק שאול בכרם התימנים היא מסעדה ותיקה וידועה עם מאכלים רבי־מוניטין בעולם כולו. כל מי שהוא בענין אכילה בחוץ כבר יודע שאת המסעדה הזאת אסור להחמיץ. מקום יפהפה, עם עיצוב מרהיב ונקיון מלהיב. המאכיל אותך, האיש שבא לסעוד, במיני מטעמים מזרחיים-תימניים יוצאים מן הכלל. כרם התימנים משופע במסעדות, חלקן ידועות מאד ובטיב שאינו מבייש את הפירמה. בכל זאת, פונדק שאול, לטעמי, היא מסעדה שיש בה משהו שונה, אחר. יותר מרשימה, יותר איכותית, יותר נעימה לישיבה. יותר מכבדת את סועדיה. השרות אינו "חפיף". ההיפך. מלצר אדיב וחייכני מוסיף נופך משלו לרגיעת הישיבה. תחושת הרצון שאתה הסועד, תהנה כמה שרק אפשר מורגשת בכל. לא מכבר סעדתי במקום עם אושפיז לארוחת צהרים וזו היתה חגיגת קרביים אמיתית. הנה למשל, פתחנו כדרך שיגרה במיני הסלטים שהם יחודיים למקום. אזכיר רק את החצילים הנפלאים והפלאפלים שבאו כיחד. על החומוס והטחינה מיותרת כל מלה. המנה העיקרית שלי היתה כבש בתנור עשוי היטב, שממש נטרף במהירות בפי השמח. ידידי בחר בצלחת של שיפודים שכללה כבש, עגל ומח שדרה. טעמתי ממנו מתוך סקרנות והיה ברור לי שאני יכול לאכול עוד ועוד... אל המנות העיקריות האלה באה תוספת מכובדת של מג׳דרה וצ׳יפס המשתלבת היטב בתקרובת כולה. הקינוחים — מוס שוקולד ותפוח עץ אפוי בתנור מצויינים כצפוי. סיכום הארוחה שלי בפונדק שאול הוא ברור: יש במסעדה הזאת משהו המייחד אותה משאר אחיותיה מן השכונה. גם המחיר אינו בשמים במיוחד בהשוואה לתענוג. אפשר לאכול כאן גם ארוחות עיסקיות עם הרבה פינוק והנאה, המסעדה כשרה. פונדק שאול, כרם התימנים, רח׳ אלישיב 11 תל־אביב, טלפון: 657619, 653303.

נורמות חדשות בשיווק מוצרי מזון

הענף של ייצור הסלטים הביתיים נחשב כפרוץ ובדרך כלל מתחרים כמה עשרות יצרנים בכל הארץ על טעמו וכיסו של הצרכן הנבוך. עקרת הבית צריכה להחליט על איזה יצרן להמר, מבחינת הטיב והמחיר גם יחד. בדיקה מקרוב של הנעשה בשוק הזה מגלה שחבי מטוב, העוסקת בשיווק סלטים, דגים כבושים ומעושנים יצרה נורמות חדשות של שיווק בתחום הזה והיא נחשבת בשל כך למובילה מסוגה. הקו המנחה את אנשי החברה הוא ההקפדה המירבית על איכות הסחורה. פירוש הדבר שהיצרנים צריכים לעמוד בקריטריונים המוכתבים על ידם. אנשי מטוב החליטו לאמץ גישה זו לאחר מספר נסיונות בטונים וטעמים שונים ומתוך מטרה לשמור על רמת מוצר גבוהה. חבי מטוב משווקת בעיקר סלטים שונים של חברות גדולות כמו פלמזון, דג זה וקפון ובהם חומוס, טחינה, חצילים ואיקרה. הסלטים באים בגביעים סגורים של 500 ו־200 גרם והם תמיד טריים. הסחורה נמכרת בעיקר ברשתות הגדולות (פרט לשקם). ברשת הריבוע הכחול, היפרשוק תנובה, שופרסל, קואופ רעננה והיפרשוק הגל הירוק. בימים אלה נפתחה מערניה יפהפיה של חבי מטוב בסניף החדש והיפה של היפרשוק הגל הירוק ברעננה.
חבי מטוב קיימת כ־10 שנים ומתמחה בשיווק מזון. יש להם מערכות שיווק מקרית־שמונה ועד אילת. המנכ"ל הוא מוטי גרינבוים ומנהלי המכירות הראשיים יצחק שלום וראובן רוזנטל, שלרשתם ידועים כמומחים בעיסוקם. מטוב, נמל תל־אביב, מחסן 5, טלפונים: 452074, 459071.

הגלידריה הירוקה

רחוב דיזנגוף משופע במסעדות ובתי אוכל מכל הסוגים ובכל הרמות. הגלידריה הירוקה, למשל, שייכת לקטגוריה של בתי האוכל האיכותיים במיוחד. אפשר להינות כאן מגלידה מצוינת של מיטב היצרנים, וגם לאכול מאכלים קלים מכל הסוגים לרבות ארוחות בוקר וצהרים עיסקיות, פלטות סלטים, נקניקיות, המבורגרים וגם פנקייקים דרום אמריקאיים מצויינים. המקום פתוח עד השעות הקטנות של הלילה. מומלץ מאד. דיזנגוף 114, מול סופר רול, טלפונים: 224059.

מסעדת אס

אחת המסעדות הותיקות של העיר העברית הראשונה, הוקמה בשנת 1928 ומאז הפכה למוסד של ממש. היא נודעה במאכליה היהודיים מסורתיים כמו שאנו רגילים מטבחה של אמא. (עם האופי המזרח אירופאי). בעת האחרונה הוסיפה המסעדה עוד מטעמים כרוח הזמן, ואפשר למצוא בה גם שיפודים וגריל. מסעדת אס ממוקמת בלב העסקים של ת"א, רח׳ הרצל 13, טלפון: 657327.

על כל קניה בבתי העסק של מועדון צרכני "מעריב"

באר שבע אילת והדרום.

1. ... - על קניה מעל 25 ש"ח.
2. ... - על קניה מעל 50 ש"ח.
3. ... - על קניה מעל 150 ש"ח.
4. ... - על קניה מעל 750 ש"ח.
5. ... POLAROID - על קניה מעל 2000 ש"ח

נגרית לי
נגרות מיוחדת
★ נגרות בנין כללית
★ מטבחים
★ ארונות
★ מעקים עגולים
רח. הבורסקאי (סולל בונה)
אזור התעשיה באר שבע
טלפון: 057-37295

בוטיק pozzo
ביגוד יוקרתי במחיר המפעל
נעלי וסנדלי כסף במחיר מפתיע
פסז׳ פאר - ב"ש - טל׳: 057-73422 בוטיק
בראבו-עומר - טל׳: 057-699045
בהנהלת רחל שמואלי

נגרית נגבה בהנהלת יוסי בן איגוס
ב"ש - קרית יהודה 222/5. טל׳ 057-32463
בין המזמינים בחודשים 7-8/86 - יוגרל סוף שבוע זוגי במלון 5 כוכבים! (ב. 31979)

אחים גרינברג
סופרמרקט מרכזי למוצרי בשר
בשר, עופות, הודו, חלקי פנים, נקניקים, פסטרמות, דגים ומוצרי סנפרוסט.
מגוון רחב של מוצרים   מחירים זולים   שירות אדיב
באר שבע, העצמאות 4, 057-73559, 73967

דוד אינטריורס
עלי ריה ... באלים

... טל. 053-37428

שיש ומדרגות ירון בע"מ
שיש גרניט למטבחים
מדרגות מוכנות מהמפעל
מרצפות גרנוליט
פנחס החוצב 89 ב"ש 78623

מועדון הלילה המפואר
המועדון הגדול, והאקסקלוסיבי ביותר

מסגריית דמרי
— עבודות מסגרות ובנין
— עבודות אינסטלציה וביוב
— שיפוצי בית כלליים
מבני תעשיה זעירה ב"ש ביתן 13
טל. 057-32070

תכשיטי אליס
• תכשיטים ושעוני איכות
• במחירים ללא תחרות
ב"ש הרצל 61 טל. 057-38604

מוסך צמרת
בהנהלת: רפי אסרף
פחחות וצביעת מכוניות
יישור מרכב לאחר תאונה בשיטת קרני לייזר
ב"ש, רח׳ פנחס החוצב 8/9 (מול סולל בונה) טל. 057-35386

מרום תעשיות אלומיניום בע"מ
בהנהלת מאיר את ג׳ורג׳
עבודות אלומיניום, פלסטיק וזכוכית
(מאלומיניום קליל או רוממה, פלסטיק תוצרת קיבוץ שער הגולן)
לבעלי וילות וקבלנים תנאים נוחים ומיוחדים
המשרד: רח׳ יצחק אבינו 6 ב"ש טל. 057-73468
המפעל: רח׳ החרושת 12 ב"ש טל. 057-38627

מימון אלקטרוניקה
מרכז למוצרי חשמל ביתיים
מערכות סטריאו
טלויזיות צבעוניות
וידאו טייפים
הרצל 82 ב"ש טל. 70699
תן אמון במימון!

עזרא יצחק
חלקי חילוף, דברי חשמל ואביזרים לרכב.
★ שרות אמין ומקצועי — הדרכה ויעוץ חינם!
★ טיפול אישי ואדיב
★ אפשרות להרכיב במקום, באופן אישי
באר שבע, דרך חברון 3 (פינת קק"ל), טל: 79840

המרכז
• מסגרות כללית
• קונסטרוקציות פלדה
• דלתות לחץ למקלטים (לפי תקן הג"א)
• משקופי פח
ב"ש, רח׳ הבדיל 64, עמק שרה, ת.ד. 638, טל׳ 33455, 057-33454
איתורית: 79765-1488

ויצמן שמואל בע"מ
■ חברה לעבודות בניין ופיתוח
בין מזמיני וילה עד סוף 7/86 יוגרל כרטיס טיסה ללונדון
■ עבודות נגרות וריהוט
— ארונות מטבח מפורמיקה (כל הסוגים)
— חדרי שינה, חדרי ילדים ומזנונים
(הכל מעץ סנדוויץ).
באר שבע - רח׳ מורדי הגיטאות 127 טל. 057-35002

סיפור

יצחק קרונזון

אחת אומרת זה קוצים

יום ששי זהו הכי הטוב. חוזרים מוקדם מבית ספר, יורדים לרחוב ומחכים לעגלונים. קודם כל באות העגלות מסורקין אחר כך אלה משוק תלפיות. אחת אחת. בהתחלת העליה, על יד הקופת חולים העגלונים מרביצים בסוסים שירוצו בשביל התנופה, אחרת הם לא יסחבו את הכל. זה רק סוסי עבודה ולא סוסות שמירה ערביות של אלכסנדר זית. על יד אהרון הספר הם כבר בקושי הולכים. סתבל. בהתחלת העליה יש רווחים בין העגות של החרא של הסוסים על הכביש, ובסוף העליה הכל צפוף. ככה אפשר לדעת.

אנחנו מחכים בערך על יד החנות ספרים של משה נימנר. כל עגלה שבאה נתלים עליה. יש כאלה שנותנים ויש כאלה שלא. תלוי. אם זה עגלה של קרח או העגלון לא רואה אותך כי הארגז מסתיר. יש עגלון אחד, אריה, שיש לו רק פרד אבל הוא נותן לכולם לעלות, אפילו מאט עד שיעלו הקטנים, ויש אחד שקוראים לו „הרשע" שרופק אחורה בלי להסתכל, עם שוט מעור שקשור לו אום של בורג בקצה – מי שיקבל יקבל, על החיים ועל המוות. בטח שמפחדים. יש פה ברחוב גאולה ילד אחד, מאיר שרייבר, שנפל מהעגלה על השפיץ של הוו ונסחב תלוי באויר מפה עד המתחנה. לקחו אותו לבית חולים ממשלתי ושם ראו שנשפכה לו ביצה. דוקטור פייזר סדר לו ביצה מזהב. לא ראיתי כי הוא לא גר כאן כבר. הם עברו לבת־גלים מרוב בושה, אבל בים הוא חייב לשחות עם גלגל הצלה, אחרת הביצה הזאת מטביעה אותו. אחי ראה את זה. מה פתאום. מאיפה שיהיה להם כסף בשביל ביצה מזהב? זה שייך לאנגלים. ההורים שלו חתמו על חוזה שאם הוא מת או הם עוזבים את הארץ או הם מחזירים להם את הביצה. אל תשאל אותי, תשאל אותם.

אחר כך באים הפועלים. קודם באים אלה מ„שמן" כי האוטובוס שלהם עוצר על יד הישיבה, ואז הם עולים לאט בעליה, ביחד. אלה מ„פיניציה" וחברת חשמל יורדים מהאוטובוס בהרצל, ויש להם יותר ללכת דרך המדרגות של רחוב בית״ר. ביום ששי כל פועל סוחב אתו ארגז או שנים מעץ, אחר כך אתה שומע מכל הרחוב טח טח טרת. שוברים את הארגזים עם גרזן או עם אבן לחתיכות קטנות בשביל לחמם מים. להתרחץ. יום שישי או לא?

שם, במספר 29, באו לגור לפני שנה שני ילדים מתל אביב. אחים. האח הגדול שמו יהודה, אולי בן 12. הקטן, גדי, אולי בשנה יותר גדול ממני. בן עשר ככה בערך. איזה צחוק. בקושי יכולים לדבר כמו בני אדם. קוראים לבלורות בגרורות. נגיד אם יש לך בלורה חלבית הם אומרים אמריקאית, ולפצוצה הם קוראים מעושנת. לא יודעים חוקים של שום משחק ועוד אומרים שאנחנו לא יודעים. בסוף לא שתפו אותם בכלום, רק בכדורגל כי הכדור היה שלהם, מספר חמש.

לפני איזה חודש, ביום ששי אחרי הצהרים הוא נכנס לחדר אמבטיה. גדי. הוא סגר את הדלת על המפתח. האח שלו ישב ככה בחדר שלו, פתאום הוא רואה עשן יוצא מתחת לדלת ומהחלון של האמבטיה. הוא דפק על הדלת וצעק לו „תפתח! תפתח!" אבל הוא לא פתח. אז הוא רץ וקרא לשכנים והם באו ודפקו על הדלת וצעקו לו „תפתח! תפתח!" ואז שמעו בקושי מישהו זז אז הם שברו את הדלת, וראו שגדי נשרף אבל הוא עוד בהכרה מלאה, מכיר את כולם. ואז הוא ירד במדרגות שחור כמו כושי. כל השערות שרופות קרחת וכל העור שרוף ותולה ממנו מהידים כמו סמרטוטים, והאמא שלו בדיוק באה הביתה וראתה אותו ככה. שרוף.

אני ראיתי רק את העשן אבל אחי ראה הכל והוא ספר לי. עכשיו נרמה לי שגם אני ראיתי. אני רואה את זה בלילה. לא בחלום. לפני שאני נרדם, עם עינים סגורות. לא. אף פעם לא ראיתי מת. אבל הוא מת. לא ברחוב, בבית חולים. אם אתה נשרף באחוזים אתה מת. אני לא יודע איפה זה בדיוק. ביום ראשון עשו לו לוויה. בן עשר, נולד בתל אביב ומת בחיפה. הוא שיחק בקרשים כי רצה להגדיל את האש כי המים לא היו מספיק חמים והדוד התהפך עליו. הביאו את האוטו חברה קדישא והנהג היה ברליגר הארוך שגר בחצר על יד מורי ציפין. אני בטח הייתי, עם כיפה והכל. בטח שמחתי, אבל לא ראו כלום. הוא היה בתוך הארגז של המתים והדלתות היו סגורות וכתוב עליהן „ברוך דיין אמת". האמא שלו בכתה נורא וצעקה „גדי! גדי!". האוטו נסע לאט מהבית שלהם עד הישיבה, וכל הרחוב הלך אחריו. פס מתנובה, פרמלנר הזקן מהמכולת, גלדנאום הסנדלר, אפילו הלך שם חייט וינאי תיקונים שלא מדבר עם אף אחד אף פעם. גם אמא שלי היתה והיא בכתה אפילו שלא הכירה אותו בכלל. אבא שלי היה בעבודה. אחר כך נכנסו לאוטובוס ונסעו לבית הקברות. לא אנחנו. האמא שלו ויהודה ודודים ודודות וככה. קברו אותו בקבר.

ביום ששי אחרי זה בכלל לא היה חשק להיתלות על העגלות. ישבנו על יד משה נימנר. כל הילדים מכתה א' עד ח', ואפילו מאיר אוסטרובסקי שכבר עובד אצל מסנר, ויצחק אסיה וישראל הגדול שקוראים לו שבלול וגם זבול, הוא בבית ספר מקצועי ברחוב מסדה. לא ידענו מה לעשות. העגלות עברו ריקות והעגלונים לא הבינו מה קורה.

מאיר אוסטרובסקי יודע הכי טוב. לאבא שלו יש אטליז ברחוב תבור, ויש לו אח בנהלל שהוא כבר כמעט בגיל של ההורים, והוא כבר התחתן. בחתונה נתנו למאיר לירות באויר בשמייסר אמיתי, ואח שלו החזיק אותו שלא יפול מההרף. הוא אומר שהכי טוב שאפשר לעשות זה לשכח את יהודה שנשאר בחיים, שלא יחשוב על גדי. אז קמנו, איזה ארבעים ילדים מכל הגילים ומכל הבתים ומכל הבתי ספר והלכנו מול הבית מספר 29, למגרש הזה על יד האורנה איפה שהעגלונים משאירים את העגלות בשבת. מהמגרש הזה אפשר לראות את הדירה שלהם ואפילו את השחור מסביב לחלון של חדר האמבטיה. בדירה התריסים היו מורדים כי ככה זה באבל, אבל ידענו שבפנים יושב יהודה ומצטער על אחיו.

מאיר אוסטרובסקי נעמד לפני כולם כמו איזה משה ביק לפני מקהלת בית ספר „גאולה", ואמר שהכי יצחיק את יהודה „דייג ירד למעיין" וכולנו שרנו בקול רם מאד:

דייג ירד למעין
צום צום צום
ושכח את הקטן
צום בי לה צום בי
צום בי לה לה צום בי לה לה
צום צום צום

זה שיר מאד מצחיק, כי קודם כל אי אפשר לשכוח את הקטן, וחוץ מזה זה נהיה הרבה יותר מצחיק אחר כך:

ירדו בנות למעין ומצאו את הקטן.
אחת אומרת זה שלי
צום צום צום
שתקעו לי בקלי

ואת אומרת שהוא זיין אותה. איזה צחוק!
ככה אנחנו צועקים חזק צום צום צום, וגם דופקים בקפסאות שימורים ואבנים. ילד אחר, אורי ספיר, אמר שהוא רואה צל על יד התריס הסגור, וזה בטח יהודה שהוא אולי יותר שמח עכשיו, ואז שרנו עוד את כל הבתים המצחיקים:

אחת אומרת זה תותח
שתקעו לי בפלמ״ח
וגם כן אחת אומרת:
שוקולדה
שתקעו לי בבריגדה
וגם אחת אומרת:
אופנוע
שתקעו לי בקלנוע

ועוד כל מיני דברים ששכחתי, אבל בסוף, שכמעט כבר נגמר לנו ולא ידענו מה לשיר, פתאום דווקא ילד אחד אדוק מבית ספר „יבנה" שקוראים לו זמי שלוסברג, שמאמנים אותו להיות חזן, ושהוא שר בכל יום שבת אחרי האוכל בקול כזה מהבטן, „אדון עולם אשר מלך" וגם „בשוב השם את שיבת ציון היינו כחולמים" יחד עם האבא שלו והסבא שלו, ושהוא גם הולך אתם כשבת לבוש בחליפה אמיתית כמו של איש גדול אבל בקטן, עם כיפה מחוברת לשערות בסיכת ראש ועליה כובע של איש גדול אבל בקטן, והם נותנים לו לסחוב את השקית הזאת מהמשי עם התפילים לבית הכנסת הגדול ברחוב גלעד. דווקא הוא נעמד ושר בקול של חזן אמיתי:

אחת אומרת זה קוצים
צום צום צום
שתקעו לי עם הביצים
צום בי לה צום בי
צום בי לה לה צום בי לה לה
צום צום צום

כזה מצחיק אף אחד מאתנו לא שמע, ועוד מבית ספר „יבנה". התגלגלנו מרוב צחוק. אני אם היה נשרף לי אח גם כן הייתי צוחק מדבר כזה. אבל התריסים שם נשארו סגורים.
אולי הם בכלל לא היו בבית.

עכשיו יש כאן משהו יותר טוב מעגלות. אלי, הבן של וקרמן מפיניציה התחתן והתחיל לעבוד ב„שמן". אמרתי לך שאלה מ„שמן" מגיעים הביתה קודם כי האוטו שלהם עוצר על יד הישיבה. בכל יום ששי באחת אנחנו עומדים על המרפסת של יוסי ספל, ורואים איך אלי וקרמן יורד מהאוטובוס ומתחיל ללכת, בהתחלה לאט, כאילו עם יתר הפועלים, ואחר כך יותר מהר, ועל יד קופת חולים הוא מתחיל לרוץ כמו הסוסים של העגלות. הוא רץ את העליה מהר מהר, ולא אכפת לו אם הוא דורך בתוך חרא של סוסים, ונכנס במהירות לתוך הדירה שלהם במספר 28, הנה, החלון הזה בקומה השניה, ודופק מהר את אשתו בלי להפשיט אותה אפילו כי יש לו רק איזה רבע שעה עד שהאבא שלו שגר איתו יגיע דרך המדרגות ורחוב בית״ר.
את כל זה אפשר לראות בדיוק מהמרפסת של יוסי ספל ביום ששי אחרי הצהרים. ■

איור: זיוה קרונזון

רופא משפחה

ד״ר פנחס ירדן

של מי החולים?

לפני מספר ימים נכנס למרפאה הורה לילד עם קושי נשימה ופנה אלי במרירות: „דוקטור, תגיד לי, בכל הבלגן הזה, של אחיות שובתות, משרד בריאות שלא יכול, הסתדרות רפואית המורה למשוך ידיה מסיעוד, קופות חולים ללא תקציב ואוצר עם נגיד הדואגים לכלכלה, של מי החולים?"

ורק עם סיום העבודה הרפואית של אותו היום ניתן היה לחזור ולחשוב על השאלה שנשאלה. לא ניתן היה להרפות ממנה. היא חידדה, בפתאומיות ענין ראשוני, בסיסי.

ברור ששביתת האחיות לא יצרה מציאות שלא היתה קודם לכן. באותה מידה ששביתות הרופאים, טכנאי הרנטגן, עובדי המעבדות, ואחרים למיניהם, לא הולידו מציאות בריאותית שלא היתה קיימת. סכסוכי עבודה במערכת הבריאות נובעים מאופי מערכת זו ואופן הפעלתה. אלה הם חלק מתרבות חיים יום־יומית. בתרבות זו שלנו מותר לצאת ל„מאבק לתנאי עבודה" בכל מגזר, גם ברפואה. (להוציא את צ.ה.ל. ושרות הבטחון והמשטרה). מה, אם־כן, שואל אחד החולים, תלוי בבריאות?

בהמתנה לבדיקות או לטיפולים רפואיים ניתן לשמוע שפע הערות מפי חולים ומלויהם על הרגשתם בענין היחס אליהם. אחת החולים טוענה ש„עד שלא יתגלה איזה סרחון במערכת הרפואית שיצדיק ועדת חקירה – לא יקרה דבר". אחר טען „מה אתם רוצים, הייתי מאושפז כבר שלוש פעמים, בקרתי המון פעמים במרפאות ייעוץ בבית חולים. מי אני, תמיד כותבים, כל פעם בכרטיס חדש. אבל מי הרופא שלי, אני אף פעם לא יודע. אני חולה של מחלקה או של מרפאה".

עשיית רפואה (practice of medicine בלעז) היא חלק מתרבות הארץ בה היא קיימת. כריתת קיבה או בדיקת שתן נעשים באותן שיטות בניו־יורק, טוקיו, ניודלהי, טהרן וירושלים. אולם קיים הבדל מהותי בין הרפואה האמריקנית, היפנית, ההודית, הפרסית והישראלית. נסיון לברר את מי מחייב החוק לטפל בחולים או בנפגעים מעלה, בהפתעה, שמבחינה חוקית־משפטית אין חוק המחייב מישהו לטפל בחולים. אם להסתמך על ספרו של אמנון כרמי „הרופא, החולה והחוק", מסתבר כי „שום חובה חוקית אינה מוטלת על רופא באשר לבדיקת אדם או לטיפול בו, בין בשעת חרום ובין בנסיבות אחרות". שלא לדבר על משרדים ממשלתיים או גופים צבוריים אחרים.

נכון, יש „שבועת הרופא", יש „פקודת בריאות העם", יש „פקודת הרופאים". כל אלה אומרים מה חייב הרופא מבחינה מוסרית (מכאן ניתן להסיק גם לגבי שאר העוסקים ומסייעים לשמירה על בריאות האדם) ומהן סמכויות גוף זה או אחר, או בעל תפקיד כזה או אחר, לעשות. חסר, כנראה, פסוק ברור בחוק האומר מי חייב לעשות בענין זה.

שאלת אחד החולים „למי אוכל לבוא בטענות על מצב בריאות אשתי המיתדרדר לאחר ששוחררה מבית החולים לפני הזמן בגלל השביתה?" נשארת ללא מענה. קיים חוק מפורט בענין טיפול רפואי רשלני. אבל ראשית יש, כמובן, לקבוע מי המטפל. או: „של מי החולה?"

או מי שאומר שהחולים הם שלו – שיקום!
בתקוה שמישהו סוף־סוף יקום. ■

ברידג'

אדריאן שוורץ

נבחרת הצעירים

ב בחרתה הצעירה של ישראל יוצאת לבודפשט כדי להשתתף באליפות אירופה. במסגרת משחקי האימון גילו חניכיו של דוד בירמן רמה גבוהה וכשרון. הדוגמה הבאה תוכיח:

	צפון ♠8765 ♥AQ32 ♦43 ♣A98	
מזרח ♠A32 ♥J8765 ♦KQ65 ♣J		**מערב** ♠K9 ♥104 ♦10982 ♣K6542
	דרום ♠QJ104 ♥K9 ♦AJ7 ♣Q1073	

כולם פגיעים, מחלק מערב.

דרום	מערב	צפון	מזרח
--	פאס	פאס	פאס
1 ללא שליט	פאס	2 קלאב	פאס
2 ספייד	פאס	3 ספייד	פאס
4 ספייד	פאס	פאס	פאס

ההכרזה טבעית כשה-1 ללא שליט של דרום חלש.

בהמשך שואל צפון שאלות מזמינות בשיטת סטיימן. דרום אופטימי ומעריך גבוה מדי את העשיריות בקלאב ובספייד ומחליט ללכת למשחק מלא.

מערב יצא בעשירית דיאמונד והכרוז לקח את המלכה של מזרח באלוף. הוא שיחק מלכה ספייד מידו ומערב עלה במלך, שזכה בלקיחה. מערב המשיך בדיאמונד והפעם לקח מזרח במלך והחזיר באותו צבע, אלא שהיה זה הכרוז שלקח בנסיך ואילו מהדומם השליך הכרוז קלאב. עכשיו שיחק הכרוז את הנסיך השליט ומזרח לקח באלוף והמשיך בצבע. הכרוז לקח בעשירית ואילו מערב השליך קלאב. הכרוז המשיך במלך הארט, בהארט נמוך למלכה ובאלוף מהדומם. את ההארט הרביעי טרף בידו.

עכשיו התבהרה התמונה במקצת: הכרוז כבר הפסיד את שלוש הלקיחות ה"מותרות" ולכן הוא זקוק לנס בקלאבים. במצב רגיל הסיכוי הטוב ביותר בשבילו הוא לשחק קלאב נמוך מידו אל האלוף בתקווה שהמלך של המגינים הוא בודד במזרח או במערב. אולם לאור שתיקתו של מזרח בזמן ההכרזות, הסיכוי לכך שהמלך בידו, קלוש. דבר זה ברור לכרוז לאחר שראה כבר את האלוף ספייד, המלך והמלכה בדיאמונד והנסיך הארט יוצאים מידו של מזרח. לו היה גם המלך קלאב בידו, היה כוודאי פותח (עם 13 נקודות). חלוקת הידיים מצביעה איפוא על אורך בקלאב במערב (שהיו לו בעת החלוקה שני ספיידים ושני הארטים וארבעה או חמישה דיאמונדים), דבר העושה את המשחק בקלאב לשקוף: הכרוז שיחק את המלכה קלאב מידו בתקווה להעבירה וכשמערב כיסה במלך והאלוף בדומם "הפיל" את הנסיך מידי מזרח, בוצע החוזה. בשולחן השני הוכרז אותו החוזה אך על אף היציאה הזהה היה ההמשך שונה: כשהכרוז שיחק שם את המלכה ספייד, העביר מערב ומזרח זכה באלוף. כמו כן לקח מזרח במלך דיאמונד והמשיך בקלאב הבודד. כשמערב לקח במלך ספייד בהמשך המשחק, הוא החזיר קלאב ומזרח טרף והכשיל את החוזה.

שחמט

שאול הון

נשים בקרב

ה פעילות השחמטית בקרב הגברים גדולה בהרבה מזו המקובלת בין הנשים. כך בעולם הגדול וכך גם בארץ. אולם בחו"ל נערכות בכל זאת תחרויות בי־נלאומיות גם לנשים, אם כי בממדים צנועים מהמקובל לגבי גברים.

בחרנו להביא הפעם משחקי נשים, כדי להראות שגם הן מצטיינות בטקטיקה ובכושר תחבולני. בולטת בירתר הצעירה היהודיה מהונגריה, שושה פולגר בת ה-17, התופסת מקום שני-שלישי בדירוג העולמי לנשים (יחד עם השוודית פיא קרמלינג ואחרי אלופת העולם מאיה צ'יבורדאנידזה). שושה מכה בין הגברים אפילו רבי אמנים ובתחרות הגדולה שנערכה באפריל השנה בניו יורק ניצחה בין השאר את ולטר בראון, שהיה כמה פעמים אלוף ארה"ב. הנה המשחק.

סולגר — בראון

1. ד4 פ-ו6, 2. ג4 ה6, 3. פ-ג3 ר-ב4, 4. 3א ר:פ+, 5. ב:ר ב6, 6. 31 ר-א6, 7. ה4 (שליטה במרכז) פ-ג6, 8. ר-ד3 פ-א5 (לניצול חולשת ג4), 9. מה-ה2 ד6, 10. ר-51 ח6, 11. ר-ח4 מה-ד7, 12. 41?! (לתקוף במרכז, במקום א4) מה-א4, 13. ה5 ד:ה, 14. ו:ה פ-ד7, 15. פ-31 ר:ג4, 16. פ-ד2 ר:ר, 17. מה:ר 51 (עדיף 0-0), 18. ר-31 0-0-0, 19. 0-0 צח-81, 20. צא-ב1 מה-ג6 (מה:א3? פותח קווי התקפה ללבן), 21. ג4 פ-ג5, 22. מה-ה3 מה-ד7, 23. ר-21 פג-ב7, 24. פ-ה4 (הקרבת רגלי נוסף להשגת טור התקפה על המלך) פ:ג4, 25. מה-ג3 מה-ג6, 26. מה-31 (מאיים פ-ד6+) מה-ד7? (עם יתרון 2 רגלים עדיף ח5 ואז 27. פ-ד6+ צ:פ, 28. ה:צ מהמה עם ג:ד6. אך בראון אינו מעריך כהלכה את יכולתה של יריבתו הצעירה. 27. צו-ג1 מ-בא, 28. מה-ה2 פב-א5, 29. פ-ו6 מה-ג6, 30. צ-ב4 (מאיים צ:ו5) 31. 4א א6, 32. א:ב א:ב, 33. פ-ה4! (הפרש נוסף לתקיפת חולשת ב5) צ-ד5 ובדוחק זמן מחזיר שחור טיב להגנת חולשתו. 34. פ-ג1 צו-דא, 35. פ:צ צ:פ, 36. מה-ח5 (פלישה גם מאגף המלך) מה-א6, 37. מהגוז פ-ג6 (מלכודת, על צ1:ג4? בא מה-א1+), 38. צ-ג4 ג5, 39. מה-ה8+ צ-ד8, 40. צ:ב4+! שחור נכנע, על 40. - פ:צ+ בא 41. מה:צ+ מ-ב7, 42. צ-ב1 מה-א4, 43. מה-ה7, לא יצלח 40. - מ-ג8 בגלל 41. מה:פ+! עם צ-א1+.

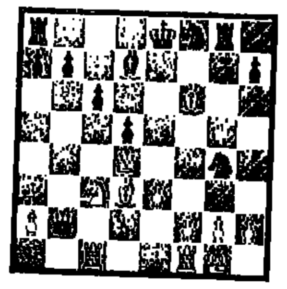

והנה גם סגנון משחקה של השוודית (תחרות המועמ־דות 1986).

ליוטינה — קרמלינג

1. ד4 פ-ו6, 2. ג4 ו6, 3. פ-ג3 ד5, 4. ג:ד פ:ד5, 5. ה4 פ:פ, 6. ב:פ ר-ז7, 7. ר-ג4 0-0, 8. פ-ה2 ג5, 9. 0-0 פ-ג6, 10. ר-ה3 מה-ג7, 11. צ-ג1 צ-ד8, 12. 41 (והיר יותר 31, אך קרמלינג שואפת לנצח) ר-41, 13. 51 פ-א5, 14. ר-ד3?! (חידוש) ה6 (עדיף ז:ו), 15. ו:ה ו:ה, 16. פ-ו4! (הקרבת מלכה מפתיעה, שהצריכה 70 דקות מחשבה של הרוסיה) ה:ד (על ר:מה בא 17. פ:ה6 צ:ה, 18. פ:מה צ-ד7, 19. פ:אא ר-ה2, 20. צו-ה1 וללבן יתרון. ועל 17. - מה-ב6 בא 18. פ:צ מ-חא, 19. פ-ו7+ מ-ח8, 20. פ-ח6+ ותיקו), 17. מה:ר מה-ד7, 18. מה-ה6+! מ-ח8, 19. ה:ד פ-ג3, 20. ר-21 ג:ד, 21. ר:ד4 ר:ד+ (מיותר, מחליש הגנת המלך), 22. ג:ר ב4? (שגיאה בדוחק זמן, מוטב פ-ב6), 23. פ:ו6+! שחור נכנע, על 23. - 23 בא 24. צ-ו8+ וזוכה במלכה או כופה מט.

סיום מס' 63

בתחרות המועמדים בבינופליה הגיע יוסופוב (בלבן) לעמדה הבאה. נגד נוגיראס הקובאני ובתחבולה יפה הכניע. איך?

הסל של מיכל

לובשים, מתלכלכים, זורקים

לכל מי שרגיל לעבודות בית, גינה, טיפול במכונות או במכוניות יש גם מערכת בגדים לצורך זה. נעלים ישנות, חולצה שכבר ספגה כתמי צבע, מכנסים שהחור בהם לא מצדיק תיקון. חברת אנק, כור סחר פנים, מציעה לפתור לכם את בעית הביגוד על ידי חליפת מגן חד־פעמית. עבור 12.10 ש"ח היא מבטיחה שכתמי הצבע, האקונומיקה וכל השאר, לא יפגעו בכם. ובתום העבודה – לפח. אלגנטי, לאו

הגנה מפני קרינה

משתזפים! – אחרי כל כך הרבה אזהרות רפואיות כבר ברור לכולנו, בעלי נמשים או שחומי עור, כי יש להגן מפני קרינה מיותרת. אל שורת מוצרי ההגנה המשופים מצטרפת חברת "אוריס" עם סידרת תכשירי "צ'ויס". ניתן להשגה בג'לי או בתחליב.

ידצו – יאכלו

גם חתולים צריכים לאכול. ואם רוצים לפנק אותם מציעים להם מצע נוח, צלחת משלהם ואוכל מועשר בויטמינים. חברת אסיא־מעברות הכינה "בונזו קט" - קציץ בשר המכיל את כל אבות המזון להם זקוק החתול. 410 גרם, 1.31 ש"ח. אסיא־מעברות גם מיבאת מזון חתולים מקנדה. טונה, קוביות בשר וטעם "גורמה", המיועד ל"חתולים המבינים באוכל מעודן".

אנשובי, אבל אמיתי

אוהבי הדגים כבר יודעים מזמן כי הם אוכלים תחליף אנשובי או סרדין בטעם אנשובי, כי זהו המוצר הקרוב ביותר לאנשובי האמיתי, שהיה קיים בארץ. חברת גוב בע"מ, שינתה את המציאות הזאת. היא החלה לייבא מאיטליה אנשובי אמיתי, שמחירו (צנצנת בת 80 גרם) 4.40 ש"ח. המחיר גבוה, והמוצר לא דיאטטי, במיוחד כאשר הוא נמרח על לחם לבן בתוספת חמאה אמיתית. אבל הטעם...

הוא לא יתן לך לשכוח

שרות תיזכורת הוקם לאחרונה, על ידי יצחק פרנקנטל, והוא מיועד לשכחנים, שאפילו ביומן לא זוכרים להציץ: עבור 69 ש"ח לשנה, יזכיר לך השרות 10 תאריכים שאתה מבקש לזכור. הודע לו מראש, והוא יודיע לך ביום החשוב. השרות מוכן גם לשלוח עבורך פרחים, מברקים או לטלפן במקומך ביום שצריך לזכור. ניתן לביצוע בעברית, באנגלית, בצרפתית, ביידיש ובערבית. אצלי מעלה השרות הזה חיוך, אבל כל אחד והדמיון שלו... ("אני מבקש להזכיר לך כי היום יש יום הולדת לחותנת...")

מיכל חולצמן

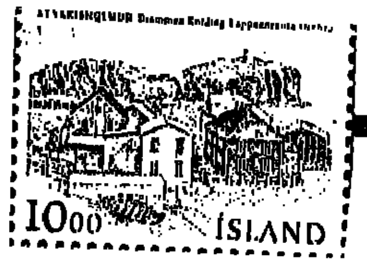

בולים

אליעזר בן

נוף באיסלנד

ש ני בולים המציגים נופים באיסלנד על רקע הפיורדים הונפקו זה עתה בערך של 12, 10 כת־רים.

50 שנה לרדיו הקנדי

ב־23.7.86 תציין ממשלת קנדה את יסודה של תחנת הרדיו הקנדית ב־1936. במלאות 50 שנה לארוע יונפק בול בערך של 34 סנט המציג סמלי גלי האתר.

הקשר היבשתי והימי באירלנד

ח מישה בולים בערך של 46, 30, 28 (2), 24 סנט מציגים מטוסים ישן מול חדש של "אייר לינגוס" במלאות 50 שנה להקמת חברת התעופה. על הבול מו־פיע גם כדור הארץ. כן מופיעים על הבולים אניות, וד־ייגים לצידי אגמים.

פסל החרות על בולי צרפת וארה"ב

ב־7.7.86 הונפקו 2 בולים והים שהוקדשו למלאות 100 שנה לפסל החרות בניו־יורק ושיפוצו מחדש. ערך הבולים 2.20 פר', 22 סנט.

פארקים לאומיים בפורמוזה

פ ורמוזה מטפחת פארקים לאומים עם שמורות טבע וגישה נוחה להולכי רגל. 4 בולים בערכים של 10, 8, 5, 2 ד' מציגים יערות, הרים, ימים ונופים מרהיבים. כן הופיעו 2 בולים שהוקדשו למחצית יובל להקמת מרכז לפריון באסיה.

מימד לאמנות חזותית
החלה ההרשמה לשנת הלימודים 1986/7
ציור · פיסול · עיצוב גרפי · אנימציה · תכשיטים (צורפות) · עיצוב במה ותלבושות · הדפסת רשת · תחריט
תכנית הלימודים משלבת לימודים עיוניים בלימודי אמנות מעשיים וגישתה רחבת האופקים
הלימודים נערכים בשעות בוקר, צהרים וערב.
לימודים חלקיים (החל מ־3 שעות בשבוע).
לימודים מלאים (שבוע מלא 4 שנים).
תנאי תשלום נוחים. מספר מקומות מוגבל
פרטים והרשמה לשנת הלימודים בין השעות 9.00 עד 20.00 במשרדנו, רח' בוגר 17 ת"א טל. 03-285592

עכשיו הזמן לנופש
במלון פסגה ★★★
הר־כנען, צפת
טל. 069-30105, 069-70044
מחירי מבצע עד 3.8.86
160.– ש"ח (כולל מע"מ)
4 ימים בחצי פנסיון
כולל ארוחת בוקר וערב
וכן קפה ועוגה בשעה 16.00
● לילדים בחדר ההורים – 50% הנחה
● מיזוג אויר מלא
● גן וחורשת אורנים
● כשר

"חדש"
ספריה הונגרית
MAGYAR NYELVEN
עיתונים, תקליטים וקסטות
ספרים למכירה והשאלה
העברת כספים להונגריה וצ'כיה
רח' נס־ציונה 4, ת"א ☎ 03-659684

תל אביב

בורקס סמי
קרליבך 6 (מכוון לבית המגן דוד) ת"א
טל' 652215
שיפי גינת גינגוני

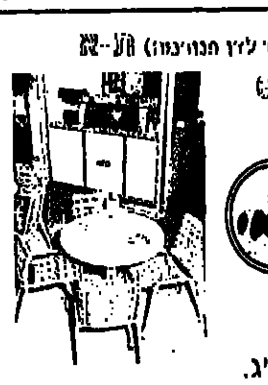

— כל סוגי הבורקס אפוים וקפואים
— קרואסון (כל הסוגים)
— עוגיות: שמרים (רוגלך) שוקולד תפוחי עץ.
מקבלים בטלי הזמנות לאירועים שונים.
מבצע: ניתן לקבל בהנחה מוצרי בצק קפואים
10% הנחה או משלוח חינם עד הבית מעל 1 ק"ג.

פונדק שאול
מאכלים מזרחיים ותימניים

אל נגה
מסעדת גריל ודגים
המקום המשגע במרכז העיר
אירועים ומסיבות באל נגה
תחבורה ציבורית נוחה, חניה בשפע בבנין מגדלור
★ שרות אדיב ★ אוירה נהדרת ★ מחירים עממיים
ת"א פינסקר 4 (ככר מוגרבי) טל' 296457
בשישי בצהרים — קבלת שבת עם אלי קמאל
בשבת — אוירה משפחתית והפתעות לילדים.

פונדק עלית
המסעדה שלי
בתפריט:
מרקים סלטים
מן התנור
גריל הפונדק
מן הים לפונדק
בירה ומצב רוח
אחרון אחרון חביב
תחנת דלק — צומת עלית, רח' ז'בוטינסקי 4, ר"ג, טל. 737751.
לונדון מיניסטור, רח' א. גבירול 30. ת"א.
10% הנחה + הנחות לחילים

מסעדת המכבים
בתחנת דלק סונול אלוף שדה 101 — ר"ג, טל. 744346
מסעדה לאניני הטעם
● מאכלים דגים ● משקה בינלאומי עשיר
● פירות ים ● אוירה עשירה
● מבחר סלטים ובשר ● אירועים

מסעדת הדג
בהנהלת אבנר ישראל
מבחר מאכלים ים משובחים.
13 מיני סלטים.
מרפסת רחבת-ידיים הנושקת לפני הים. נוף מרגיע.
אוירה מיוחדת. שרות אדיב.
רח' 289 מס' 8, יפו, באזור ככר השעון, טלפון: 03-824127

לאכול טוב לאכול
מבחר עשיר ומגוון של סלטים
איכות ללא מתחרים
שלח 1 מכסה של 500 גר' או 2 מכסים של 250 גר' והשתתף בהגרלה
תעשיה לשיווק מוצרי בית
נווה' ותל' אביב נחשון 5 ת.ד. 6382 טל. 459071, 452074

מסעדת אס
אם הנך נמצא במרכז העסקים בת"א,
מסעדת אס מציעה:
☆ 60 שנות ותק ☆ מאכלים ביתיים
☆ מחירים סבירים ☆ אוירה נעימה.
פתוח מ-7.00 עד 17.00
ת"א - הרצל 13, טל. 657327

□ ארוחות קלות
□ גלידות במבחר טעמים
□ מחירים סבירים
דיזנגוף 114 (גזול שומר רוול)
טל. 224054

דז'יקטס סנטר
משלב מאכלים ביתיים, בית קפה ומבחר דברי מתיקה ושוקולדים תוצרת חוץ.
ארוחות קלות, מגוון סנדויצים, 13 מיני סלטים, סגריות.
מחירים סבירים ושרות אדיב.
דיזנגוף סנטר טל. 768 204408
מתחת לקולנוע לב

מעדני תימן

• מאכלים תימניים
• מרקים וסלטים ביתיים
• מבחר בשרים על האש
• ארוחות עסקיות
• אירועים
• אוירה נעימה
• פתוח עד השעות הקטנות של הלילה

והמרכז

בא לכם לחזור הביתה ישר למנוחת צהרים? בואו לאכול ולהנות מארוחות צהרים ב-

מסעדת חן
תפריט עשיר ומגוון:
...אים, דגים, שניצל, סטייקים, תוספות, מבחר סלטים (חופשי) ומנות אחרונות. הכל תוצרת הבית.
גלידות ○ קונדיטוריה ○ בית קפה
מנות מיוחדות לילדים, חניה בשפע, פתוח כל היום
רח' משכית (פינת כביש הנכים), הרצליה פיתוח. טל' 052-557548

מפגש הפארק
מסעדה ומקום לבילוי
תחנת דלק "פז" גני התערוכה
מול גן אורנים, טל' 03-473309
בידורי השבוע ובכניסת אומנויות:
ימי שלישי ושישי — הופעות מזרחיות
ימי שני ורביעי — שירי א"י
★ מטבח עשיר ★ על האש ★ סלטים ★ בר
אוירה ביתית
חניה בשפע

פונדג
דגים ומבחר מגוון של מאכלים ים ופירות ים.
אוירה טיפוסית של פונדק דייגים.
מקבלים כרטיסי אשראי.
שעות פתיחה:
12.00-15.00 ממוזג
18.30-24.00
פרישמן 8 — ת"א, טל. 03-222948

מסעדת הוינגייט
חדש! מיזוג אויר

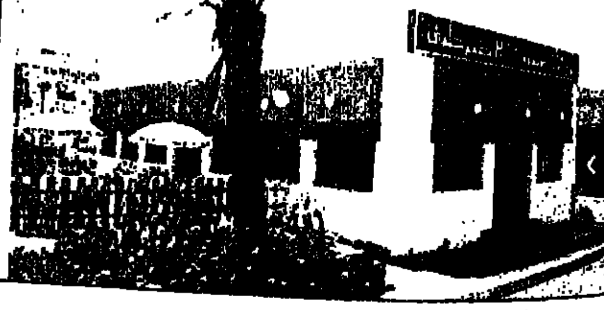

צומת אום אל פחם טל. 063-52051

הגלידות שמנת
גלידות שמנת במבחר טעמים:
וניל בתוספת פתיתי שוקולד
פקאן בתוספת אגוזי פקאן
וניל בתוספת דובדבנים
רום בתוספת צימוקים
קרמל
קנה 3 חבילות של 500 גר', שלח 6 סמלים והשתתף בהגרלה!
ג'ורג' מתנות: א. תעשיה, טל. 053-23023
סניפים:
ת"א — 03-452074; חיפה — 04-721631; ירושלים 02-822947

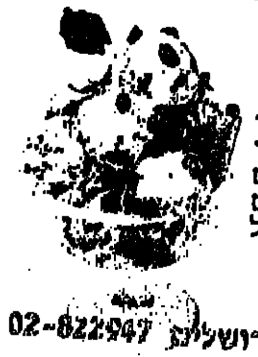

ראשון לציון
אנו אפנדים
בפונדק האפנדי
"גן דרור"
☆ ארועים
☆ המקום ממוזג ☆ הנחה 5%
פונדק יעקב אפנדי ובניו בע"מ
תרמ"ב 12 — ראשל"צ. טל. 942416
להתראות!

מסעדה סינית כשרה רחובות
CHINESE-KOSHER RESTAURANT REHOVOT
שרות הביתה
רח' הרצל 202, רחובות
202 Herzel st. Rehovot
Tel. 08-471416 טל'

ירושלים
בס"ד
מגדניית בונז'ל
נפתחה מגנדיה חדשה כל סוגי העוגות ועוגיות (גם דיאטטיות), פטיפורים ועוגות יום הולדת
מקבלים הזמנות
ירושלים רח' הלל 5
טל' 231984;
בבית — 667868

רפיד קייטרינג
• שרותי ארוח
• אירועים
• מסיבות
שירות ברמה גבוהה
אוכל ביתי

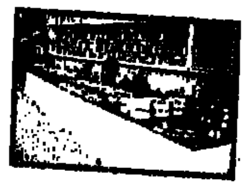

להזמנות נא לפנות טל:
הרצליה: 052-654463
גדרה: 055-91800

Pizzeria Papi
פיצריה פפי
הטעימה בירושלים
מרדכי בן הלל 9
טל' 02-223914

אשדוד והדרום
חנה דמארי
מאכלים מזרחיים, תימניים ודגים.
כשר בהשגחת הרבנות
רחובות, הרצל 53, טל: 08-457128
פונדק האושר השישי

פונדק
עד הלום
מסעדה-פאב-ארועים
כביש אשדוד אשקלון טלי 055-56927